

WÓJT GMINY KONSTANTYNÓW

ZMIANA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KONSTANTYNÓW

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Rady Gminy Konstantynów
Nr
z dnia r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

1. mgr inż. arch. Dorota Antonowicz – **Generalny Projektant**
Upr. Urb. Nr 1519/Okręgowa Izba Urbanistów w Warszawie
2. Władysław Niczyporuk – demografia, infrastruktura społeczna,
gospodarka
3. mgr inż. arch. Przemysław Antonowicz – Osadnictwo, infrastruktura
techniczna
3. mgr inż. Ewa Makosz – Ekofizjografia
4. mgr inż. arch. Ludmiła Rypina – Dziedzictwo kulturowe i duchowe

Zmiana Studium opracowana przez:

Studio Plan Aleksandra Wiszniewska

Ul. Raclawicka 27/20, 02-601 Warszawa

L i p i e c 2005 r.
Kwiecień 2016 r.

SPIS TREŚCI	2
I. WPROWADZENIE	5
1. PODSTAWY FORMALNE I CEL OPRACOWANIA	5
2. ZAKRES OPRACOWANIA	5
3. DOKUMENTACJA STUDIUM.....	6
4. MATERIAŁY WYJŚCIOWE, BIBLIOGRAFIA.....	6
I.A. WPROWADZENIE DO ZMIANY STUDIUM	7
II. ANALIZA ISTNIEJĄCYCH UWARUNKOWAŃ	11
1. POŁOŻENIE I WIELKOŚĆ TERENU	11
2. UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRFICZNE.....	13
2.1. Podstawowe elementy środowiska	13
2.1.1. Geomorfologia	13
2.1.2. Budowa geologiczna	14
2.1.3. Surowce mineralne.....	15
2.1.4. Gleby.....	15
2.1.5. Wody powierzchniowe.....	16
2.1.6. Wody podziemne	17
2.1.7. Szata roślinna	17
2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	19
2.3. Obszary o obiekty przyrodnicze wskazane do ochrony	20
2.4. Obszary zagrożone powodzią.....	22
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNE	22
3.1. Procesy demograficzne	22
3.2. Rynek pracy	24
3.2.1. Zatrudnienie	24
3.2.2. Bezrobocie	25
4. STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	26
4.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter	26
4.2. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego i ich realizacja	27
4.3. Ruch budowlany.....	28
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	30
5.1. Administracja	30
5.2. Oświata.....	30
5.3. Kultura.....	32
5.4. Służba zdrowia	33
5.5. Opieka społeczna.....	34
5.6. Bezpieczeństwo publiczne	35
6. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	36
6.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza.....	36
6.2. Turystyka.....	37

6.3. Rolnictwo	39
6.3.1. Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju rolnictwa	39
6.3.2. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych.....	43
6.3.3. Produkcja rolnicza.....	43
6.3.4. Działania dostosowawcze sektor rolniczy do standardów Unii Europejskiej	45
7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	46
7.1. Komunikacja	46
7.1.1. Układ drogowy.....	46
7.1.2. Drogi wojewódzkie	47
7.1.3. Drogi powiatowe	47
7.1.4. Drogi gminne	48
7.1.5. Obsługa komunikacji	49
7.2. Infrastruktura sanitarna	49
7.2.1. Zaopatrzenie w wodę	49
7.2.2. Kanalizacja sanitarna	51
7.2.3. Gospodarka odpadami.....	52
7.3. Gazownictwo.....	52
7.4. Elektroenergetyka.....	53
7.5. Telekomunikacja	54
7.6 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy.....	55
8. DZIEDZICTWO KULTUROWE	56
8.1. Rys historyczny	56
8.2. Prawne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego	58
8.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	60
8.4. Obiekty zabytkowe znajdujące się w ewidencji	64
8.5. Zabytkowe cmentarze	65
8.6. Archeologia	65
9. DZIEDZICTWO DUCHOWE	68
9.1. Rys historyczny	68
9.2. Parafie kościoła rzymsko-katolickiego.....	71
9.2.1. Parafia Św. Elżbiety w Konstancynie	71
9.2.2. Parafia Św. Stanisława BM w Komarnie	72
9.2.3. Parafia Św. Antoniego Padewskiego w Gnojnie	73
III. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	75
IV. FUNKCJE GMINY I CELE ROZWOJU	78
V. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	81
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	81
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD	

ZABUDOWY	85
3. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	86
3.1. Rolnictwo	86
3.2. Leśnictwo	88
4. KIERUNKI I ZASADY SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	89
4.1. Komunikacja	89
4.1.1. Drogi wojewódzkie	90
4.1.2. Drogi powiatowe	91
4.1.3. Drogi gminne	91
4.2. Infrastruktura sanitarna	92
4.2.1. Zaopatrzenie w wodę	92
4.2.2. Unieszkodliwianie odpadów	92
4.2.3. Gospodarka odpadami	93
4.3. Gazyfikacja przewodowa	94
4.4. Energetyka	94
4.5 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy	95
5. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	97
6. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	98
7. OBSZARY WYMAGAJĄCE SPORZĄDZANIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	98
8. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	99
9. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	105
9.1. Ochrona zabytków	105
9.1.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej	105
9.1.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej	107
9.1.3. Strefa ochrony ekspozycji	108
9.2. Ochrona zasobów archeologicznych	109
9.2.1. Obszar obserwacji archeologicznej	109
9.2.2. Strefy ochrony archeologicznej	109
10. OCHRONA WARTOŚCI DUCHOWYCH	110
VI. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA STUDIUM	112
1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń Zmiany Studium pod lokalizację ropociągu przesyłowego	115

Aneks I Uwarunkowania obszaru Zmiany Studium

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWY FORMALNE I CEL OPRACOWANIA.

Podstawą do podjęcia prac nad opracowaniem studium była uchwała Rady Gminy Konstantynów z dnia 11.09.2003 r. Nr X/58/2003r. w sprawie przystąpienia do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów.

Studium opracowano zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, późn. zmianami).

Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, polityki inwestycyjnej oraz kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa.

Studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest dokumentem planistycznym służącym między innymi do następujących działań gminy:

- podejmowanie uchwał o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności z ustaleniami studium,
- posługiwania się przepisami ustaw szczególnych które mają swój aspekt przestrzenny i wiążą w postępowaniu administracyjnym organy gminy, lub wymagają opinii organu.

2. ZAKRES OPRACOWANIA.

Pod względem terytorialnym opracowanie obejmuje cały teren gminy Konstantynów w granicach administracyjnych o powierzchni 8706 ha.

Pod względem tematycznym na całość studium składa się analiza uwarunkowań, diagnoza istniejącego stanu określająca funkcje i cele rozwoju gminy oraz określenie głównych kierunków jej rozwoju.

Poprzez „uwarunkowania” rozumie się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają i ograniczają możliwość rozwiązywania problemów oraz zaspokajanie potrzeb. W oparciu o zebrane informacje na temat zagospodarowania przestrzennego gminy w formie kompleksowej oceny

uwarunkowań, określono główne cele i kierunki jej rozwoju oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa lubelskiego zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego przyjętym uchwałą Nr XLV/597/02 w dniu 29 lipca 2002 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego, oraz główne założenia przyjętej uchwałą Rady Gminy i Zarządu Gminy Konstantynów Nr XX/13/2001 z dnia 27 04 2001 r. „Strategii rozwoju gminy Konstantynów”. Ponadto studium jako dokument zawierający kompleksowe informacje o gminie stanowić może materiał dydaktyczny i promocyjny.

3. DOKUMENTACJA STUDIUM.

Na dokumentację Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów składają się:

1. Część opisowa Studium
 - Tekst studium – Załącznik Nr 1
2. Część graficzna Studium
 - a) Załącznik Nr 1 – Uwarunkowania istniejącego zagospodarowania – mapa w skali 1:25 000,
 - b) Załącznik Nr 2 – Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe – mapa w skali 1:25 000,
 - c) Załącznik Nr 3 – Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gm. Konstantynów – mapa w skali 1:25 000,
 - d) Załącznik Nr 4 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego osady Konstantynów – mapa w skali 1:4 000.

4. MATERIAŁY WYJŚCIOWE.

Studium wykonano w oparciu o dane statystyczne (GUS, WUS), materiał pochodzący z Urzędu Gminy, badania własne oraz informacje zawarte w następujących dokumentach i publikacjach:

- Plan rozwoju lokalnego gminy Konstantynów (2004),
- Strategia rozwoju gminy Konstantynów (2001),
- Opracowanie ekofizjograficzne – gmina Konstantynów (2004),

- Zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów (2002),
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (2002),
- Strategia rozwoju województwa lubelskiego (2000),
- Konstantynów – zarys dziejów – T.Demidowicz (2003),
- Monografia Powiatu Bialskiego – B.Górny (1938) reprint (2000),
- Karty ewidencyjne zabytków – WUOZ w Lublinie,
- „Przyrodnicza bonitacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce” – Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- „Informator przyrodniczy, województwo bialskopodlaskie” – H.Kot (1997).

I.A WPROWADZENIE DO ZMIANY STUDIUM

Niniejsza **Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów** pod lokalizację ropociągu przesyłowego została wykonana zgodnie Uchwałą Nr X/53/15 z dnia 16.09.2015 r. zmienionej Uchwałą Nr XIII/80/16 z dnia 10 marca 2016 roku zmienioną Uchwałą Nr XIII/80/16 z dnia 10 marca 2016 roku. Zmiany dokonano w dokumencie Studium, który został przyjęty przez Radę Gminy Konstantynów Uchwałą Nr XXIV/156/2005 z dnia 30 listopada 2005 r.

Zakres zmian obejmuje:

- Tekst Studium
- Rysunek Studium - Kierunki zagospodarowania przestrzennego w skali 1:25 000.

W tekście Studium, w rozdziale II ANALIZA ISTNIEJĄCYCH UWARUNKOWAŃ, 7. Infrastruktura techniczna wprowadzono podrozdział 7.6 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy oraz tekst wyróżniony kolorem czerwonym:

7.6 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy

Na terenie gminy planowany jest przebieg rurociągu przesyłowego dalekosiężnego (ropociąg), który łączyłby systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce. Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycja została ujęta w koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Polityce Energetycznej Polski do 2030. Ropociąg Odessa - Brody – Płock, jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Planowany rurociąg przesyłowy dalekosiężny (ropociąg) połączy systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce.

W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.). W PZPWL wprowadzono orientacyjny przebieg rurociągu. Uszczegółowienie trasy ma nastąpić na etapie sporządzania studiów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sposób ograniczający możliwość wystąpienia kolizji środowiskowych, w szczególności z obszarami cennymi przyrodniczo.

W tekście Studium w rozdziale II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, 4. Kierunki i zasady systemów komunikacji i infrastruktury technicznej dodano rozdział 4.5 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy oraz tekst wyróżniony kolorem czerwonym:

4.5. Dalekosiężny ropociąg przesyłowy

Na terenie gminy planowany jest dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa-Brody-Płock. W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.).

Dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa-Brody-Płock to rurociąg służący do przesyłania lub dystrybucji ropy naftowej lub produktów naftowych, do lub z instalacji znajdującej się na lądzie, począwszy od ostatniego elementu odcinającego w granicach instalacji, łącznie z tym elementem i wszystkimi przyłączonymi urządzeniami przeznaczonymi specjalnie dla tych rurociągów. W skład rurociągu wchodzi ponadto:

- 1) liniowe stacje zaworów (zasuw);
- 2) rozdzielnie technologiczne;
- 3) urządzenia inżynierskie (przejście przez przeszkody naturalne i sztuczne);
- 4) instalacje i obiekty katodowej ochrony rurociągów przed korozją;
- 5) linie i urządzenia elektroenergetyczne służące do zasilania stacji zaworowych i stacji ochrony katodowej;
- 6) linie i urządzenia służące do sterowania stacjami zaworowymi i stacjami ochrony katodowej;
- 7) linie oraz obiekty i urządzenia systemów łączności i nadzoru rurociągów przesyłowych dalekosiężnych.

Wskazany na rysunku Zmiany Studium przebieg ropociągu jest orientacyjny i dopuszcza się jego zmianę na etapie zmiany miejscowego planu lub projektu budowlanego.

Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu. Zgodnie z art. 137 ww. Rozporządzenia:

- strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem,
- wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesienia, z wyjątkiem dopuszczenia usytuowania innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego,
- na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5 m od rurociągu.

Strefy bezpieczeństwa, ze względu na skalę Rysunku Studium nie przedstawiono w formie graficznej.

Jednocześnie, w Zmianie Studium zaleca się ograniczenia:

- lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w odległości 65 m od osi ropociągu;
- lokalizacji budynków użyteczności publicznej w odległości minimum 100 m od osi ropociągu.

W zakresie obsługi komunikacyjnej i infrastruktury technicznej:

- 1) zakłada się zapewnienie dostępności komunikacyjnej poprzez realizację dróg dojazdowych łączących tereny, na których zlokalizowane będą stacje rurociągowie (stacje zaworowe) z istniejącą siecią dróg publicznych;
- 2) zakłada się obsługę komunikacyjną urządzeń technicznych związanych z funkcjonowaniem rurociągu poprzez sieć dróg publicznych niższych kategorii tj. bez bezpośredniego włączenia do dróg krajowych;
- 3) zakłada się zaspokojenie potrzeb infrastrukturalnych, w tym energetycznych urządzeń i obiektów rurociągu z wykorzystaniem istniejących sieci i systemów infrastruktury technicznej.

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- 1) przy realizacji rurociągu naftowego na obszarach chronionych przyrodniczo należy zachować szczególną dbałość o maksymalne ograniczenie negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych minimalizujących prawdopodobieństwo wystąpienia awarii oraz ewentualnych skutków w przypadku jej zaistnienia;
- 2) przy realizacji planowanej inwestycji wymaga się zastosowania rozwiązań technologicznych w pełni zabezpieczających wody podziemne silnie zagrożone migracją zanieczyszczeń oraz rozwiązań spełniających uwarunkowania wynikające z ochrony Głównych Zbiorników Podziemnych;
- 3) w odniesieniu do istniejących terenów leśnych i zadrzewień, ustala się ograniczenie wycinki drzew do niezbędnego minimum wynikającego z potrzeb inwestycyjnych rurociągu naftowego;
- 4) w stosunku do terenów przekształconych w trakcie realizacji inwestycji wymaga się odtworzenia ukształtowania i przywrócenia pierwotnych funkcji terenu uwzględniając przy tym ograniczenia obowiązujące w strefie bezpieczeństwa rurociągu naftowego;
- 5) przy lokalizacji rurociągu naftowego obowiązuje zasada wyznaczenia jego przebiegu w sposób bezkolizyjny w stosunku do udokumentowanych złóż kopalin, z zachowaniem procedur określonych w przepisach odrębnych;
- 6) przy realizacji rurociągu naftowego obowiązuje pełna ochrona obiektów i obszarów stanowiących dziedzictwo kulturowe oraz zachowanie przestrzeni historycznie ukształtowanej, na warunkach szczegółowo określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin;
- 7) realizacja inwestycji wymaga uwzględnienia wytycznych konserwatorskich, w tym szczególnych w przypadku wystąpienia prac budowlanych na terenach objętych granicami stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych.

W zakresie kolizyjności z innymi elementami zagospodarowania terenu:

- 1) dla lokalizacji ropociągu ustala się zasadę prowadzenia jego przebiegu w sposób najmniej kolizyjny z istniejącym stanem zagospodarowania;
- 2) zakłada się minimalną ingerencję w stan i funkcjonowanie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, technicznej komunalnej i elektroenergetycznej, obszarów zabudowanych oraz rzek, cieków wodnych, urządzeń melioracji wodnych, lasów i innych terenów podlegających ochronie prawnej;
- 3) w stosunku do kolizyjnych elementów zagospodarowania terenu wymaga się zastosowania szczególnych rozwiązań technicznych realizacji inwestycji, zapewniających minimalizację oddziaływań na przekraczany obiekt terenowy lub infrastrukturalny;
- 4) dopuszcza się przebudowę i odtworzenie lokalnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej kolizyjnej w stosunku do rurociągu naftowego;

- 5) lokalizacja rurociągu naftowego powinna uwzględniać przebieg i parametry techniczno – użytkowe istniejącej oraz planowanej infrastruktury komunikacyjnej drogowej i kolejowej;
- 6) zakłada się bezkolizyjność przebiegu ropociągu z terenami i obiektami wojskowymi pozostającymi w zarządzie MON oraz nie ogranicza się ich użytkowania zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem.

W tekście Studium w rozdziale VI. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA STUDIUM wprowadzono podrozdział 1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń Zmiany Studium pod lokalizację ropociągu przesyłowego

Planowany dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa -Brody – Płock stanowić ma jeden z elementów Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej. Rurociąg jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.).

Planowany rurociąg prowadzony jest w większości przez tereny niezainwestowane, tj. tereny rolne i leśne.

Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu.

W analizie uwarunkowań do Zmiany Studium przeprowadzono analizy w zakresie wymaganym ze względu na specyfikę Zmiany Studium. W związku z tym, że celem Zmiany Studium nie jest rozwój zabudowy (w tym zabezpieczający potrzeby mieszkańców gminy wynikającej z rozwoju demograficznego), a planowana inwestycja nie generuje konieczności finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, nie przeprowadzono analiz wymienionych w art. 10.1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w pełnym zakresie.

II. ANALIZA ISTNIEJĄCYCH UWARUNKOWAŃ

1. POŁOŻENIE I WIELKOŚĆ TERENU.

Gmina Konstantynów położona jest w północnej części województwa lubelskiego w powiecie bialskim.

Od północy poprzez rzekę Bug graniczy z województwem podlaskim (gmina Mielnik), oraz na długości ok. 250 m styka się z granicą państwa Republiki Białorusi, od zachodu graniczy z województwem mazowieckim (gminy: Kornica Stara i Sarnaki), od wschodu sąsiaduje z gminą Janów Podlaski, a od południa z gminą Leśna Podlaska.

Gmina Konstantynów jest jedną z mniejszych pod względem wielkości powierzchni (87 km²) gmin w województwie lubelskim. Gmina liczy ogółem 4283 mieszkańców, przy gęstości zaludnienia wynoszącej 48 os/km², z czego 34,8 % wszystkich mieszkańców mieszka w osadzie Konstantynów.

Użytki rolne zajmują 65,2% powierzchni gminy, lasy i zadrzewienia – 25,6%, pozostałe grunty i nieużytki zajmują 9,2 % powierzchni gminy.

Północna część gminy (32 % całego obszaru gminy) znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”, część środkowa (17 %) wchodzi w granice otuliny parku. Przez środkową część gminy, w kierunku wschodnim, przepływa niewielka rzeczka Czyżówka uchodząca do Bugu na terenie gminy Janów Podlaski.

Siedziba gminy oddalona jest od Lublina – ośrodka wojewódzkiego o 150 km, od Białej Podlaskiej – siedziby powiatu 23 km. Ponadto do innych ośrodków miejskich odległości wynoszą: Siemiatycze – 33 km, Łosice – 26 km, Siedlce – 60 km.

Gmina Konstantynów posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych, z których największe znaczenie mają przebiegające przez teren gminy i krzyżujące się w osadzie dwie drogi wojewódzkie, relacji Sarnaki – Konstantynów – Biała Podlaska oraz Terespol – Konstantynów – Łosice – Siedlce.

W skład jednostki ewidencyjnej gminy Konstantynów wchodzi 14 obrębów, w każdym z nich znajduje się siedziba sołectwa.

Wykaz poszczególnych miejscowości (sołectw) ich wielkość oraz liczbę ludności przedstawia tabela Nr 1.

Wielkość powierzchni poszczególnych obrębów jest ich powierzchnią ewidencyjną, która różni się nieco od powierzchni geodezyjnej (trójwymiarowej).

Tab. Nr 1. Powierzchnia i liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości w gminie Konstantynów (stan 2003r.). Dane z Urzędu Gminy.

L.p.	Nazwa miejscowości /obrębu/	Powierzchnia ewidencyjna /ha/	Liczba ludności
1.	Antolin	223,80	129
2.	Gnojno	1108,52	146
3.	Komarno	851,57	361
4.	Komarno Kolonia	812,23	284
5.	Konstantynów	76,98	1492
6.	Konstantynów Kolonia	1968,35	142
7.	Solinki	472,61	125
8.	Wandopol	259,74	131
9.	Wiechowicze	27,76	83
10.	Witoldów	334,19	205
11.	Wólka Polinowska	436,11	244
12.	Zakalinki	756,33	212
13.	Zakalinki Kolonia	573,48	366
14.	Zakanale	756,33	363
	Razem	8658	4283

Ogólne dane o gminie Konstantynów

/stan na 31.12.2003 r./

Województwo	–	lubelskie
Powiat	–	bialski
Powierzchnia geodezyjna	–	8 706 ha
Powierzchnia ewidencyjna	–	8658 ha
Liczba mieszkańców	–	4 283
Liczba sołectw	–	14
Liczba gospodarstw rolnych	–	829
Liczba podmiotów gospodarczych	–	89
Użytki rolne	–	5 677 ha
Lasy, grunty leśne	–	2 228 ha
Park Krajobrazowy	–	2 788 ha
Otulina Parku Krajobrazowego	–	1 503 ha

2. UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE.

2.1. Podstawowe elementy środowiska.

2.1.1. Geomorfologia.

Teren gminy Konstantynów w regionalizacji fizyczno-geograficznej wg Jerzego Kondrackiego został zakwalifikowany do makroregionu Niziny Południowopodlaskiej, obejmując swoim zasięgiem dwa mezoregiony, Równinę Łukowską oraz Podlaski Przełom Bugu.

Charakter rzeźby terenu został ukształtowany w czwartorzędzie, w wyniku działalności lądolodu i tworzą ją utwory polodowcowe, głównie ciągi wzgórz czołowo-morenowych. Pod względem krajobrazowym Nizina Południowo podlaska jest falistą równiną z ostańcami moren i kemów.

Do form rzeźby terenu powstałych w holocenie, w czasie zaniku lądolodu należą dna dolin i tereny holocenijskie, a także równiny torfowiskowe i równiny akumulacji organicznej.

Gminę z zachodu na wschód przecina rzeka Czyżówka zajmująca obniżenie powytopiskowe, północną granicę zaś stanowi dolina rzeki Bug.

Na omawianym terenie wyróżnia się następujące jednostki geomorfologiczne:

- Ciągi wzgórz czołowo- morenowych osadów fluwioglacjalnych – budowane z piasków, pospółek, żwirów i mułów. Występują w płd. części gminy, są to perspektywiczne obszary do eksploatacji kruszyw. W części północnej zajmują je kompleksy leśne i częściowo grunty orne. W części wsch. sięgają do doliny Bugu.
- Wzgórza czołowo-morenowe zbudowane z glin zwałowych zajmują głównie środkową i płd.-wsch. część gminy.
- Obszar moreny falistej i pagórkowej: tworzą je wzgórza zbudowane z glin zwałowych, mniejsze formy z piasków i mułów. W tym obszarze występują też drobne formy powytopiskowe – oczka wodne, doliny rzeki Czyżowki i ciek Komarenki z siecią niewielkich dopływów.
- Utwory eoliczne- tj. piaski naniesione oraz wydmy zbudowane z drobno i średnioziarnistych piasków kwarcowo-skaleniovych. Zajmują północną część wsi Zakalinki oraz część kompleksu leśnego na północ od wsi Wandopol.
- Fluwioglacjalne poziomy akumulacyjne – należą do sandru, zbudowane z osadów naniesionych przez wody spływające z topniejącego lodowca głównie piasków i mułów. Są to formy kemopodobne.

- Formy dolinne i rzeczne Podlaskiego Przełomu Bugu. Stanowią je:
 - taras wysoki rzeki roztopowej występuje wzdłuż całej północnej granicy gminy. Budują go piaski kwarcowo-skalenkowe głównie średnioziarniste.
 - tarasy madowe rzeki meandrującej. Zbudowane są z mad gliniastych oraz namulów.
 - tarasy współczesne rzeki dzikiej, występuje w strefie przykorytowej Bugu. Rzędna terenu 1-2 m nad poziom rzeki. Utwory budujące – piaski średnioziarniste nadbudowane są utworami pochodzenia powodziowego- piaskami pylastymi.
 - formy antropogeniczne to nasypy i wykopy drogowe, melioracyjne oraz wyrobiska eksploatacyjne.

2.1.2. Budowa geologiczna.

Teren gminy Konstantynów leży w zachodniej części prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej w obniżeniu podlaskim. Jej obszar pokrywają miększe osady czwartorzędowe o średniej grubości ok. 50 m.

Najstarszymi utworami powierzchniowymi są gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego, przykryte w większości plejstoceniowymi piaskami i żwirami wodnolodowcowymi, oraz piaskami, żwirami i głazami moren czołowych.

Utworami z okresu zlodowacenia północnego są piaski i mułki rzeczne tarasów nadzalewowych Bugu i Czyżówki. Utwory holoceniowe budują powierzchnie tarasów zalewowych. Są to grunty pochodzenia organicznego, słabonośne, głównie torfy i namuły oraz piaski na łąkach i mułkach jeziornych i zastoiskowych.

Utworami poczwartorzędowymi są tu morskie osady kredy górnej. Są to osady węglanowe tworzące miąższy kompleks o grubości kilkuset metrów.

Osady trzeciorzędu zalegają w stropie utworów kredowych w postaci płatów o miąższości do kilkudziesięciu metrów. Są to paleogeńskie i neogeńskie ropy, mułki i piaski z węglem brunatnym, żwiry oraz ropy, mułki i piaski glaukonitowe z fosforytami.

2.1.3. Surowce mineralne.

Na terenie gminy Konstantynów wyodrębniono jedenaście rejonów występowania złóż kruszyw naturalnych (piasku i żwiru). Część z nich zostało udokumentowanych. Wydobycie kruszywa jest prowadzone intensywnie na gruntach m. Komarno. Jakość kruszywa i przydatność dla budownictwa (w skali całego powiatu bialskiego) jest dobra. Dotychczasowy użytkownik złoża Komarno I nie przedłużył dzierżawy, a koncesja wygasła w 2003 roku.

Tab. Nr 2. Wykaz kopalni kruszyw na terenie gminy.

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia (ha)	Zasoby (ton)	Koncesja na lat: do roku:	Eksploatacja	Perspektywa
1.	Komarno	7,8	739,23 tys.	brak	nieczynna	pozostało 80% stanu wyjściowego
2.	Część Komarno I	1,11	X	17 lat 2010	czynna	zasoby na ukończeniu
3.	Komarno I I	0,85	111,6 tys.	20 lat 2013	czynna	zasoby na ukończeniu
4.	Komarno III	4,6	841,6 tys.	brak	czynna	pozostało 80% stanu wyjścia
5.	Komarno IV	1,49	237,1 tys.	25 lat 2029	czynna	zasoby aktualne
6.	Wólka Polinowska	3,58	337,7 tys.	brak	czynna	pozostało 50% stanu wyjścia

2.1.4. Gleby.

Obszar gminy Konstantynów pokryty jest utworami polodowcowymi. Gleby tego regionu zaliczono do regionu glebowo-rolniczego Łosicko-Janowskiego. Obejmuje on swoim zasięgiem wschodnią część Równiny Łukowskiej oraz południowe krańce Wysoczyzny Siedleckiej. Rzeźba tego regionu jest płaskorówninna. Obserwuje się tu miejscami charakterystyczną falistość oraz dość gęstą sieć suchych dolin i cieków wodnych. Przebieg dolin jest zbliżony do równoleżnikowego.

Dominują tu gleby bielcowe wytworzone z glin i piasków gliniastych podścielonych gliną, zaliczane do kompleksu żyniego bardzo dobrego i żyniego dobrego. Znaczny udział ok. 30 % mają gleby brunatne wylugowane, podrzędne gleby bielcowe (pseudobielcowe) i czarne ziemie zdegradowane zaliczane do kompleksu żyniego słabego. Na styku gleb naglinowych występuje często warstwa charakterystycznego „bruku” (kamieni). W dolinach rzek oraz w rozległych wypłyconych zagłębieniach wytopiskowych i starorzeczach powstały gleby torfowe, mułowo-torfowe i murszowate, wytworzone na torfach niskich, miejscami podsuszonych.

Według klasyfikacji bonitacyjnej gleb, wśród gruntów ornych na terenie gminy przeważają gleby średnie klas IV a – 36,8 %, IV b – 31,8 % i słabe kl. V – 22,5 %. Gleby dobre klas III a i III b zajmują zaledwie 6,2 % obszaru gruntów ornych. Zwarte kompleksy gleb klasy III, głównie użytków zielonych znajdują się w okolicach Komarna i Zakalinek, Wólki Polinowskiej, Gnojna.

2.1.5. Wody powierzchniowe.

Obszar gminy należy w całości do dorzecza rzeki Bug i Czyżówki oraz niewielki południowy skrawek do zlewni rzeki Klukówki. Ogółem wody płynące zajmują powierzchnię około 3ha, wody stojące około 1ha, powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi około 122 ha.

- **Bug** jest rzeką nieuregulowaną o charakterze rzeki nizinnej, silnie meandrującej. Całkowita jej długość wynosi 772km, a powierzchnia dorzecza 39.420,2km.

Przez gminę Konstantynów rzeka Bug przepływa 4 km odcinkiem i stanowi naturalną granicę z gminą Mielnik w woj. Podlaskim oraz na odcinku 250 m jest granicą państwową z Republiką Białorusi. Dno i brzegi rzeki są piaszczyste ze stanowiskami żwirowymi i kamienistymi. Występują przybrzeżne stromizny przekraczające 30m wys. względnej. Główny nurt obfituje w wyspy, łachy i plaże, a także śródrzeczne płycizny. Koryto rzeki miejscami przekracza 150 m szerokości. Prąd wody jest szybki. Jest to piękny krajobrazowo odcinek z licznymi starorzeczami wypełnionymi wodą, wchodzący w obszar parku Krajobrazowego „Podlaski przełom Bugu”. Na terenie gminy Konstantynów nie ma zewidencjonowanych źródeł zanieczyszczeń Bugu, które pochodzą ze zlewni rzeki powyżej gminy. Bug na całej długości w woj. lubelskim prowadzi wody pozaklasowe. Zdecydowało o tym kryterium hydrobiologiczne-pozaklasowe stężenia chlorofilu „a” (saprobowość), które było wskaźnikiem degradującym. Pod względem wskaźników fizyko-chemicznych i bakteriologicznych wody Bugu mieściły się w III klasie czystości.

- **Czyżówka** jest lewym dopływem rzeki Bug. Jej ujście znajduje się na terenie sąsiedniej gminy Janów Podlaski. Całkowita długość rzeki wynosi 25,4 km, w tym w gminie Konstantynów – 6,77 km. Z obszaru zlewni gm. Konstantynów rzekę zasila sieć rowów melioracyjnych, w tym rów nazwany popularnie ciekim Komarenka. Według badań analitycznych prowadzonych w 2003 roku wody Czyżówki uznano za pozaklasowe ze względu na miano coli - wskaźnik zanieczyszczenia bakteriologicznego. Zlewnia Czyżówki jest zlewnią użytkowaną rolniczo, zwarte kompleksy leśne zlokalizowane są na obrzeżach zlewni. Należy ona do obszarów o niedoborach wody i została uznana jako

zlewnia deficytowa. W celu poprawy stosunków wodnych w tym zmniejszenia występującego deficytu zaleca się budowę zbiorników retencyjnych. Tego typu zbiornik jest planowany do realizacji na terenie osady Konstantynów.

2.1.6. Wody podziemne.

Na terenie gminy Konstantynów występują dwa poziomy wodonośne wód podziemnych.

Trzeciorzędowy (Tr) – obejmuje tereny położone w kierunku południowym od Konstantynowa. Swoim obszarem obejmuje zasięg Subzbiornika Podlaskiego, którego całkowita powierzchnia wynosi około 1000 m². Jest on jednym z 16 obszarów wytypowanych w Polsce jako zbiornik zdrowej wody pitnej. Wymaga szczególnej ochrony realizowanej głównie poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzenne. Strefy głębokości występowania wód sięgają do 100m p.p.t, a spodziewane wydajności z pojedynczej studni wynoszą 30-60m³/h, a nawet 100m³/h. Woda występuje pod napięciem i charakteryzuje się zwiększoną zawartością żelaza i manganu.

Czwartorzędowy (Q) – obejmuje północną część gminy.

Oznaczono dwie strefy głębokości występowania poziomów wodonośnych:

- 60 m p.p.t obejmująca okolice wsi Witoldow- Wandopol. Spodziewane wydajności pojedynczych studni wynoszą 30-60 m³/h.
- 30-50 m p.p.t tereny położone wzdłuż rzeki Bug. Spodziewane wydajności wynoszą 15-30 m³/h. Zwierciadło wody w formach dolinnych przeważnie swobodne lub lekko napięte, na innych- napięte. Wody zawierają ponadnormatywną zawartość żelaza.

2.1.7. Szata roślinna.

Lasy i zadrzewienia zajmują w gminie 2208 ha, co stanowi czwartą część gminy (wskaźnik lesistości – 25,5%). Jeden zwarty kompleks leśny – las Konstantynów znajduje się w jej północnej części. Pozostałe mniejsze kompleksy leśne położone są w części południowej. Wiekowo dominują tu drzewostany dojrzałe na ogół kilkudziesięcioletnie, występują także, choć mniej liczne drzewostany starsze ponad stuletnie. Dominują następujące typy siedliskowe lasu:

- bór mieszany świeży – z dominującym udziałem sosny oraz domieszką dębu i świerka zajmuje 30 % pow. leśnej,

- las świeży- 27 % pow. leśnej (dominacja dębu),
- las mieszany świeży -23 % (dominacja dębu, duży udział sosny),

Siedliska bardziej wilgotne porastają olsy z panującym gatunkiem olchą czarną. Znaczące obszary zajmują zagajniki brzożowe wyraźnie wybijające się w krajobrazie.

W dolinie Bugu, na brzegach rzek i starorzeczy występują formacje krzewiastych wierzb. Cennym zbiorowiskiem są nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe, które w Europie zostały niemal doszczętnie wykarczowane.

Charakterystycznym środowiskiem doliny Bugu są starorzecza z typową roślinnością pływającą. Dwa chronione gatunki- grąźel żółty i grzybień biały- tworzą pięknie prezentujący się zespół „lilii wodnych”. Brzegi starorzeczy zasiedlają zbiorowiska szuwarowe, gdzie znajdują się siedliska licznych gatunków zwierząt. Na terenach wyniesionych, suchych i piaszczystych występują zbiorowiska murawowe z gatunkami sucholubnymi, tworzącymi barwne kobierce w okresie kwitnienia takich gatunków jak kocanki piaszkowe, macierzanka, rozchodnik, goździki i inne.

Poza doliną Bugu, na szczególne wyróżnienie zasługuje dolina rzeki Czyżówki i jej niewielkiego dopływu Komarenki. Ta mała rzeczka przekracza granicę gminy w pobliżu m. Międzylesie, przepływa przez niewielki kompleks leśny na zachód od Komarna wkracza w rozległy kompleks łąk na podłożu torfowym na których mimo melioracji osuszających zachowało się wiele ostoi ptaków.

W Konstancynie w pobliżu zabytkowego zespołu parkowo-pałacowego widoczne są ślady dawnych stawów, które obecnie porośnięte są dużymi płatami turzycowisk, a okoliczne łąki pokrywają malownicze kępy wierzb i olch z nielicznymi brzożami. Założenie parkowe zajmuje obszar ok. 22 ha. drzewostan występuje przede wszystkim w południowej i południowo-wschodniej części parku. Najliczniej występuje tu jesion wyniosły, znajduje się tu też kilka drzew pomnikowych (jesion, dąb, lipa).

Bardzo ciekawe pod względem florystycznym są również naturalne, położone wśród pól, oczka wodne. Dwa takie oczka znajdują się na pd.-zach od Gnojna, jedno w pobliżu Antolina, natomiast w pobliżu Stasinowa z niewielkim lustrem wody i pasem szuwarów powstało w dawnym wyrobisku piasku i żwiru.

2.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione.

Obszary i obiekty chronione przedstawiono na Załączniku Nr 3 – mapa w skali 1:25 000.

1. Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”

Utworzony został w 1994 roku jako jeden z elementów tworzących krajową sieć obszarów chronionych. W krajowej sieci ekologicznej (ECONET-PL) ze względu na unikalne walory przyrodnicze został zakwalifikowany jako korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej. Jego obszar obejmuje fragment lewobrzeżnej doliny Bugu od ujścia Krzny do ujścia Tocznej. Na terenie gm. Konstantynów powierzchnia Parku Krajobrazowego wynosi 2,788 ha, co stanowi 32% powierzchni gminy. Otulina Parku zajmuje 1,503 ha, tj. 17 % obszaru gminy.

Najcenniejszym pod względem przyrodniczym parku jest rzeka Bug, która należy do największych i najlepiej zachowanych rzek nizinnych w Polsce i w Europie. Granice parku obejmują oprócz doliny rzeki Bug i górującej nad nią rozległej wysoczyzny również kompleks Lasów Konstantynowskich. Natomiast w otulinie Parku położona jest osada Konstantynów wraz ze wschodnim odcinkiem doliny rzeki Czyżówki.

Dla Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” został opracowany w 1998r. Plan Ochrony, którego ustalenia dotyczące pewnych ograniczeń w zagospodarowaniu powinny być uwzględniane w opracowaniach planistycznych.

2. *Rezerwat leśny „Stary las”.*

Rezerwat o powierzchni 5,88ha położony w ur. Konstantynów, Leśnictwie Konstantynów. Przedmiotem ochrony jest dobrze wykształcony grąd *Tilio-Carpinetum typicum* oraz płyty fitocenoz nawiązujących do boru mieszanego. W grądzie dominuje dąb szypułkowy, niektóre okazy mają charakter pomnikowy, a w borze sosna zwyczajna w wieku pow. 100 lat. Zagrożeniem dla flory i fauny tego rezerwatu może być jego skrajne położenie w stosunku do dzikiego kompleksu Lasu Konstantynowskiego.

3. *Pomniki przyrody.*

Ze względu na wybitne walory przyrodnicze i krajobrazowe ochroną prawną objęto następujące drzewa pomnikowe;

Tab. Nr 3. Wykaz pomników przyrody z terenu gminy Konstantynów.

Lp.	Rodzaj pomnika	Położenie	Rok ustanowienia
1.	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Konstantynów, oddział 39	1983
2.	Jesion wyniosły – szt. 2	Konstantynów Park	1983

		zabytkowy	
3.	Świerk pospolity – szt. 2	Leśnictwo Konstantynów, oddział 44	1986
4.	Aleja Lipowa im. Kajetana Sawczuka – szt. 41	Komarno – po drodze do szkoły	1982
5.	Jesion wyniosły	Konstantynów park zabytkowy	1986
6.	Dąb szypułkowy szt. 2	Leśnictwo Konstantynów – osada leśna	1988
7.	Lipa drobnolistna	Droga powiatowa Konstantynów-Gnojno	1994
8.	Modrzew europejski	Leśnictwo Konstantynów oddz. 57	1994
9.	Jesion wyniosły	Konstantynów – park zabytkowy	1983
10.	Lipa drobnolistna, dwudniowa	Konstantynów – obok szkoły podstawowej	1995
11.	Dąb szypułkowy	Konstantynów – park zabytkowy	1996
12.	Lipa drobnolistna	Konstantynów – park zabytkowy, obok szkoły podstawowej	1996
13.	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Konstantynów, oddz. 38	1996

2.3. Obszary i obiekty przyrodnicze wskazane do ochrony.

1. Krajowa sieć ekologiczna (ECONET-PL) została opracowana jako wieloprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym, powiązanych wzajemnie korytarzami ekologicznymi, do których zalicza się powstały w 1994 r. Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”. W całości koncepcja ECONETU nie została ujęta w ramy prawne. Na jej podstawie oraz w oparciu o Dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz tworzenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk powstaje nowy projekt europejskiej sieci NATURA 2000. Zgodnie z jej ustaleniami obszar gminy Konstantynów wchodzi fragmentami w granice planowanych obszarów ochronnych p.n. „Dolina Dolnego Bugu” oraz „Ostoja Nadbużańska”.

Na terenie gminy Konstantynów granice tych obszarów prawie się pokrywają i obejmują głównie dolinę rzeki Bug w obszarze istniejącego Parku Krajobrazowego. W gminie obszar ten obejmuje ok. 290 ha.

Dla obszarów sieci NATURA 2000 mają zostać opracowane plany ochrony w ciągu 5-ciu lat od daty wyznaczenia tych obszarów. Planów ochrony zawierać będą

m.in. opis warunków zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków. Granice projektowanych obszarów chronionych NATURA 2000 przedstawiono na mapie – załącznik Nr 3.

- „**Dolina Dolnego Bugu**” – **PLB 140002** – planowany do ochrony obszar obejmuje dolinę Bugu od ujścia Krzyny do Zalewu Zegrzyńskiego (286,60ha). Zgodnie z opisem obszaru na omawianym terenie występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej czerwonej księgi.

- „**Ostoja Nadbużańska**” – **PLH 140005** – ostoja obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzyny do Jeziora Zegrzyńskiego.

Zgodnie z opisem obszaru – na omawianym terenie występuje 14 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 19 gatunków z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce, występuje tu też wiele cennych gatunków roślin.

2. Do objęcia ochroną jako rezerwaty przyrody zostały wyznaczone w gminie Konstantynów następujące obszary przedstawione na mapie Załącznik Nr 3:

- „**Kalinik**” – **rezerwat faunistyczny.**

Położony jest na terenie dwóch gmin: Konstantynowa i Janowa Podlaskiego, na północ od wsi Gnojno i Bubel Stary. Obejmuje starorzecza Bugu z przyległymi łąkami i fragmentami zadrzewień. Zajmuje obszar ok. 367 ha najcenniejszy nie tylko ze względów przyrodniczych, ale również ze względu na występujące tu liczne gatunki ptaków.

Ponad 14 występujących tu gatunków należy do grupy zagrożonych wyginięciem a 20 gatunków do grupy potencjalnie zagrożonych.

- „**Borsucki Las**” – **rezerwat leśny.**

Położony w pn.-zach. części gminy obejmuje fragment kompleksu leśnego Lasów Państwowych p.n. Konstantynowski Las: oddz. 52 i 53 oraz część oddz. 60. Powierzchnia proj. rezerwatu wynosi ok. 62 ha.

Występują tu zbiorowiska boru mieszanego kontynentalnego oraz grądu typowego i na niewielkich powierzchniach dąbrowy. Niestety użytkowanie gospodarcze spowodowało zniknięcie znacznego udziału starodrzewu dębowo-sosnowego. Mimo to las ten jest nadal siedliskiem wielu rzadkich gatunków zwierząt i ptaków.

2.4. Obszary zagrożone powodzią.

Dolina rzeki Bug w obszarze gminy Konstantynów pozostaje w stanie naturalnym, brak jest obwałowań przeciwpowodziowych. Barierą naturalną chroniącą przed skutkami powodzi jest od zachodu wysoczyzna stromo opadająca w stronę koryta rzeki (135 m n.p.m.), a od wschodu rozległe łąki i liczne starorzecza, które w sposób naturalny umożliwiają przyjęcie nadmiaru wody.

Zasięg wody stuletniej wg operatu przeciwpowodziowego dla gminy Janów Podlaski został określony do wysokości poziomu rzędnej 124,5 m n.p.m. (w sąsiedztwie gminy Konstantynów). Przyjęcie tej rzędnej w przybliżeniu umożliwia wyznaczenie terenu zagrożonego powodzią gminy Konstantynów. Przedstawiono go na załączniku Nr 2.

Teren ten jest wolny od zabudowy, pozostaje w użytkowaniu rolniczym, są to głównie łąki, rozlewiska, łągi topolowo-wierzbowe.

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

3.1. Procesy demograficzne.

Gmina Konstantynów należy do grupy gmin małych. W roku 2003 liczba mieszkańców gminy wynosiła wg danych z rocznika statystycznego 4137:

– kobiety	- 2100
– mężczyźni	- 2037
– w wieku przedprodukcyjnym	- 1102
– w wieku produkcyjnym	- 2347
– w wieku poprodukcyjnym	- 688

Gminę charakteryzuje dość niska gęstość zaludnienia wynosząca 48 os/ km², przy czym aż 34,8% ogółu mieszkańców zamieszkuje osadę Konstantynów.

Do większych wsi zaliczyć należy Komarno i Zakanale.

Tab. Nr 4. Liczba ludności w gminie Konstantynów rok 2003. (dane z Urzędu Gminy)

L.p.	Nazwa miejscowości /obrębu/	Liczba ludności
1.	Antolin	129
2.	Gnojno	146
3.	Komarno	361
4.	Komarno Kolonia	284
5.	Konstantynów	1492
6.	Konstantynów Kolonia	142

7.	Solinki	125
8.	Wandopol	131
9.	Wiechowicze	83
10.	Witoldów	205
11.	Wólka Polinowska	244
12.	Zakalinki	212
13.	Zakalinki Kolonia	366
14.	Zakanale	363
	Ogółem	4283

Tab. Nr 5. Liczba ludności w gminie Konstantynów. (dane z Urzędu Gminy)

Rok	Liczba ludności
1993	4268
1995	4224
2000	4244
2003	4283

Tab. Nr 6. Ruch naturalny i migracje ludności w gm. Konstantynów (dane z roczników statystycznych).

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ ludności	Odływ ludności	Saldo migracji	Przyrost ludności
1994	67	57	10	30	48	- 18	- 8
1997	70	54	16	54	55	- 1	+ 15
2001	53	58	- 5	61	44	- 17	+ 12
2002	42	53	- 11	71	46	25	+ 34
2003	40	54	- 14	94	45	49	+ 35

Tab. Nr 7. Ludność wg płci i wieku w gminie Konstantynów /dane z spisu powszechnego 2002 r./

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
wiek / ogółem	4148	2039	2109
0 – 4 lata	244	129	115
5 – 9 lat	300	138	162
10 – 14 lat	384	177	207
15 – 19 lat	401	210	191
20 – 24 lata	312	164	148
25 – 29 lat	243	132	111
30 – 40 lat	494	250	244
40 – 50 lat	590	327	263
50 – 60 lat	396	207	189
60 – 70 lat	346	141	205

70 – 80 lat	324	128	196
80 lat i więcej	114	36	78

Dane ludnościowe z ostatnich lat wskazują nieznaczną tendencję zwyżkową w zakresie przyrostu liczby ludności w gminie. Czynnikiem decydującym w tym zakresie jest utrzymujące się od kilku lat dodatnie saldo migracji, na który istotny wpływ mają funkcjonujące w gminie placówki pomocy społecznej – Dom Dziecka, Dom Pomocy Społecznej.

Najbardziej niepokojący jest systematyczny spadek liczby urodzeń. Liczba zgonów utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Wg danych spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. w gminie Konstantynów liczba dzieci w grupie wiekowej 0 – 4 lata była aż o 39 % niższa niż ilość młodzieży w grupie wiekowej 15 – 19 lat.

Niski wskaźnik dzietności, a co za tym idzie ujemny przyrost naturalny jest zjawiskiem charakterystycznym dla całej Polski, szczególnie widocznym na przestrzeni ostatnich 5-ciu lat. Utrzymujące się negatywne tendencje mogą być bardzo niekorzystne dla rozwoju gminy.

3.2. Rynek pracy.

3.2.1. Zatrudnienie.

Wskutek przemian gospodarczych rynek pracy w Polsce uległ istotnej transformacji. Praca przestała być gwarantowanym przez Konstytucję prawem, a stała się deficytowym dobrem. Przed 1990 rokiem problemem był niedobór zasobów pracy przy jednocześnie dużym bezrobociu ukrytym. Zjawiskiem obecnym jest szybko rosnąca stopa bezrobocia oraz pogłębiające się problemy społeczne.

Ze względu na rolniczy charakter gminy Konstantynów podstawowym źródłem dochodów jej mieszkańców jest praca w indywidualnych gospodarstwach rolniczych. Rynek pracy w gminie nie jest wystarczający dla lokalnej społeczności. Widoczny jest spadek rentowności produkcji rolnej, a więc istotne obniżenie dochodów rodzin utrzymujących się z rolnictwa, szczególnie w małych niewyspecjalizowanych gospodarstwach. Struktura pracujących wg sektorów własności wskazuje na przewagę sektora prywatnego nad publicznym głównie ze względu na duży udział rolnictwa indywidualnego. W działalności pozarolniczej proporcje są odwrotne. Przewagę ma sektor publiczny, głównie instytucje budżetowe. Struktura zatrudnionych poza rolnictwem jest

niekorzystna ze względu na mały udział usług rynkowych i przemysłu, czyli sekcji przyczyniających się do powiększenia się potencjału ekonomicznego gminy.

Część zatrudnionych stanowią osoby dojeżdżające do pracy poza teren gminy, najczęściej do Białej Podlaskiej. Występuje też zjawisko odwrotne np. znaczna część wykwalifikowanych pracowników Domu Opieki Społecznej dojeżdża do pracy z Białej Podlaskiej.

Tab. Nr 8. Pracujący w gospodarce narodowej /gmina Konstantynów/

Rok	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Przemysł, budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
2000	326	44	42	49	191
2001	319	44	42	40	193
2002	337	44	42	62	189
2003					

3.2.2. Bezrobocie.

Podobnie jak w całej Polsce istotnym problemem w Gminie jest bezrobocie. Dotyka ono 11,8 % ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dane te nie odzwierciedlają stanu faktycznego, gdyż opierają się o dane statystyczne (liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy), która w 2003 r. wynosiła 277 osób.

Należy przypuszczać, że sytuacja na rynku pracy jest dużo gorsza gdyż nie wszyscy bezrobotni są zarejestrowani, z tego względu nie sposób oszacować tzw. bezrobocia ukrytego często występującego na obszarach wiejskich.

Według danych z Urzędu Pracy liczba bezrobotnych w gminie Konstantynów do roku 2002 systematycznie wzrastała, w 2003 roku zanotowano jej niewielki spadek. Nieduża i malejąca z każdym rokiem jest liczba osób uprawnionych do korzystania z zasiłku. Obejmuje ona zaledwie ok. 7 % zarejestrowanych osób.

Tab. Nr 9. Liczba bezrobotnych wg płci i uprawnień do zasiłku.

Rok	Liczba bezrobotnych			Uprawnieni do zasiłku		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
1999	245	127	118	29	24	5
2000	253	124	129	24	16	48
2001	270	134	136	23	14	9
2002	281	142	139	26	19	7
2003	277	142	135	20	15	5

4. STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

4.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.

Północna część gminy posiada charakter leśny, znajduje się tu zwarty duży kompleks leśny – Las Konstantynów należący do Lasów Państwowych własności Skarbu Państwa. Południowy rejon gminy ma charakter rolniczy, przeważają grunty orne z dominującymi glebami IV klasy bonitacyjnej. Występują tu też mniejsze kompleksy leśne, głównie lasów prywatnych.

Centrum gminy stanowi osada Konstantynów, położona przy węźle komunikacyjnym, krzyżujących się tu dróg wojewódzkich Nr 811 i Nr 696. Pozostałe osadnictwo skupione jest w następujących wsiach położonych w części południowej gminy: Komarno, Komarno Kolonia, Wólka Polinowska, Solinki. Bezpośrednio z gruntami wsi Konstantynów sąsiadują: Konstantynów Kolonia, Zakalinki, Zakalinki Kolonia, Witoldów, Wandopol, Wiechowicze, Zakanale. W części północnej gminy znajdują się: Antolin i położone nad Bugiem Gnojno. Poszczególne miejscowości połączone są ze sobą siecią dróg gminnych i powiatowych. Wsie mają charakter ulicówek, z zabudową wzdłuż dróg. Dominuje siedliskowy charakter zabudowy. Znaczny też jest udział rozproszony zabudowy kolonijnej występujący głównie w części wschodniej i południowej (Kol. Zakalinki, Komarno, Kolonia).

Na terenach wiejskich zwiększa się udział zabudowy jednorodzinnej nie związanej z produkcją rolniczą. W północnej części osady Konstantynów zostały wyznaczone tereny pod realizację budownictwa jednorodzinnego. Osiedle zostało częściowo zrealizowane, pozostaje jeszcze znaczna rezerwa terenu.

W pozostałych miejscowościach budownictwo jednorodzinne jest realizowane w uzupełnieniu zabudowy zagrodowej. Stan techniczny budynków jednorodzinnych w przeważającej ilości jest dobry lub bardzo dobry, ponieważ większość z nich powstała w ciągu ostatnich trzydziestu lat. Na terenach wiejskich znaczny udział ma również zabudowa z okresu międzywojennego i z pierwszych lat powojennych. Są to najczęściej budynki drewniane, z zachowanym stylem budownictwa wiejskiego charakterystycznym dla Podlasia. Ich stan techniczny nie jest zadowalający, wymaga przeprowadzenia prac remontowych.

Budownictwo wielorodzinne związane z potrzebami dawnego PGR-u zlokalizowane jest we wschodniej części osady Konstantynów, w sąsiedztwie zabytkowego Folwarku. Kompleks zabudowań stanowi 10 budynków trzykondygnacyjnych.

Hierarchia osadnicza na terenie gminy Konstantynów jest dwustopniowa z ośrodkiem centralnym i ośrodkami podrzędnymi:

- **Centralny ośrodek nadrzędny** stanowi osada Konstantynów, będąca podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej świadczącej usługi na poziomie podstawowym. Jest siedzibą władz samorządowych. Świadczy usługi w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, opieki społecznej i zdrowotnej, kultury, handlu, usług pocztowych, telekomunikacyjnych, rzemieślniczych, gastronomicznych,
- **Ośrodki podrzędne uzupełniające ośrodek centralny**

Komarno	}	- usługi w zakresie szkolnictwa podstawowego, opieki społecznej, handlu i rzemiosła,
Kolonia Komarno		
Zakanale		- usługi handlu, usługi rzemiosła, obsługa komunikacji
Gnojno		- usługi turystyczno rekreacyjne, handel, rzemiosło.
- **Ośrodki podrzędne** tworzą pozostałe wsie, gdzie w niewielkim zakresie świadczone są usługi głównie handlu i rzemiosła.

4.2. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego i ich realizacja.

Gospodarka przestrzenna w gminie Konstantynów jest realizowana w oparciu o obowiązujące prawo miejscowe w postaci zmiany planu zagospodarowania przestrzennego gminy Konstantynów przyjętego Uchwałą Nr XXVII/1/2002 Rady Gminy Konstantynów z dnia 16 kwietnia 2002 r., a także w oparciu o indywidualne decyzje administracyjne wydawane na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

Zmianami do planu objętych zostało ok. 45,3 ha powierzchni, co stanowi znikomą, (0,52 %) część obszaru całej gminy. Zmiany dotyczyły wyznaczenia nowych terenów pod inwestycje, głównie o funkcji mieszkaniowej, a także związanej z eksploatacją kruszywa mineralnego. Zmiany były jednostkowe, odnosiły się do pojedynczych nieruchomości dla których określono następujące funkcje:

- tereny zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej	- 8,16 ha
- tereny zabudowy jednorodzinnej	- 15,76 ha,
- tereny usług	- 1,01 ha,
- tereny eksploatacji kruszywa	- 25,5 ha

Dla pozostałych terenów do 31 grudnia 2002 r. obowiązywał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony Uchwałą Nr IV/17/1994 Rady Gminy w Konstantynowie z dnia 6 grudnia 1994 r. W opracowaniu tym wyodrębnione zostały tereny zajęte pod zabudowę mieszkaniową zagrodową i jednorodziną w poszczególnych miejscowościach z odpowiednią rezerwą na ewentualny rozwój budownictwa. Przed wszystkim zachowany został wyraźnie ukształtowany charakter ulicowy wsi oraz ich powiązania układem dróg lokalnych i ponadlokalnych. Sama osada Konstantynów posiada zwarty układ przestrzenny, skoncentrowany wokół dawnego Rynku oraz ul. Janowskiej, gdzie zlokalizowanych jest szereg usług o charakterze publicznym i komercyjnym.

Pozostałe elementy przestrzenne wynikające z w/w planu, które nie zostały zrealizowane:

- **Konstantynów**

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (brak zainteresowania tą formą budownictwa),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (położone w północnej części osady zrealizowane częściowo, brak uzbrojenia, nieodpowiednie warunki geotechniczne),

- **Gnojno**

- tereny usług turystyczno-rekreacyjnych (brak realizacji zamierzenia, teren chroniony ze względu na cenne walory przyrodnicze).

4.3. Ruch budowlany.

W gminie Konstantynów ruch budowlany nie jest duży, od niespełna 10-ciu lat utrzymuje się na mniej więcej jednakowym poziomie. Ilość wydawanych rocznie pozwoleń na budowę obiektów kubaturowych wynosiła średnio około 20, z czego niespełna 50 % dotyczyło budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego (średnio ok. 10 pozwoleń rocznie).

Należy przypuszczać, że w najbliższych latach rozwój budownictwa jednorodzinnego nie będzie miał sprzyjających uwarunkowań. Zostały zlikwidowane ulgi podatkowe, oraz zauważa się znaczny spadek dochodowości w sektorze rolniczym. Na terenie gminy zmniejszyła się liczba wydawanych pozwoleń na budowę w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Zwiększyła się natomiast liczba inwestycji polegających na rozbudowie i modernizacji istniejących obiektów mieszkaniowych.

W ostatnich latach w Konstancyńowie oddano do użytku obiekty o funkcji publicznej, które w sposób korzystny wpłynęły na wizerunek osady. Należą do nich: Dom Pomocy Społecznej, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, rozbudowano i zmodernizowano Ośrodek Zdrowia.

W zakresie budownictwa związanego z produkcją rolniczą, to poza typowymi budynkami gospodarczymi i inwentarskimi w ostatnich latach w gospodarstwach ukierunkowanych na sadownictwo zrealizowane zostały cztery przechowalnie owoców i warzyw.

Tab. Nr 10. Ruch budowlany w gminie Konstancyńów /liczba wydanych pozwoleń na budowę/.

Rok	Ilość wydanych pozwoleń na budowę					Razem
	Budynki mieszkalne	Rozbudowa budynków mieszkalnych	Budynki gospodarcze, i garażowe	Obiekty usługowe, produkcyjne	Obiekty związane z produkcją rolniczą	
1995	13	4	6	1	4	28
1996	4	3	6	-	2	15
1997	7	1	5	1	-	14
1998	10	4	6	-	2	22
1999	12	4	4	1	-	21
2000	13	3	9	1	-	26
2001	14	3	3	-	-	20
2002	6	2	5	-	2	15
2003	7	8	7	1	3	26

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.

5.1. Administracja.

Konstantynów jest lokalnym ośrodkiem administracji samorządowej. Gmina jako wspólnota samorządowa w skład której wchodzi 14 sołectw wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym, posiada osobowość prawną. Organami gminy są: Rada Gminy składająca się z 15-stu radnych oraz Wójta Gminy Konstantynów. Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Konstantynowie przy ulicy: Janowskiej.

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności w zakresie:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami i ochrony środowiska,
- gminnych dróg i organizacji ruchu drogowego,
- zaopatrzenia w wodę, ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku, unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- edukacji publicznej,
- kultury i ochrony zabytków,
- turystyki, sportu i rekreacji,
- porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowego,
- targowisk i zieleni gminnej,
- cmentarzy gminnych,
- polityki prorodzinnej,
- promocji gminy.

Gmina Konstantynów należy do następujących organizacji zrzeszających gminy:

- Euroregion Bug
- Związek Gmin Nadbużańskich.

5.2. Oświata.

Tab. Nr 11. Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy.

Lp.	Placówka	Liczba uczniów (2004-2005)	Liczba Pedagogów (2004-2005)
1.	Gimnazjum im. Cypriana Norwida w Konstantynowie	247	22
2.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Konstantynowie	312	25
3.	Szkoła Podstawowa im. Kajetana	116	16

	Sawczuka w Komarnie Kolonii		
4.	Przedszkole Samorządowe w Konstantynowie	58	4

W Konstantynowie Gimnazjum oraz Szkoła Podstawowa zlokalizowane są w północnej części osady przy ul. Nowej. Wspólnie tworzą zespół szkół mieszczący się w niedawno oddanym do użytku nowoczesnym obiekcie. Pod względem funkcjonalnym szkoły są niezależne, posiadają jedynie wspólną bazę sportową tj. pełnowymiarową salę gimnastyczną, boiska sportowe, urządzenia towarzyszące place, parkingi.

- **Gimnazjum w Konstantynowie** posiada 10 sal lekcyjnych, nauczane języki obce to: język angielski i język rosyjski. W szkole prowadzone są liczne koła zainteresowań, działają też organizacje młodzieżowe Liga Ochrony Przyrody, ULPKS „Płomień”. Szkoła dysponuje jedną pracownią komputerową (10 stanowisk z dostępem do Internetu). W Sali historycznej zorganizowany jest kąciak regionalny. Szkoła przystosowana jest do nauczania uczniów niepełnosprawnych. Dojazd do szkoły zapewnia samorząd gminy. Według prognoz demograficznych ilość uczniów do roku 2010 ma ulec zmniejszeniu o ok. 30 %.

- **Szkoła Podstawowa w Konstantynowie** posiada 12 sal lekcyjnych. W klasach IV-VI nauczane są języki obce: język angielski i język rosyjski, funkcjonuje pracownia komputerowa. Prowadzone są koła zainteresowań oraz działają organizacje młodzieżowe: ULKPKS „Iskra”, ZHP. W szkole zorganizowana jest Izba Pamięci Narodowej, w której przez wiele lat gromadzone były przez nauczycieli i uczniów cenne eksponaty, szczególnie dotyczące historii Konstantynowa i okolic. Dojazd do szkoły zapewnia samorząd gminy. Według prognoz demograficznych ilość uczniów do roku 2010 ma ulec zmniejszeniu o 20-30 %.

- **Szkoła Podstawowa w Komarnie Kolonii** mieści się we wspólnym obiekcie razem z Domem Dziecka. Pomieszczenia szkoły (6 sal lekcyjnych i pozostałe pomieszczenia pomocnicze) zlokalizowane są na parterze. Sala gimnastyczna jest zastępcza (nie spełnia właściwych kryteriów), na zewnątrz urządzone są boiska szkolne. Nauczane języki obce to: język angielski i język rosyjski. Działają koła zainteresowań oraz liczne organizacje młodzieżowe – ZHP ZUCH-y, PCK, SKO, Klub Wiewiórka, Uczniowski Klub Sportowy.

Szkoła posiada salę komputerową (10 stanowisk) oraz Izbę Pamięci poświęconą pamiątkom historycznym i regionaliom.

Przy szkole prowadzony jest oddział przedszkolny, który posiada 2 sale dydaktyczne. Obecnie korzysta z niego 14 dzieci.

Dojazd do szkoły – we własnym zakresie. Prognozy demograficzne przewidują zmniejszenie ilości dzieci do roku 2010 o ok. 20-30 %.

- **Przedszkole Samorządowe w Konstancyńowie** mieści się przy ul. Stanisława Platara. Placówka posiada 3 sale oddziałowe, brak sali do ćwiczeń, place zabaw dla dzieci na zewnątrz. W przedszkolu mieści się wydzielony kącik regionalny, brak sprzętu komputerowego. Ze względu na utrzymujące się niekorzystne tendencje (niskie wskaźniki demograficzne i bezrobocie) funkcjonowanie tej placówki może stać się nieuzasadnione. Według prognoz do roku 2008 ilość dzieci korzystających z przedszkola może zmniejszyć się o 50 %.

5.3. Kultura.

W gminie Konstancyńów mecenat nad kulturą w szczególności sztuką ludową i folklorem sprawuje Gminne Centrum Kultury. Strukturę organizacyjną Centrum tworzą: Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna im. Kajetana Sawczuka w Konstancyńowie.

Na terenie gminy funkcjonuje 6 zespołów folklorystycznych:

- 1) Kapela Rodzinna Marczuków,
- 2) Kapela Sąsiedzka z Zakalinek,
- 3) Zespół Śpiewaczy z Zakalinek,
- 4) Zespół „Pogodna Jesień”,
- 5) Kapela Rodzinna Nitychoruków z Wólki Polinowskiej,
- 6) Zespół Śpiewaczy z Wólki Polinowskiej tzw. „Teatr Obrzędowy”.

Na szczególną uwagę zasługuje znany muzyk ludowy Pan Zdzisław Marczuk – ceniony przez wielu znawców kultury ludowej, etnografów i muzykologów. Jest 2-krotnym laureatem, zdobywcą tzw. „Baszty” – najwyższej nagrody na Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą – jako solista skrzypek. Gra od ponad 45 lat, jest kierownikiem muzycznym „Kapeli Sąsiedzkiej”, „Dziecięcego Zespołu Śpiewaczego” oraz zespołu składającego się z emerytów i rencistów – „Pogodna Jesień”.

Jedną z najbardziej aktywnych twórczyń ludowych na Podlasiu jest Pani Leokadia Nitychoruk z Wólki Polinowskiej występująca razem z mężem Walerianem. Z jej inicjatywy powstał zespół folklorystyczny z Wólki Polinowskiej. Dzięki temu zespołowi zawdzięczamy odrodzenie ciekawych pieśni opartych o miejscowy folklor i obyczaj.

W GCK działa ponadto młodzieżowe koło teatralne „Arka” prezentujące widowiska o tematyce religijnej, a także repertuar kabaretowy.

Dużym uznaniem cieszy się mieszkający w Konstantynowie rzeźbiarz ludowy Andrzej Grzybowski. Jego domowa kolekcja rzeźb jest bardzo duża, wiele prac znalazło nabywców w Polsce i poza granicami, jest laureatem wielu nagród. W 1998 r. rzeźba artysty „Męczennicy Podlascy” została, przez Marszałka Województwa Białkopodlaskiego, ofiarowana w Rzymie Papieżowi a także w 1999 roku w czasie wizyty Jana Pawła II w Diecezji Siedleckiej rzeźba Andrzeja Grzybowskiego została ofiarowana jako dar Podlasia.

Do cyklicznych imprez organizowanych przez Gminne Centrum Kultury należą:

- 1) **„Za kolędę dziękujemy”** – impreza o charakterze folklorystycznym. Prezentuje grupy kolędnicze oraz widowiska oparte na wierzeniach, zwyczajach i obrzędach bożonarodzeniowych. Prezentowane Szopki i Herody oparte są na tekstach z początku XX w., pochodzące ze starych materiałów źródłowych. Jest to impreza o zasięgu powiatowym.
- 2) **„Dni Konstantynowa”** – impreza lokalna, organizowana na przełomie czerwca i lipca. Jej głównym celem jest zaprezentowanie dorobku kulturowego gminy Konstantynów oraz gmin zaprzyjaźnionych. Impreza integrująca społeczność lokalną.
- 3) **„Dzień Seniora”** – impreza integrująca środowisko seniorów. Organizowana w listopadzie ma charakter corocznego święta. Jej uczestnikami są emeryci i renciści. Do części artystycznej zapraszani są artyści z gminy oraz spoza niej.
- 4) **„Mini Lista Przebojów”** – impreza organizowana w listopadzie, ma charakter konkursu. Jej uczestnikami są dzieci i młodzież, którzy wcielają się w postacie znanych wokalistów czy grup instrumentalno-wokalnych. Każdy uczestnik jest nagradzany. Po ogłoszeniu wyników konkursu, dzieci bawią się na dyskotecę.

5.4. Służba zdrowia.

Usługi w zakresie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i rehabilitacji realizuje zlokalizowany w Konstantynowie Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Zapewnia on zdrowym i chorym możliwość tych świadczeń w miejscu zamieszkania, w środowisku nauczania i wychowania, w warunkach ambulatoryjnych bądź domowych.

Do podstawowych świadczeń należą:

- badania i porady lekarskie,

- diagnostyka i leczenie,
- kierowanie na leczenie specjalistyczne, szpitalne, uzdrowiskowe, do opieki długoterminowej,
- profilaktyczna opieka nad dziećmi i młodzieżą,
- szczepienia ochronne,
- opieka nad niepełnosprawnymi,
- promocja zdrowia i profilaktyka chorób cywilizacyjnych,
- realizacja zadań pielęgniarki i położnej środowiskowo-rodzinnej,
- realizacja zadań pielęgniarki środowiskowej w środowisku nauczania i wychowania,
- rehabilitacja chorych i niepełnosprawnych.

W NZOZ w Konstancynowie zatrudnionych jest dwóch lekarzy, trzy pielęgniarki dyplomowane, jedna położna dyplomowana, jeden technik analityki medycznej oraz jeden technik fizjoterapii.

Baza lekarska Ośrodka Zdrowia jest bardzo dobra, obiekt zmodernizowany, wyposażony w niezbędne media. Na powierzchni 300 m² znajdują się dwa gabinety lekarskie, gabinet med. szkolnej, gabinet położnej środowiskowej, gab. USG, EKG, punkt szczepień, laboratorium, fizjoterapia.

W 2003 r. udzielono ogółem ponad 15 tys. porad lekarskich oraz przeprowadzono ponad 1,2 tys. badań profilaktycznych dzieci.

Ośrodek Zdrowia poza obszarem gminy Konstancynów ma zarejestrowanych pacjentów z 2-ch miejscowości gminy Janów Podlaski, 1-ej z gminy Leśna Podlaska oraz nielicznych mieszkańców gminy Sarnaki. W przypadkach nagłych zachorowań przyjmowani są wszyscy wymagający pomocy.

5.5. Opieka społeczna.

Zadania gminy z zakresu opieki społecznej realizuje **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, który sporządza bilans potrzeb w tym zakresie. W szczególności zajmuje się przyznawaniem i wypłacaniem zasiłków okresowych i celowych osobom najbardziej potrzebującym oraz organizowaniem i świadczeniem usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Ponadto na terenie gminy Konstancynów funkcjonują dwie placówki pomocy społecznej realizujące zadania własne powiatu, nadzorowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej, należą do nich:

- **Dom Pomocy Społecznej w Konstancynowie**

Przeznaczony dla osób przewlekle chorych, cierpiących na zaburzenia psychiczne. DPS oddany do użytku w 1999 r. zajmuje nowoczesny kompleks obiektów położonych w centrum Konstantynowa w sąsiedztwie zespołu pałacowo-parkowego, dysponuje ok. 110 miejscami. Część wykwalifikowanej kadry pracowniczej stanowią osoby dojeżdżające z Białej Podlaskiej

- **Dom Dziecka w Komarnie**

Funkcjonuje od 1997 r., zajmuje część budynku w którym funkcjonuje również gminna Szkoła Podstawowa. Niezależny funkcjonalnie, dysponuje ok. 50-ma miejscami. Dzieci mają do dyspozycji pokoje 1-3 osobowe umieszczone w segmentach wyposażonych w toalety i łazienki. Dom Dziecka w Komarnie posiada swoją filię w Szachach, gdzie przebywa 12-stu wychowanków.

Do placówek opiekuńczych funkcjonujących poza sferą budżetową należy **Wojewódzki Ośrodek Pomocy Rodzinie „SENS”**, którego celem statutowym jest opieka nad kobietami zagrożonymi przemocą. Ośrodek zlokalizowany jest w sąsiedztwie Domu Pomocy Społecznej w budynku dawnej, przebudowanej cerkwi.

5.6. Bezpieczeństwo publiczne.

Zagrożenia występujące na terenie gminy Konstantynów, to głównie:

- wypadki drogowe,
- przestępczość,
- pożary.

Służbami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne i ochronę ludności są na terenie gminy Konstantynów: Komisariat Policji w Janowie Podlaskim z Rewirem Dzielnicowych w Konstantynowie, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Białej Podlaskiej oraz jednostki ratowniczo-gaśnicze Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane w Konstantynowie, Zakanalu, Komarnie i Gnojnie.

6. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.

6.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza.

Przedsiębiorczość pozarolnicza w gminie Konstantynów to głównie handel i usługi komercyjne. Skoncentrowane są one przede wszystkim w sektorze prywatnym. W ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej w Urzędzie Gminy na dzień 31.08.2004r zarejestrowano 123 przedsiębiorstwa. Miejscem koncentracji jest osada Konstantynów-pełniąca funkcję ośrodka usługowego szczebla podstawowego. Ośrodkami pomocniczymi w zakresie funkcji usługowych są: Komarno, Zakanale, i Kolonia Zakalinki.

Tab. Nr 12. Prowadzący działalność gospodarczą wg miejscowości.

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba zarejestrowanych podmiotów
1.	Antolin	1
2.	Gnojno	2
3.	Komarno	9
4.	Komarno Kolonia	5
5.	Konstantynów	42
6.	Konstantynów Kolonia	5
7.	Solinki	2
8.	Wandopol	-
9.	Wiechowicze	1
10.	Witoldów	-
11.	Wólka Polinowska	2
12.	Zakalinki	5
13.	Zakalinki Kolonia	8
14.	Zakanale	7
	Ogółem	89

Tab. Nr 13. Rodzaje prowadzonych usług na terenie gminy Konstantynów.

Rodzaj prowadzonych usług	Ilość zarejestrowanych podmiotów
Handel detaliczny	18
Handel hurtowy	5
Handel obwoźny	6
Gastronomia	2
Usługi budowlane	13
Instalatorstwo sanitarne i ogrzewania	11
Usługi stolarskie	2
Usługi transportowe	3
Stacje paliw	3
Mechanika pojazdowa	1
Usługi rolnicze	4
Usługi weterynaryjne	5
Skup płodów rolnych i żywca	7
Zakład usług leśnych	7

Tartaki	2
Usługi betoniarsko-kamieniarskie	3
Wydobywanie żwiru i piasku	2
Usługi marketingowe	3
Pośrednictwo ubezpieczeniowe	3
Pozostałe	22
Ogółem	122

Działalność podmiotów gospodarczych koncentruje się głównie w sferze usług rynkowych, w największym stopniu handlu, budownictwie, transporcie, obsłudze rolnictwa i leśnictwa.

Na terenie gminy podmioty funkcjonujące w sekcji działalność produkcyjna należą do przedsiębiorstw drobnych, zazwyczaj rodzinnych, ich produkcja zaspokaja potrzeby rynku lokalnego. Obserwuje się zmniejszenie się liczby podmiotów zatrudniających więcej niż 5 osób. Niezbyt duże dochody podmiotów gospodarczych wynikają z ogólnie słabszej kondycji finansowej mieszkańców gminy. Słaba dochodowość w rolnictwie nie przyczynia się do rozwoju sektora usługowego.

Do największych zakładów w gminie Konstantynów należą:

- **Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowe** spółka z o.o. – przekształcona z byłego PGR posiada gorzelnię, suszarnię i mieszalnię pasz. Zajmuje się produkcją zbóż, ziemniaków, rzepaku, kukurydzy, prowadzi hodowlę bydła opasowego.
- **Spółdzielnia Kółek Rolniczych** – posiada własną stację paliw.
- **Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”** – posiada własną piekarnię i sieć sklepów.
- **Spółdzielnia Inwalidów „Elermet”** z Zakładem Pracy Chronionej i siecią sklepów.

W gminie funkcjonują dwa targowiska o łącznej powierzchni 9200 m², gdzie tradycyjnie organizowane są targi. W poniedziałki w centrum Konstantynowa odbywa się handel obwoźny artykułami przemysłowymi, galanterią odzieżową, a w piątki na targowisku zlokalizowanym przy drodze wojewódzkiej w kierunku Leśnej Podlaskiej odbywa się handel produktami rolniczymi.

6.2. Turystyka.

Gmina Konstantynów posiada korzystne, choć nie wykorzystane w pełni warunki sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej, należą do nich:

- położenie w obrębie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”,
- szczególnie atrakcyjne walory krajobrazowo-przyrodnicze,

- czystość środowiska naturalnego,
- duży udział lasów, w tym rezerwat leśny „Stary Las”,
- interesująca historia regionu, ciekawe zabytki w szczególności zespół pałacowo-parkowy w Konstantynowie,
- dobre położenie komunikacyjne,
- dość dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej,
- pielęgnowanie lokalnych tradycji i folkloru, twórczość ludowa,
- bliskość Sanktuarium w Leśnej Podlaskiej – ważnego miejsca pielgrzymkowego.

Dostępność bazy noclegowej jest ograniczona. Na terenie gminy funkcjonują dwa gospodarstwa agroturystyczne w Gnojnie oraz w Solinkach, które świadczą usługi przez cały rok. Sezonowo w okresie letnim usługi świadczy Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Gnojnie dysponujące 25-ma miejscami noclegowymi. Do atrakcji turystycznych należy:

- skarpa widokowa w Gnojnie, rozległy piękny widok na dolinę Buga,
- jazda konna, bryczki, kulig organizują właściciele gospodarstw w Komarnie i Konstantynowie,
- zagospodarowany na cele rekreacyjne teren stacji wodnej – możliwość organizowania lokalnych imprez, biwaków itp.,
- możliwość obejrzenia wystawy rzeźby ludowej w Konstantynowie,
- hodowla oswojonych dzików przy leśniczówce w Konstantynowie Kolonii,
- przeprawa promowa na rzece Bug do sąsiadującego z Gnojnem Niemirowa.

Należy stwierdzić, że zagospodarowanie turystyczne w gminie Konstantynów jest znikome w stosunku do potencjalnych możliwości w tym zakresie. W szczególności brak jest baz noclegowych o podwyższonym standardzie oferujących dodatkowe atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu tzw. turystyka czynna (sporty wodne, jazda konna, wędkarstwo itp.). Tego typu inwestycja planowana była do realizacji na obszarze „skarpy widokowej” w Gnojnie. Należy jednak brać pod uwagę fakt, że szczególnie cenne przyrodniczo tereny nie powinny być przekształcane, gdyż ztracą wtedy swój pierwotny charakter, w szczególności naturalny, nieprzekształcony krajobraz. Zagospodarowanie turystyczne w miejscach chronionych powinno być (w miarę możliwości) ograniczane, realizowane w formie ekstensywnej, wkomponowane w krajobraz.

6.3. Rolnictwo.

6.3.1. Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju rolnictwa.

Do głównych elementów środowiska przyrodniczego istotnych z punktu widzenia możliwości rozwoju gospodarki rolnej należą: klimat, warunki wodne i rzeźba terenu.

Wg metody opracowanej przez Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach ocena jakości środowiska przyrodniczego uwzględniająca jego przydatność dla rolnictwa jest wyrażona w postaci wskaźnika syntetycznego stanowiącego sumę wskaźników oceny poszczególnych elementów środowiska.

Dla gminy Konstantynów wskaźnik oceny jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej przedstawiają się następująco:

Wskaźniki bonitacji:

- jakość i przydatność rolnicza gleb - 47,0
- agroklimat - 8,8
- rzeźba terenu - 4,5
- warunki wodne - 4,4

razem: - 64,7 pkt

Wielkość wskaźnika dla gminy Konstantynów na poziomie 64,7 pkt oznacza średnią jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej (maks. 100 pkt), pod tym względem zajmuje ona 4 miejsce w powiecie bialskim.

Zespoły gleb, które mają być w podobny sposób użytkowane ze względu na zbliżone właściwości rolnicze tworzą kompleksy przydatności rolniczej. Stanowią one typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór roślin uprawnych.

Poniższe tabele przedstawiają udział poszczególnych kompleksów glebowych występujących na obszarze gminy Konstantynów.

Tab. Nr 14. Grunty orne w kompleksach.

Rodzaj kompleksu	ha	%
1 – pszenney bardzo dobry	-	-
2 – pszenney dobry	38,0	0,7
3 – pszenney wadliwy	47,2	0,9
4 – żytni bardzo dobry	1979,5	36,0
5 – żytni dobry	1026,2	18,7
6 – żytni słaby	1672,1	30,4

7 – żytni bardzo słaby	340,8	6,2
8 – zbożowy pastewny mocny	366,9	6,7
9 – zbożowo pastewny słaby	23,4	0,4

Tab. Nr 15. Użytki zielone w kompleksach.

Rodzaj kompleksu	ha	%
3z – średnie	437,4	65,9
2 – pszenny dobry	226,4	34,1

W strukturze użytków rolnych zasadniczy udział mają grunty orne 84,6 %, użytki zielone w porównaniu do innych gmin nie stanowią istotnego udziału zajmują jedynie 13,8 % użytków rolnych, 1,5 % stanowią mady.

Wg klasyfikacji bonitacyjnej przeważają gleby średnie klas IVa – 36,8 %, IVb – 31,8 %.

Gleby dobre klas IIIa i IIIb zajmują 6,2 % powierzchni gruntów ornych. W największych zwartych kompleksach występują one w okolicach Zakalinek, Zakalinek Kol., Komarna, Kol. Komarna, Gnojna, Wólki Polinowskiej.

Poniższe tabele przedstawiają wykaz użytków rolnych i leśnych oraz klasy bonitacyjne gleb przedstawione wg poszczególnych miejscowości.

Tab. Nr 16. Lasy i użytki rolne wg miejscowości.

Lp.	Miejscowość	Użytki rolne				Lasy i grunty leśne
		gr.orne	uż.zielone	sady	Razem	
		R	Ł, PS	S		Ls, Lz
1.	Antolin	158,45	49,25	1,72	209,42	0,75
2.	Gnojno	526,66	236,60	-	763,26	279,49
3.	Witoldów	273,96	0,63	10,37	284,96	31,09
4.	Wandopol	231,62	8,45	9,38	249,45	-
5.	Wiechowicze	135,08	16,53	-	151,61	21,6
6.	Kol.Komarno	672,45	38,22	13,64	724,31	53,5
7.	Komarno	552,26	110,59	10,37	673,22	134,57
8.	Solinki	299,16	36,60	6,53	342,29	106,17
9.	Wólka Polinowska	359,03	42,42	3,26	404,71	5,64
10.	Zakalinki	409,51	114,20	6,76	530,47	38,47
11.	Zakalinki Kol.	501,02	26,62	15,25	542,89	0,50
12.	Zakanale	492,68	47,07	1,74	541,49	167,44

13.	Konstantynów wieś	411,35	80,98	9,83	502,16	1405,00
14.	Konstantynów osada	24,88	18,65	2,60	46,13	0,21
Razem		5048,11	826,81	91,45	5966,37	2244,43

Tab. Nr 17. Bonitacja gruntów ornych i użytków zielonych wg miejscowości.

Lp.	Wieś	Użytki rolne	GRUNTY ORNE						UŻYTKI ZIELONE			
			III a	III b	IV a	IV b	V	VI	III	IV	V	V
1.	Antolin	207,70	-	11,01	42,89	49,59	47,75	7,21	-	29,15	20,10	-
2.	Gnojno	763,26	4,88	23,75	70,07	224,52	179,87	23,57	-	122,77	79,28	34,55
3.	Witoldów	274,59	-	14,35	55,33	60,30	102,18	41,80	-	0,63	-	-
4.	Wandopol	240,07	0,74	13,23	130,02	64,68	18,31	4,64	3,93	4,52	-	-
5.	Wiechowicze	151,61	-	11,53	32,94	68,70	20,56	1,35	-	10,10	5,47	0,96
6.	Kol.Komarno	710,67	1,38	39,99	351,98	243,03	35,36	0,71	7,33	29,26	0,96	0,67
7.	Komarno	662,85	4,65	59,99	109,81	135,83	175,24	66,74	28,08	56,13	11,31	15,09
8.	Solinki	335,76	-	1,04	79,03	126,54	84,64	7,91	13,19	22,64	0,72	0,05
9.	Wólka Polinowska	401,45	-	31,30	106,72	93,36	100,79	23,86	-	12,09	19,91	10,42
10.	Zakalinki	523,71	2,36	20,12	137,19	109,59	122,17	18,08	20,84	66,76	25,50	1,10
11.	Zakalinki Kol.	527,64	2,00	40,42	312,72	117,68	28,20	-	16,08	9,69	-	0,85
12.	Zakanale	539,75	-	9,03	256,50	190,82	31,58	4,75	-	36,78	4,75	5,54
13.	Konstantynów wieś	492,33	-	4,50	108,46	80,73	166,05	51,61	-	50,37	24,65	5,96
14.	Konstantynów osada	43,53	-	-	5,30	13,19	3,37	3,02	1,31	14,45	2,89	-
RAZEM		5874,92	16,01	283,26	1798,96	1578,56	1116,07	255,25	90,74	465,34	195,54	75,19

6.3.2. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych.

Analizując dane ze spisu rolnego oraz spisu powszechnego przeprowadzonych w 1996 i 2002 roku zauważa się tendencję rozdrobnienia gospodarstw rolnych. Ogółem liczba gospodarstw nie wzrosła w sposób zasadniczy, utrzymuje się na tym samym poziomie tj. – 818-829 gospodarstw. Zwiększyła się wyraźnie liczba gospodarstw o powierzchni do 1 ha oraz w przedziale od 1-5 ha. Z 30 % do 22 % zmalał udział liczby gospodarstw w przedziale obszarowym 5-10 ha.

W 2002 r. w gminie Konstantynów powierzchnia przeciętnego gospodarstwa wynosiła 7,98 ha użytków rolnych, w tym grunty orne stanowiły 6,57 ha, użytki zielone 0,97 ha.

Tab. Nr 18. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Konstantynów w 1996 i 2002 r.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw		Udział w liczbie gospodarstw ogółem w %	
	1996 r.	2002 r.	1996 r.	2002 r.
do 1 ha	142	186	17,36	22,44
1 – 5 ha	240	263	29,34	31,72
5 – 10 ha	253	189	30,93	22,80
10 – 20 ha	183	191	22,37	23,04
20 – 30 ha				
30 – 50 ha				
pow. 50 ha				
Razem	818	829	100,0	100,0

6.3.3. Produkcja rolnicza.

Gospodarstwa rolne w gminie Konstantynów nastawione są głównie na produkcję zbóż. Sprzyja temu wysoki udział gruntów ornych w strukturze użytków rolnych oraz odpowiednia jakość gleb. Produkcja roślinna w gospodarstwach gminy Konstantynów to głównie produkcja zbóż. Ogółem zboża podstawowe uprawiane były w 2002 r. na powierzchni 3 091 ha wobec 2 513 ha w roku 1996. Znaczny przyrost powierzchni upraw zbożowych wynika ze zmniejszonej o niemal 50 % powierzchni uprawy ziemniaków. Nastąpił wyraźny, w porównaniu do roku 1996 wzrost powierzchni uprawy pszenicy: z 353 do 636 ha, tj. o 80 %, co świadczy o poprawie towarowości produkcyjnej. Wprowadza się nowe uprawy do których należy kukurydza, jej udział w ogólnym bilansie uprawy roślin ma tendencje zwyżkowe.

Tab. Nr 19. Struktura zasiewów wg powierzchni upraw w ha.

Wyszczególnienie	Powierzchnia upraw w ha	
	1996 r.	2002 r.
Pszenica	353	636
Żyto	1316	1113
Jęczmień	123	259
Owies	569	658
Pszenżyto	152	425
Razem zboża	2513	3091
Ziemniaki	802	461

W produkcji zwierzęcej gospodarstw rolnych gminy Konstantynów dominują dwa gatunki: bydło i trzoda chlewna. Zauważalne są spadki pogłowia: w bydło o ok. 23 % przy wyraźnym wzroście udziału krów w stadzie – spada produkcja bydła opasowego, oraz w trzodzie chlewnej – zmniejszone stada o ok. 10 %. Spadło również pogłowie koni o blisko 50 % i owiec o 27 %.

Wystąpiło bardzo korzystne dla towarowości produkcji zjawisko koncentracji i tak: 74 % bydła i 64 % trzody chlewnej utrzymywane są w gospodarstwach o pow. powyżej 10 ha użytków rolnych.

Tab. Nr 20. Stan pogłowia zwierząt gospodarskich.

Gatunek zwierząt	Pogłowie zwierząt w sztukach	
	1996 r.	2002 r.
Bydło w tym krowy	1851/823	1432/723
Trzoda chlewna w tym lochy	7069/582	6403/628
Owce w tym maciorki	150/108	109/86
Konie w tym 3 letnie i starsze	152/134	87/55
Kozy w tym samice	45/20	63/34
Króliki (samice)	311	308
Drób	9337	109532

Do największych producentów rolnych z obszaru gminy Konstantynów zalicza się Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowe Konstantynów Spółka z o.o. zorganizowana przez pracowników byłego PGR-u. Przedsiębiorstwo produkuje: zboża, ziemniaki, rzepak i kukurydzę na ziarno, ponadto prowadzi hodowlę bydła opasowego. Użytkowane przez nie użytki rolne to 1305,8 ha gruntów ornych oraz 49,7 ha łąk i 4,5 ha pastwisk. Przedsiębiorstwo

w ograniczonym zakresie zajmuje się przetwórstwem rolnym (produkcja spirytusu w gorzelnii) oraz handlem i usługami.

6.3.4. Działania dostosowawcze sektor rolniczy do standardów Unii Europejskiej

W ramach prowadzonej wspólnej polityki, na podstawie dokumentów strategicznych opracowanych przez UE oraz Rząd Polski został opracowany Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006 (PROW), którego celem strategicznym jest:

- 1) **Poprawa konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej.**
- 2) **Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.**

W ramach poszczególnych wybranych priorytetów zostały określone działania mające mieć wsparcie w pomocy finansowej realizowanej z Europejskiego Funduszu Gwarancji i Orientacji w Rolnictwie – sekcja gwarancji oraz z Budżetu Państwa. Działania nie wymagają wkładu własnego ze strony przyszłych beneficjentów.

Do najważniejszych działań PROW w ramach poszczególnych priorytetów należą:

Priorytet 1.1

Zwiększenie efektywności ekonomicznej gospodarstw.

Działanie

1.1.1 – Renty strukturalne.

Zapewnienie dochodu rolnikom, którzy zrezygnują z prowadzenia działalności rolniczej w wieku przedemerytalnym lub gdy działalność rolnicza ze względów ekonomicznych będzie nieopłacalna.

1.1.2 – Wspieranie gospodarstw niskotowarowych.

Wsparcie restrukturyzacji gospodarstw rolnych o niewielkim potencjale ekonomicznym, które podejmują inwestycje prowadzące do rynkowego uwarunkowania produkcji i poprawy dochodowości.

1.1.3 – Wspieranie grup producentów rolnych.

Wsparcie na zakładanie i administracyjne koszty działania grup producentów przez okres 5 lat od ich powstania w szczegółowo określonych sektorach produkcji rolnej.

Priorytet 2.1.

Wyrównywanie szans rozwoju obszarów wiejskich.

Działanie

2.1.1 – Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW).

Dopłaty wyrównawcze dla gospodarstw rolnych, położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania mają przeciwdziałać w wyludnianiu się obszarów wiejskich i zatraceniu ich rolniczego charakteru.

Priorytet 2.2.

Ochrona środowiska i zachowanie walorów przyrodniczych obszarów wiejskich.

Działanie

2.2.1 – Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt.

Promocja systemów produkcji rolniczej prowadzonych zgodnie z wymogami ochrony środowiska (przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód, erozji gleb), ochrony i kształtowania krajobrazu. Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. Realizuję zobowiązań wynikających z Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego (KPR) – warunkiem uzyskania wsparcia finansowego.

Priorytet 2.3.

Zwiększenie lesistości kraju.

Działanie

2.3.1 – Zalesianie gruntów rolnych.

Zalesianie użytków rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa, zwiększenie stabilności ekologicznej obszarów leśnych tworzenie korytarzy ekologicznych. Wsparcie finansowe związane z założeniem uprawy, utrzymanie jej przez pierwsze 5 lat po nasadzeniu, ekwiwalent wypłacany przez 20 lat za wyłączenie gruntu z upraw rolnych.

Działanie dodatkowe.

Pomoc techniczna

Wsparcie ma zostać udzielone wszystkim instytucjom bezpośrednio zaangażowanym w proces realizacji planu i realizującym określone zadania wynikające z Planu.

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

7.1. Komunikacja.

7.1.1. Układ drogowy.

Układ drogowy gminy Konstantynów stanowią drogi kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej.

Wykaz dróg krajowych i wojewódzkich stanowią załączniki Nr 1 i Nr 2 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. (Dz.U. Nr 160, poz. 1071).

Sieć dróg powiatowych została utworzona na podstawie Ustawy z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U. Nr 133, poz. 8720) na mocy której część dotychczasowych dróg wojewódzkich stała się drogami powiatowymi.

Sieć dróg gminnych tworzą drogi wykazu przyjętego Uchwałą Rady Gminy Konstantynów Konstantynów Nr XXXIII/3/94 dnia 25 lutego 1994 r.

Schemat układu drogowego przedstawiono na Załączniku Nr 1.

7.1.2. Drogi wojewódzkie.

Własność dróg wojewódzkich	- Skarb Państwa
Finansowanie	- Samorząd Województwa Lubelskiego
Zarządzanie	- Wojewódzka Dyrekcja Dróg Publicznych w Lublinie działająca w imieniu Zarządu Województwa Lubelskiego
Zarządzanie ruchem	- Marszałek Województwa Lubelskiego

Tab. Nr 21. Wykaz dróg wojewódzkich z terenu gm. Konstantynów.

Nr drogi	Przebieg	Kl.technicz.	Długość odcinka /km/
811	Sarnaki – Konstantynów – Biała Podlaska	kl. GP /główna przyspieszona/	11,582
698	Terеспol – Janów Podlaski – Konstantynów - Łosice	kl. G /główna/	6,870
Ogółem:			18,452

7.1.3. Drogi powiatowe.

Własność dróg powiatowych	- Samorząd Powiatu Bialskiego
Finansowanie	- Samorząd Powiatu Bialskiego
Zarządzanie	- Zarząd Dróg Powiatowych w Białej Podlaskiej działający w imieniu Zarządu Powiatu
Zarządzanie ruchem	- Starosta Powiatu Bialskiego

Tab. Nr 22. Wykaz dróg powiatowych z terenu gm. Konstantynów.

Nr drogi	Przebieg	Kl.technicz.	Długość odcinka /km/
1026L	Konstantynów – Gnojno	kl. L /lokalna/	4,542
1028L	Witoldów – Bubel – Łukowiska	kl. D /dojazdowa/	2,137
1029L	Wółka Polinowska – Pawłów	kl. L /lokalna/	2,343

	Nowy		
1030L	Komarno – Klonownica Mała	kl. L /lokalna/	2,138
1027L	(Serpelice) gr. wojew. – Janów Podlaski	kl. Z /zbiorcza/	8,338
Ogółem:			19,498

7.1.4. Drogi gminne.

Sieć dróg gminnych na obszarze gminy Konstantynów stanowią drogi o znaczeniu lokalnym, głównie pełniące funkcje dróg dojazdowych. Posiadają zróżnicowane funkcje. Są to zarówno ulice w osadzie Konstantynów, ciągi komunikacyjne powiązań lokalnych pomiędzy miejscowościami, oraz drogi dojazdowe do pól. Ulice w osadzie oraz ważniejsze powiązania lokalne obsługujące poszczególne wsie są drogami utwardzonymi. Znaczna część rozproszonej zabudowy kolonijnej oraz tereny upraw polowych i leśnych obsługują drogi o nawierzchni gruntowej.

Tab. Nr 23. Wykaz utwardzonych dróg gminnych z terenu gm. Konstantynów.

Nr drogi	Przebieg	Nawierzchnia utwardzona /długość w km/
100006 L	dr.pow. 1026 L – Witoldów – dr.pow. 1028 L	2,205
100007 L	dr.woj. 811 - Wandopol – gr. woj.	1,175
100008 L	dr.pow. 1026 L – Wandopol – dr.woj. 811	2,307
100009 L	dr.woj. 811 – Konstantynów – Wandopol – dr.gm 10000 L	0,435
100012 L	dr.woj. 811 - Zakalinki Wieś – gr.woj.	0,170
100017 L	dr.gm 100012 L - Zakalinki Wieś – dr.gm. 100019 L	1,346
100019 L	dr.woj. 698 – Konstantynów – Zakalinki Wieś – gr. woj.	2,676
100020 L	dr.gm 100019 L - Zakalinki Kol. – gr. woj.	1,784
100021 L	dr.woj. 811 – Zakanale – Jakówki – Kol.Romanów – dr.pow. 1029 L	0,815
100022 L	dr.woj. 698 – Konstantynów – Zakanale – dr.woj. 811	0,675
100024 L	dr.woj. 698 – Witoldów – Wiechowicze – dr.gm 100021L	0,850
100025 L	dr.woj. 698 – Wiechowicze – Jakówki – Wólka Polinowska	0,700
100028 L	dr.woj. 811 – Komarno – dr. gm. 100029L	1,140
100030 L	dr.gm. 100032L – Komarno Kol. dr.gm. 100029 L	1,056
100032 L	dr.woj. 811 – Komarno Kol. gr.gm. Leśna Podlaska	3,870
100034 L	dr.woj. 811 – Komarno – Solinki – Korczyńska – Witulin – dr.pow. 1022 L	2,418
100040 L	dr.pow. 1030 L – Komarno – Komarno Kol. – dr.pow. 1029 L	0,925
100043 L	dr.woj. 811 – Komarno	1,461
100045 L	Konstantynów ul. Słoneczna (projektowana)	0,4
100046 L	Konstantynów ul. Targowa	0,2

100047 L	Konstantynów ul. Dworcowa	0,2
100048 L	Konstantynów ul. Adama Mickiewicza	0,1
100049 L	Konstantynów ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	0,3
100050 L	Konstantynów ul. 3 Maja	0,2
100051 L	Konstantynów ul. Ogrodowa	0,2
100052 L	Konstantynów ul. Mikołaja Kopernika	0,2
100053 L	Konstantynów ul. Klonowa	0,2
100054 L	Konstantynów ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	0,3
100055 L	Konstantynów ul. Rolnicza	0,3
100056 L	Konstantynów ul. Nowa	0,4
100057 L	Konstantynów ul. Parkowa	0,4
Ogółem:		29,408

Drogi gminne – długość ogółem 114 km w tym:

- o nawierzchni utwardzonej – 29,4 km
- o nawierzchni gruntowej – 84,6 km.

7.1.5. Obsługa komunikacji.

Na tereni gminy Konstantynów funkcjonują dwie stacje paliw. Jedna zlokalizowana jest przy drodze wojewódzkiej Nr 811 na wylocie z Konstantynowa w kierunku Białej Podlaskiej. Druga zlokalizowana jest w głębi posesji należącej do dawnej bazy SKR.

Komunikację zbiorową (publiczną) obsługuje w gminie głównie PKS Biała Podlaska. Dworzec autobusowy zlokalizowany jest w centrum Konstantynowa. Poza połączeniami lokalnymi głównie z Białą Podlaską, Janowem Podlaskim, Siemiatyczami, Łosicami połączenia dalekobieżne z Białymstokiem, Lublinem, Warszawą i Zamościem.

7.2. Infrastruktura sanitarna.

7.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

System zaopatrzenia w wodę na terenie gm. Konstantynów stanowi sieć wodociągowa z przyłączami oraz ujęciem wody zlokalizowanym na gruntach wsi Wandopol, ok. 1200 m na północ od Konstantynowa (działka Zakładu Rolnego w Konstantynowie).

Ujęcie podstawowe stanowią dwie studnie, dla których zatwierdzone są zasoby eksploatacyjne w kat. „B” i wynoszą $Q = 43 \text{ m}^3/\text{godz}$. Przy depresji $S = 10,0 \text{ m}$. Głębokości studni wynoszą 53,0 m – studnia właściwa i 58,6 m – studnia awaryjna.

Bezpośrednia strefa ochrony sanitarnej wokół studni wynosi 10,0 m. Jest to teren ogrodzony i urządzony. W obrębie ogrodzenia znajdują się również: budynek stacji wodociągowej oraz urządzenia związane z uzdatnianiem i magazynowaniem wody.

Ze względu na korzystną budowę geologiczną nie wyznaczono strefy pośredniej ochrony sanitarnej.

Pozwolenie wodnoprawne określiło poziomy zużycia wody:

- średnie zapotrzebowanie - $Q_{d.sr.}$ 682,4 m³/d
- maksymalne zapotrzebowanie - $Q_{d.max}$ 865,3 m³/d
- możliwość pokrycia zapotrzebowania - $Q_{h.max}$ 72,3 m³/d

Rzeczywiste zużycie wody w miesiącach letnich 2004 r. nie przekraczało 50 % możliwości wydobycia i wynosiło:

$$Q_{d.sr.} - 300 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d.max} - 250 \text{ m}^3/\text{d}$$

Okresowe badania fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne potwierdzają dobrą jakość wody odpowiadającą obowiązującym normom.

Ilość wydobytej wody:

$$2002 \text{ r.} - 99\,900 \text{ m}^3$$

$$2003 \text{ r.} - 112\,800 \text{ m}^3$$

Do wszystkich miejscowości na terenie gm. Konstantynów doprowadzona jest sieć wodociągowa. Poza zasięgiem wodociągu pozostaje jedynie nieliczna rozproszona zabudowa kolonijna.

Grupowy wodociąg realizowany był zasadniczo w III etapach.

I – etap – (1986-1988) – Konstantynów, Kol. Konstantynów, Wandopol, Zakanale, Wiechowicze

II – etap – (1997-2000) – Gnojno, Antonin, Witoldów

III – etap – (2001-2003) – Komarno, Kol. Komarno, Wólka Polinowska, Solinki

Obecnie łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosi 82,2 km z której korzysta 830 odbiorców (gospodarstwa indywidualne oraz obiekty użyteczności publicznej).

Schemat przebiegu sieci wodociągowej przedstawia Załącznik Nr 1.

Tab. Nr 24. Ilość przyłączy wodociągowych w poszczególnych miejscowościach z U.W. w Parczewie.

Miejscowość	Ilość gospodarstw
Konstantynów	283
Zakanale	85
Wandopol	28
Antolin	28
Gnojno	53
Solinki	18
Witoldów	56
Wierzchowicze	56
Zakalinki Kolonia	124

Zakalinki Wandopol	
Komarno Kolonia Komarno Wólka Polinowska	127
Razem	802

7.2.2. Kanalizacja sanitarna.

System gospodarki ściekowej na terenie gminy Konstantynów stanowi sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami oraz mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BIO-PAK.

Skanalizowana jest jedynie wschodnia, najbardziej zurbanizowana część osady Konstantynów. Długość głównego kolektora sanitarnego wynosi ogółem 3,2 km. Długość przykanalików – 0,7 km. Ścieki odprowadzane są z 90 posesji, co stanowi jedynie ok. 11 % obiektów wyposażonych w instalacje wodociągowe zlokalizowanych na terenie osady. Wszystkie obiekty użyteczności publicznej posiadają dostęp do czynnej kanalizacji sanitarnej.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na gruntach wsi Konstantynów w sąsiedztwie Przedsiębiorstwa Rolno-Handlowego oraz rzeki Czyżówki będącej odbiornikiem oczyszczonych ścieków. Docelowo oczyszczalnia obsługiwać będzie ok. 3000 mieszkańców. Przy oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny dla ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi.

W I etapie funkcjonowania oczyszczalni określono poziom wydajności hydraulicznej (średnia dobowa ilość ścieków) $Q_d = 160 \text{ m}^3/\text{d}$, z czego ścieki dowożone $Q_d = 20 \text{ m}^3/\text{d}$, ścieki sanitarne $Q_d = 140 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia posiada dużą rezerwę. Obecnie przyjmuje ścieki w ilości średnio $Q_d = 55 \text{ m}^3/\text{d}$.

Wymagany stopień oczyszczania ustalony decyzją pozwolenia wodnoprawnego:

BTZ ₅	- 40,0 mg O ₂ /l
CHZT _{cr}	- 150,0 mg O ₂ /l
zawiesiny ogólne	- 50,0 mg/l

Oczyszczalnia przyjmuje typowe ścieki bytowo-gospodarcze. Zastosowane nowoczesne rozwiązania technologiczne minimalizują ujemne oddziaływanie obiektu na środowisko. Należą do nich m.in.:

- mechaniczne oczyszczanie ścieków w budynku zamkniętym,
- przyjęcie procesu technologicznego gwarantującego tlenową stabilizację osadu (zmniejszona emisja zapachów),
- zainstalowanie dmuchaw w pomieszczeniu zamkniętym (wyłumienie hałasu),

- proces technologiczny gwarantuje usuwanie związków biogenych,
- pełna automatyzacja.

Należy stwierdzić, że wpływ oczyszczalni ścieków na środowisko zamyka się w granicach nieruchomości na której jest zlokalizowana.

7.2.3. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy Konstantynów na gruntach wsi Komarno zlokalizowane jest komunalne składowisko odpadów, które poza obszarem gminy Konstantynów obsługuje również obszar gminy Leśna Podlaska. Składowisko ma uregulowany status prawny. Pod względem technicznym spełnia obowiązujące normy, posiada właściwą izolację podłoża, drenaż odcieków, zainstalowane są dwa pizometry. Eksploatacja składowiska trwa od 1999 r., jego powierzchnia wynosi – 1,5 ha, pojemność – 65 000 m³, wypełnienie – ok. 3,5 %. Zakładany okres eksploatacji – do 2029 roku. Na składowisku ustawione są 2 boksy przeznaczone do selekcji szkła i tworzyw sztucznych.

W 2003 r. w gminie zebrano 175 ton odpadów komunalnych, to jest ok. 808 m³ odpadów komunalnych niezagęszczonych. Większość odpadów pochodziła z obiektów użyteczności publicznej. Nie wszystkie odpady komunalne są odbierane od mieszkańców. Szacuje się, że tylko ok. 18 % wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych jest zbierana na składowisku.

Selektywna zbiórka odpadów odbywa się za pomocą pojemników 1100 l (2-4 pojemniki w miejscowościach), pojemników 110 l i worków foliowych (na posesjach zabudowy jednorodzinnej). Zbierane jest szkło, papier, tektura oraz tworzywa sztuczne. Segregacja wtórna odpadów prowadzona jest na terenie składowiska odpadów.

W 2003 r. zebrano 1 t tworzyw sztucznych, 8 t szkła i 16 ton makulatury. Zbieraniem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zajmuje się Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Komunalnik” z Białej Podlaskiej.

Słaba stroną istniejących rozwiązań jest niewystarczający zakres selektywnej zbiórki odpadów u „źródła”, w szczególności brak jest selekcji odpadów niebezpiecznych, brak jest możliwości unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest (zużyty eternit, materiały izolacyjne).

7.3. Gazownictwo.

Przez teren gminy Konstantynów przebiega sieć gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 Hołowczyce – Biała Podlaska o ciśnieniu roboczym /MOP/ 6,3 MPa. Do indywidualnych odbiorców gaz ziemny rozprowadzany jest poprzez stacje redukcyjne I stopnia rozdzielczą

siecią średniego ciśnienia o ciśnieniu roboczym /MPO/ do 0,5 MPa. Stacje I stopnia zlokalizowane są w Konstantynowie i w Wólce Polinowskiej.

Stacja I stopnia w Konstantynowie dysponuje przepustowością 3000 Nm³/h. Sieć dystrybucyjna obejmuje następujące miejscowości: Konstantynów, Komarno. Komarno Kolonia, Zakale, Zakalinki.

Stacja I stopnia w Wólce Polinowskiej dysponuje przepustowością 1600 Nm³/h. Sieć dystrybucyjna obejmuje następujące miejscowości: Wólka Polinowska, Solinki.

Na przestrzeni ostatnich lat zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Konstantynów kształtowało się następująco:

Tab. Nr 25. Zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Konstantynów.

Rok	Zużycie gazu ogółem /tys.m ³ /
1997	330
1998	541
1999	543
2000	497
2001	596
2002	555
2003	547

Największe zużycie gazu ziemnego występuje w osadzie Konstantynów, gdzie znajduje się największa liczba odbiorców, w tym zakłady produkcyjne oraz instytucje publiczne. W pozostałych miejscowościach zużycie gazu jest minimalne. Większość gospodarstw domowych korzysta z innych źródeł ciepła, którymi najczęściej są paliwa stałe drewno, węgiel. Gaz zużywany jest najczęściej w celach gospodarczych.

Na spadek zużycia gazu ziemnego w ostatnich latach ma niewątpliwie wpływ wzrastająca cena tego nośnika energii przy jednocześnie zmniejszającej się rentowności produkcji rolnej.

7.4. Elektroenergetyka.

Przez teren gminy Konstantynów przechodzą dwie linie wysokiego napięcia 110 kV dł. 19 km łączące GPZ-ty Biała Podlaska, Hołowczyce i Janów Podlaski. Odbiorcy energii elektrycznej znajdujący się na terenie gminy Konstantynów zasilanie są czterema magistralnymi ciągami napowietrznymi SN 15 kV wyprowadzonymi z GPZ-tu Janów

Podlaski. Z w/w ciągów SN poprowadzone są odczepowi linie SN promieniowo zasilające poszczególne stacje transformatorowe SN/nn.

Linie SN 15 kV wybudowane są na słupach betonowych z przewodami o przekrojach AFL 70 mm² i AFL 50 mm² w ciągach magistralnych oraz AFL 25 mm² i AFL 35 mm² w odgałęzieniach. Całkowita długość linii SN 15 kV wynosi 35 km. Powyższe linie zasilają 43 stacje transformatorowe SN/nN. Istniejąca sieć elektroenergetyczna SN 15 kV znajduje się w zadowalającym stanie technicznym w wystarczającym stopniu pokrywa aktualne zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz posiada znaczne rezerwy w tym zakresie na przyszłość.

Dostawa energii elektrycznej bezpośrednio do odbiorców odbywa się napowietrznymi liniami nN, których łączna długość wynosi 86 km. Linie nN znajdują się w zróżnicowanym stanie technicznym, większa część linii wybudowana została w latach 60-tych 70-tych i jest w znacznym stopniu wyeksploatowana. Większość odbiorców energii elektrycznej zużywających energię do celów bytowo-gospodarczych rozliczanych jest w taryfie G i taryfie. Sieć energetyczna przebiegająca po terenie gminy znajduje się na majątku i w Lubelskich Zakładów Energetycznych LUBZEL S.A. Zakład Energetyczny Biała Podlaska a jej bezpośrednią obsługą techniczną zajmuje się Posterunek Energetyczny Janów Podlaski.

7.5. Telekomunikacja.

Teren gminy Konstantynów jest dobrze pokryty systemami telekomunikacyjnymi. W zakresie łączności przewodowej wszystkie miejscowości posiadają dostęp do sieci. Łączna długość sieci wynosi 61,7 km. Abonenci z terenu gminy Konstantynów włączeni są do centrali typu 5ESS Konstantynów, Komarno, DGT SDA Stary Bubel oraz radiowego systemu dostępowego Swing Konstantynów, który poza miejscowościami Antolin i Gnojno w 80 % pokrywa teren gminy.

Ilość abonentów telefonicznych na terenie gminy Konstantynów wynosi 846, co daje wskaźnik gęstości telefonicznej równy 19,7 (liczba abonentów na 100 mieszkańców).

Ilość abonentów wg miejscowości:

- Antolin - 22
- Gnojno - 37
- Konstantynów - 334
- Konstantynów Kolonia - 22
- Komarno - 80

- Wandopol - 43
- Solinki - 26
- Wiechowicze - 16
- Wólka Polinowska - 43
- Witoldów - 36
- Zakanale - 73
- Zakalinki - 50
- Zakalinki Kolonia - 64

Można przyjąć, że rynek łączności przewodowej w gminie Konstantynów jest bliski nasycenia. W/s infrastruktura telekomunikacyjna jest własnością Telekomunikacji Polskiej S.A., jest również przez nią zarządzana i eksploatowana.

Poza łącznością przewodową teren gminy jest objęty zasięgiem trzech funkcjonujących na polskim rynku operatorów telefonii komórkowej „Centertel”, „Polkomtel” oraz PTC „ERA” GSM. Stacje bazowe są zlokalizowane na gruntach Kol. Konstantynów.

Realizacja usług odbywa się w strefie działania anten sektorowych, poprzez połączenie z sąsiednimi stacjami antenowymi do odbioru i nadawania systemu cyfrowego.

Stacje bazowe składają się z dwóch wież antenowych o wysokości 50,0 m i 60,0 m na których umieszczone są anteny sektorowe i radiolinie.

7.6 Dalekosiężny ropociąg przesyłowy

Na terenie gminy planowany jest przebieg rurociągu przesyłowego dalekosiężnego (ropociąg), który łączyłby systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce. Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycja została ujęta w koncepcji Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Polityce Energetycznej Polski do 2030. Ropociąg Odessa -Brody – Płock, jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. Planowany rurociąg przesyłowy dalekosiężny (ropociąg) połączy systemy transportu ropy na Ukrainie i w Polsce.

W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.). W PZPWL wprowadzono orientacyjny przebieg rurociągu. Uszczegółowienie trasy ma nastąpić na etapie sporządzania studiów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sposób ograniczający możliwość wystąpienia kolizji środowiskowych, w szczególności z obszarami cennymi przyrodniczo.

8. DZIEDZICTWO KULTUROWE.

8.1. Rys historyczny.

Pierwsza wzmianka o Konstantynowie, jako o osadzie zwanej Kozieradami pochodzi z 1452 roku. Przypuszcza się, że osada lokowana była w drugiej połowie XIV wieku w ramach akcji kolonizacyjnej księcia Bolesława Mazowieckiego.

Na początku XVI w. wieś Kozierady stanowiła centrum włości Kozieradzkiej w ziemi brzeskiej W.Ks. Litewskiego, przedstawiciela szlachty wołyńskiej Michała Bohusza Bohowitynowicza.

W 1700 r. majątność Kozieradzką tytułem wiana wniosła Maria Kazimiera z Pieniążków w ród hr. Siedlnickich. W końcu lat dwudziestych XVIII w. dobra przejął w spadku po rodzicach Karol Józef Odrowąż Siedlnicki, wojewoda podlaski, później podskarbi wielki koronny. W 1774 r. nowy właściciel na mocy przywileju królewskiego uzyskał zgodę na lokację miasta na gruntach wsi Kozierady nadając nazwę Konstantynów na cześć swojej małżonki Konstancji z Branickich. Konstantynów otrzymał prawo do czterech corocznych jarmarków i cotygodniowych targów. Na gruntach wsi rozplanowano duży Rynek z ulicami wychodzącymi z naroży. Obok miasta nowy właściciel dóbr wznosił okazały kompleks pałacowy złożony z budynku głównego, dwu oficyn, szeregu innych zabudowań: wozowni, stajni, cieplarni, pomarańczarni. Kompleks pałacowy projektu J.H. Klemma otrzymał piękne założenie parkowo-ogrodowe ze zwierzyńcem i ptaszarnią, dwoma stawami połączonymi kanałem z murowanymi mostkami. Była to jedna z piękniejszych późnobarokowych rezydencji zrealizowanych na Podlasiu w połowie XVIII w., niestety szybko popadła w ruinę. Siedlnicki zmarł w Konstantynowie w roku 1761 pozostawiając dobra swoje mocno zadłużone.

Stworzone wcześniej dobre warunki do osiedlenia się rzemieślników i kupców sprawiły, że miasteczko stopniowo rozwijało swój potencjał. Sprzyjało temu również dobre położenie. Miasto zlokalizowane na niewielkim wzgórzu przy starym trakcie wojennym Warszawa – Janów – Brześć w dawnym województwie podlaskim. W niedalekim nadbużańskim Gnojnie przez dłuższy czas istniała przystań tzw. „berlinek”, którymi drogą wodną, Bugiem i Wisłą przewożono zboże z Konstantynowa i okolicznych folwarków do Gdańska.

W 1792 r. właścicielem miasta i przynależnych do niego folwarków został hr. Tomasz Aleksandrowicz – wojewoda podlaski.

Po upadku I-ej Rzeczypospolitej w 1794 r. Konstantynów wraz z całą majątnością znalazł się czasowo pod zaborem austriackim. W okresie Królestwa Kongresowego 1815 –

1830 miasteczko było siedzibą gminy Zakanale w obwodzie bialskim. Był to lokalny ośrodek handlowo-rolniczy, w którym znajdowała się cerkiew grekokatolicka, bóżnica, rządowa szkoła elementarna i budynek „miejski”.

Z dniem 1 czerwca 1869 r. Konstantynów mocą carskiego rozporządzenia pozbawiony został praw miejskich i spadł do rangi większej osady. Była to kara wymierzona za udział wielu mieszkańców tego regionu w Powstaniu Styczniowym. Nowoutworzony wówczas powiat konstantynowski, powstał przez wydzielenie północnej części ówczesnego powiatu bialskiego. Siedziba powiatu konstantynowskiego mieściła się w Janowie Podlaskim, który wówczas był również tylko osadą. Powiat konstantynowski istniał do roku 1932.

Wielkie zasługi dla rozwoju Konstantynowa poczynił hr. Stanisław Aleksandrowicz (1816-1888). Był on pozytywistą, całą swoją energię poświęcił na uprzemysłowienie posiadanego majątku, podniesienie na wyższy stopień kultury agrarnej i hodowlanej. Powstały wówczas zakłady przemysłu rolno-spożywczego (młyn, gorzelnia parowa, browar, olejarnia). Poprzez małżeństwo jego córki Zofii Aleksandrowicz z Tadeuszem Platerem, dobra konstantynowskie przeszły na własność do hrabiowskiej rodziny Zyberk-Platerów i należały do niej aż do konfiskaty w 1944 r.

Na przełomie XIX i XX w., kiedy osada Konstantynów znajdowała się w rękach hr. Stanisława Plater-Zyberk zaczyna się jej dynamiczny rozwój. Nowy dziedzic bardzo szybko utworzył tu gospodarstwo promieniujące na najbliższą okolicę kulturą rolną, hodowlaną i przemysłowo-rolną. Osada w tym czasie uległa znacznej rozbudowie, a liczba mieszkańców wzrosła w 1892 r. do 1840 osób (w 1870 liczyła niewiele ponad 1 tys.). Zmodernizowana została gorzelnia i młyn parowy. Wzniesione zostały kaflarnia, fabryka octu i serów oraz cegielnia. Kontynuowana była tu hodowla owiec i bydła mlecznego, a także pszczoł i ryb. Osada zachowując charakter miasteczka z dużym Rynkiem w centrum ze straganami i szynkami odzyskała pozycję lokalnego ośrodka wymiany handlowej i usług rzemieślniczych, gdzie aktywna była liczna społeczność żydowska.

Na początku XX w. osada osiągnęła ok. 2 tys. mieszkańców. Była siedzibą gminy Zakanale liczącą ok. 5 tys. mieszkańców. Znajdowała się tutaj szkoła początkowa, murowany neogotycki kościół erygowanej w 1909 r. nowej parafii rzym.-kat., cerkiew prawosławna, barokowa murowana synagoga, stacja pocztowa, urząd i sąd gminny. Obok osady znajdował się kompleks budynków pałacowych przebudowanych na przełomie XIX i XX w. położony w otoczeniu założenia parkowego. W jego sąsiedztwie znajdował się kompleks obiektów gospodarczych oraz zakładów produkcji rolno-spożywczej.

W latach 1914 – 1918 osada Konstantynów, podobnie jak dobra do niego przyłączone zostały w dużym stopniu zniszczone. Wyludnieniu uległa osada m.in. przez wyjazd z Konstantynowa wielu rodzin prawosławnych.

W okresie międzywojennym Konstantynów pełnił rolę prężnego niewielkiego ośrodka usługowo-handlowego zachowując status siedziby gminy Zakanale. W roku 1939 osiągnął liczbę 2400-2500 mieszkańców, był siedzibą jednej z dziesięciu parafii rzym.-kat. w dekanacie janowskim p.w. św. Elżbiety, był też miejscem istnienia gminy żydowskiej z dużą murowaną synagogą i bożnicą.

W okresie okupacji niemieckiej w latach 1939 – 1944 Konstantynów, był ośrodkiem aktywnej działalności konspiracyjnej, którą wspierał właściciel dóbr konstantynowskich Tadeusz F.B. hr. Plater-Zyberk. W okresie okupacji w Konstantynowie zorganizowane było czasowo getto, które w 1942 r. zostało zlikwidowane, a Żydzi wywiezieni do Treblinki. Ogółem na skutek terroru okupanta liczba mieszkańców zmniejszyła się o 80 % wobec liczby zamieszkującej przed wybuchem II wojny światowej. Po wyzwoleniu jeszcze w 1944 r. uległ konfiskacie i nacjonalizacji majątek rodziny hr. Plater-Zyberk, który stał się siedzibą Ośrodka Kultury Rolnej, później PGR-u. Zaczęła też napływać i osiedlać się tu ludność z terenów wschodnich tzw. repatrianci.

W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych osada Konstantynów stanowiła siedzibę jednej z 45 gromad w Powiecie Biała Podlaska województwa lubelskiego. W jej skład wchodziło 7 sołectw.

Na początku lat siedemdziesiątych Konstantynów zachował status gminy obejmującej 14 sołectw w granicach jak funkcjonuje obecnie. Nowy podział administracyjny przeprowadzony w 1975 r. stworzył województwo białkopodlaskie na terenie którego znalazła się gmina Konstantynów. Z dniem 1 stycznia 1999 r. gmina ponownie znalazła się na terenie powiatu bialskiego w województwie lubelskim.

8.2. Prawne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego (zabytków) reguluje Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1568).

Zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków,

- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W gminie Konstantynów do rejestru zabytków wpisane są następujące obiekty, które objęte są ochroną prawną:

Konstantynów

- **zespół kościoła rzym.-kat. p.w. św. Elżbiety** pocz. XX w., (kościół, cmentarz przykościelny, dwie kostnice, plebania, ogrodzenie, brama główna, brama gospodarcza, drzewostan),
- **zespół pałacowo-parkowy**, XIX w.,
- **zespół folwarczny Nr I**, XIX-XX w., (rządówka z ogrodem, gorzelnia, spichlerz, stajnia cugowa, magazyn, cztery obory).
- **dawna cerkiew** I poł. XIX w. (przebudowana)

Kol. Komarno

- **zespół kościoła rzym.-kat. p.w. św. Bpa Stanisława**, XIX w., (kościół, dzwonnica, drzewostan).

Gnojno

- **kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego**, XIX w., (dawna cerkiew prawosławna wraz z otaczającym drzewostanem),
- **cmentarz unicki XIX w.** (później prawosławny) wraz z istniejącym drzewostanem

Wiechowicze – Jakówki

- **zespół dworsko-parkowy** pocz. XX w. (dwór, dawna suszarnia, spichlerz).

Do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy służy ewidencja zabytków. Ewidencję zabytków prowadzą:

- Generalny Konserwator Zabytków – Krajową Ewidencję Zabytków,
- Wojewódzki Konserwator Zabytków – Wojewódzką Ewidencję Zabytków,
- Wójt (burmistrz, prezydent) – gminna ewidencja zabytków (zbiór kart adresowych zabytków nieruchomości objętych wojewódzką ewidencją zabytków).

W ewidencji zabytków znajdują się obiekty, których charakter zabytkowy jest oczywisty, choć ranga i znaczenie zabytku nieco mniejsze niż obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Są to najczęściej zabytki drewnianej architektury ludowej, dawne folwarki, młyny, wiatraki, oraz zabytkowe cmentarze. Ich ochronę realizuje się poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przedmiotem ochrony konserwatorskiej są również obiekty archeologiczne, stanowiące ślady terenowe pierwotnego osadnictwa i działalności człowieka. Wyznaczone strefy występowania znalezisk archeologicznych są objęte ochroną archeologiczną, która realizowana jest poprzez właściwe ustalenia w planach zagospodarowania przestrzennego. Stanowiska archeologiczne o wyjątkowej randze mogą się znaleźć również w rejestrze zabytków.

8.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

a) Konstantynów – Zespół pałacowo-parkowy

Istniejący pałac zabytkowy został wybudowany ok. 1804 r. obok jednej z ocalałych oficyn dawnego założenia pałacowego K.J. Odrowąża Siedlnickiego. Pierwotnie zaprojektowany w późno-klasycystycznym stylu przez architekta Fryderyka Alberta Lessela.

Dwór rzutowany jest na planie prostokąta jako równoległe przedłużenie oficyny jest cofnięty nieco w głąb tak, że jego fasada frontalna znajduje się na wysokości tylnej elewacji dawnej oficyny. Dwór fasadą zwrócony jest na wschód. Na osi ma portyk o czterech parach zdwojonych kolumn jońskich. Dźwigają one trójkątny, wpisany w schodkową attykę tympanon. Wszystkie otwory okienne są zbliżone kształtem i wielkością do renesansowych okien Zamku Królewskiego na Wawelu, co zapowiadało późniejszą neorenesansową modę w architekturze ziemiańskiej siedzib XIX w. na Podlasiu. Ponieważ obie budowle (oficina i dwór) posadowione obok siebie zbyt słabo ze sobą korespondowały w latach czterdziestych XIX w. związane je w jednolitą całość nadając neogotycką architektoniczną oprawę, która prawdopodobnie była dziełem Franciszka Jaszczolda, architekta z pobliskich Siemiatycz. Wygląd dworu po przebudowie przedstawia drzeworyt wykonany przez Józefa Łoskiego w 1875 r.

Druga oprawa architektoniczna obiektu miała miejsce prawdopodobnie na początku XX w., został jej nadany obecny wygląd w stylu romantycznego neogotyku angielskiego. Przypuszcza się, że autorem drugiej przebudowy był architekt neogotyckiego kościoła w Konstantynowie Pius Dziekoński. W czasie I wojny światowej dwór został spalony przez Niemców, nie ucierpiała natomiast oficyna. Odbudowany pełnił funkcję reprezentacyjną, oficyna zaś funkcję mieszkalną. Zachowały się w niej piękne klasycystyczne portale, dziewiętnastowieczne piece z brązowych kafli w neogotyckie wzory, klasycystyczny kominek oraz komplet mebli gdańskich.

W 1944 roku rezydencja mocą dekretu wywłaszczeniowego pozbawiona została właściwych opiekunów. W upaństwowionych budynkach siedzibę miała apteka i szkoła podstawowa, która funkcjonowała tu do 2004 r.

Po wojnie zostało zmienione pokrycie dachu, czerwoną dachówkę zastąpiono arkuszami blachy ocynkowanej. Niekorzystne zmiany wprowadzono też w kompozycji ogrodowej. Wielką polanę romantycznego parku angielskiego przecięto dwiema geometrycznymi prostymi alejami, które na całej długości obsadzono drzewkami. Całość założenia ogrodowego (park dolny i górny) ogrodzony jest zabytkowym kamiennym murem, w który wkomponowano dwie paradne bramy z herbami Plater-Zyberk i Tyszkiewiczów.

Obecnie całość substancji zabytkowej jest dość dobrze zachowana. Obiekty są własnością gminy, chwilowo nieużytkowane czekają na nowego zarządcę bądź właściciela. Jedyne od północnej strony założenia w przylegającej do dworu oficynie znajdują się cztery nieduże użytkowane mieszkania służbowe. Miały one tu swoją lokalizację jeszcze przed I wojną światową.

b) Konstantynów – zespół folwarczny Nr I

Położony we wschodniej części osady, na północ od rzeki Czyżówki. Stanowi część założenia siedziby ziemiańskiej istniejącej tu już w XV w., na które składają się park z pałacem oraz sąsiadujący od wschodu zespół folwarczny. Po śmierci Siedlnickiego częste zmiany właścicieli oraz duże zadłużenie spowodowały upadek założenia. Przebudową i unowocześnianiem zajął się w XIX w. Stanisław Aleksandrowicz, później rodzina Plater-Zyberk.

Po przeprowadzonej w 1944 r. nacjonalizacji majątku funkcjonował tu PGR. Obecnie ma tu swoją siedzibę Przedsiębiorstwo Rolno-Handlowe Sp. z o.o. Wszystkie istniejące obiekty są użytkowane tak jak dawniej, związane z produkcją rolniczą. Na terenie zespołu Folwarcznego istnieją następujące obiekty zabytkowe:

- Rządcówka (bud. murowany ok. 1925 r.),
- Gorzelnia (mur. z cegły k.XIX w., dawny budynek administracyjny, ok. 1925 adaptowany na gorzelnię, powiększony i przebudowany, zachowany w stanie niezmiennym),
- Spichlerz (k.XIX w. murowany z cegły i kamienia, obustronnie tynkowany),
- Stajnia cugowa (wybudowana po 1863 r. użytkowana jako stajnia do 1939 r. Po wojnie zamieniona na oborę, bez zmiany wnętrza),
- Obora I (dawny magazyn i warsztaty, wybudowany po 1888 r., ok. 1976 zamieniony na oborę),
- Obora II (dawny czworak, k. XIX w.),

- Obora III (mur. 1925, prawdopodobnie dawny magazyn gorzelni),
- Cielętnik (k. XIX w. dawny ośmiorak, pierwotnie dom mieszkalny, zamieszkały do 1970 r. zamieniony na cielętnik, pełna likwidacja podziałów wewnętrznych),
- Magazyn (k. XIX w. mur. z cegły dawny czworak, dom mieszkalny użytkowany do 1970 r., ok. 1976 r. zamieniony na magazyn).

c) Konstantynów – zespół kościoła parafialnego – kościół rzym.-kat. p.w. Św. Elżbiety, plebania, cmentarz przykościelny, ogrodzenie, kostnice, drzewostan

Kościół wybudowany w latach 1905-1908 w stylu neogotyckim wg projektu architekta Józefa Piusa Dziekańskiego. Konsekrowany w 1909 r., w latach 20-tych wyposażony w neogotyckie ołtarze i ambonę.

Kościół usytuowany jest przy ul. Janowskiej naprzeciwko zespołu pałacowego. Wschodnią część zespołu kościelnego zajmuje cmentarz przykościelny z kościołem pośrodku z dwiema kostnicami w pn. narożnikach. Zachodnią część zajmuje plebania z budynkiem gospodarczym, wybudowane ok. 1910 r. Cmentarz prostokątny, ogrodzony kamiennym murem, od frontu parkan ażurowy z ceglanyymi bramkami.

Kościół murowany z czerwonej cegły, na zewnątrz fugowany, wewnątrz otynkowany. Sklepienia kolebkowo-krzyżowe oraz gwiazdiste. Fasada jednowieżowa, trójosiowa. Wieża poprzedzona ceglany ostrołuczny portalem, ujęta po bokach kruchtami. Wnętrze trójnawowe.

Na terenie zespołu kościelnego występuje starodrzew, głównie lipy.

d) Konstantynów - dawna cerkiew.

III. Wybudowana w 1834 r. Jako cerkiew unicka, po skasowaniu unii w 1875 r. zamieniona na cerkiew prawosławną. Parafia prawosławną istniała tu do 1915 r. W latach dwudziestych obiekt został gruntownie przebudowany i zamieniony na szkołę.

e) Gnojno – kościół p.w. św. Antoniego (d. cerkiew)

Pierwotnie świątynia obrządku wschodniego wybudowana w roku 1875 jako cerkiew prawosławną w miejscu wcześniejszej świątyni unickiej.

Położona w środku wsi na lokalnym wyniesieniu nad skarpą rzeki Bug. Orientowana frontem na zachód, zlokalizowana na środku prostokątnego cmentarza przykościelnego, ogrodzonego ceglany murem.

Obiekt wybudowany w stylu architektury cerkiewnej, pierwotnie z cebulastymi hełmami, nawa główna zwieńczona była kopułą. Po roku 1922 dokonano przebudowy usuwając charakterystyczne dla sztuki cerkiewnej elementy, zmieniono hełmy wieży, przebudowano kopułę, rozbudowano też zakrystię.

Bryła kościoła mocno rozbudowana i rozczłonkowana, złożona z przylegających do siebie różnej wielkości prostopadłościanów. Korpus kwadratowej głównej nawy nakryty czterospadowym dachem z ośmiobocznym bębniem kopuły zwieńczonej stożkowym dachem. Pozostałe sklepienia kolebkowe i kolebkowo-krzyżowe, w zakrystii i wiatrołapie – stropy drewniane. Fasada jednowieżowa, trójkondygnacyjna.

Obiekt wyremontowany, otynkowany z zewnątrz znajduje się w dobrym stanie.

f) Komarno – kościół p.w. św. Bpa Stanisława

Wybudowany w stylu klasycystycznym w roku 1844 pierwotnie jako kaplica dworska. Od 1875 r. pełniła funkcję kaplicy publicznej. Po 1920 r. rozbudowany o prezbiterium i zakrystię.

Kościół położony nad lokalnym ciekim wodnym w obniżeniu terenu (sztucznie wyniesione posadowienie). Kościół zlokalizowany na środku przykościelnego prostokątnego cmentarza, zwrócony frontem na zachód. W narożniku drewniana dzwonnica. Na osi figura Matki Bożej.

Część starsza murowana z cegły, obustronnie tynkowana. Część nowsza drewniana, zrębowa, obustronnie tynkowana. Rzut złożony z nawy, prezbiterium i zakrystii przylegających do siebie. Wejście zdobi czterokolumnowy portyk. Kolumny tokańskie dźwigające pełne belkowanie, a na nim trójkątny gzymsowany szczyt. Pod portykiem i linią kolumn tokańskie pilastry. Na środku prostokątne drzwi, nad nimi okulus. Na osiach bocznych nisze, w których znajdują się rzeźby św. Piotra i Pawła.

Po wybudowaniu nowego kościoła kaplica jest nieużytkowana. Ostatnio przeprowadzone zostały prace remontowe elewacji.

g) Gnojono – dawny cmentarz unicki

Założony na pocz. XIX w. – nieczynny. Położony ok. 300 m na wsch. od drogi Gnojono-Konstantynów, na planie prostokąta (pow. 0,46 ha) otoczony wałem ziemnym bez wewnętrznych podziałów. Zachowanych jest kilka nagrobków z drugiej połowy XIX w.

h) Wiechowicze – Jakówki – zespół dworsko-ogrodowy

Jakówki od przełomu XIX w. stanowiły część dóbr konstantynowskich. Oddzielenie od dóbr konstantynowskich nastąpiło w 1897 r., folwark przechodzi w ręce Bazylego Romanowa. W 1911 r. od Romanowa nabywają Józef i Amelia Świerczyńscy. Istniał wówczas niewielki dwór drewniany. Dwór ten i inne budynki zostały zniszczone w 1918 r. W 1926 r. folwark kupuje Władysław Rusecki. W latach 1934-36 buduje nowy dwór, w

części ogrodowej umieścił murowaną suszarnię i drewniany spichlerz. Rozbudował stawy rybne, obecnie poddawane modernizacji.

Po 1945 r. majątek został rozparcelowany między bezrolnych. Założenie w znacznym stopniu zostało zdewastowane, rozebrano część zabudowań gospodarczych, wycięto sad i część drzew ozdobnych. W 1947 r. we dworze ulokowano szkołę podstawową. Od 1960 r. znajdowały się tam mieszkania pracowników Zakładu Rolnego Konstantinów. W 1980 r. dwór wyremontowano. Obecnie stanowi własność prywatną. Pozostał murowany dwór i drewniany spichlerz z lat 30-tych XX wieku i murowana suszarnia.

Zespół nie pełni w krajobrazie zbyt dużej roli kompozycyjnej. Zasłonięty lasami od północy i wschodu. Najlepiej jest widoczny od strony południowej, gdzie niestety nie ma uczęszczanych dróg. Sam budynek dworu znajduje się w złym stanie technicznym, wymaga kapitalnego remontu.

8.4. Obiekty zabytkowe znajdujące się w ewidencji.

Obiekty zabytkowe znajdujące się w ewidencji zabytków wymagają również szczególnej troski i opieki konserwatorskiej. Ich ochronę prawną realizuje się poprzez odpowiednie ustalenia zawarte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Istniejące obiekty z terenu gminy Konstantinów znajdujące się w ewidencji prowadzonej przez służby konserwatorskie.

Tab. Nr 26. Obiekty zabytkowe znajdujące się w ewidencji zabytków.

Miejscowość	Obiekty
Konstantynów Kolonia	Zespół folwarczny Nr II XIX/XX w., zespół położony przy drodze do Gnojna, nieczytelny układ kompozycyjny, rozparcelowany na działki ogrodowe. Dawne zabudowania folwarczne murowane z cegły i kamienia częściowo przebudowane, użytkowane jako lokale mieszkaniowe (d.sześciorak, ośmiorak). Budynek dawnej stajni pozostaje w ruinie.
Konstantynów Kolonia	Leśniczówka k. XIX w. Obiekt murowany z cegły, elewacja zdobiona poziomymi pasami białego tynku i czerwonej fugowanej cegły (dziesięcioosiowa).
Konstantynów	Młyn 1926 r. obecnie magazyn G.S.
Zakalinki	Wiatrak typu „Kozłak” 1923, przystosowany do współpracy silnikiem spalinowym. Działalność usługowa prowadzona do 1959 r.

8.5. Zabytkowe cmentarze.

Pozostałe zabytkowe cmentarze, które nie są wpisane do rejestru zabytków, a znajdujące się na obszarze gminy Konstantynów:

- Gnojno** - **cmentarz katolicki** założony ok. 1945 r. – czynny, pow. 2,0 ha, ogrodzony murem na planie równoległoboku, rozplanowanie nieregularne, dwie niesymetryczne kwatery, występujący drzewostan: lipy, brzozy, sosny
- Konstantynów /Zakanale/** - **dawny cmentarz prawosławny** – założony ok. 1885 r. – nieczynny. Położony przy drodze Łosice – Konstantynów w odległości 500 m od wsi, na planie prostokąta, pow. 0,8 ha, najstarszy nagrobek 1902 r.
- Konstantynów** - **dawny cmentarz żydowski** (kirkut) – założony w XIX w., położony w pn.-zach. części osady za zagrodą chłopską, pow. ok. 0,3 ha, rzut nieregularnego pięcioboku, dawny układ kompozycji nieczytelny.
- Komarno** - **cmentarz katolicki** – założony w 1931 r., położony na pn.-wsch. Od wsi, ok. 0,5 km od drogi Biała Podlaska – Konstantynów, pow. ok. 0,5 ha, rzutowany na planie pięcioboku, wydzielonych jest pięć kwater, kilkanaście nagrobków z pierwszej połowy XX w., występujący drzewostan: lipy, brzozy, kasztanowce.

8.6. Archeologia.

Na podstawie archeologicznych badań powierzchniowych AZP (Archeologiczne Zdjęcia Polski) wyznaczone zostały na obszarze gminy Konstantynów 62 stanowiska archeologiczne. Są one ulokowane najczęściej wzdłuż krawędzi i stoków dolin rzecznych. Do najciekawszych pod względem badawczym należą następujące stanowiska:

- Wólka Polinowska ST. 4 (osada XII-XII w.),
- Konstantynów-Zamieście st. 3 (osada VIII w.),
- Konstantynów-Zamieście st. 8 (osada XII-XII w.),
- Konstantynów st. 7 (osada VII-VIII, X-XI w.),
- Zakalinki Kol. st. 1 (osada VII-X w.).

Wszystkie materiały pochodzące z badań AZP na tym obszarze przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Białej Podlaskiej. Stanowiska archeologiczne wg kolejności podanej w tabeli przedstawiono w załączniku Nr 3.

Tab. Nr 27. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Konstantynów

Lp.	Nazwa stanowiska	AZP	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	2	3	4
1.	Antolin st. 2	55-87	osada: XIV-XV w.
2.	Antolin st. 3	55-87	osada: XV-XVI w.
3.	Antolin st. 4	55-87	śląd osadnictwa: starożytność osada: wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
4.	Gnojno st. 65	56-87	cmentarzysko: epoka brązu-wczesna epoka żelaza ślady osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza
5.	Gnojno st. 8	55-87	ślady osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza ślady osadnictwa: okres nowożytny
6.	Gnojno st. 9	55-87	śląd osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (VIII-X w.)
7.	Gnojno st.11	55-87	osada: epoka kamienia-wczesna epoka żelaza osada: okres rzymski osada: późne średniowiecze śląd osadnictwa: okres nowożytny
8.	Komarno st. 1	58-86	ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
9.	Komarno st. 2	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
10.	Komarno st. 3	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
11.	Komarno st. 4	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
12.	Komarno st. 5	58-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (XIII w.) ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
13.	Komarno-Kolonia st.1	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
14.	Komarno-Kolonia st. 2	58-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
15.	Konstantynów st. 10	57-86	śląd osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (VIII-X w.) osada: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) osada: okres nowożytny
16.	Konstantynów st. 11	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
17.	Konstantynów st. 12	57-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza osada: okres nowożytny
18.	Konstantynów st. 13	57-86	nasyp: okres nowożytny
19.	Konstantynów st. 2	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
20.	Konstantynów st. 3	57-86	osada: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) osada: okres nowożytny
21.	Konstantynów st. 4	57-86	śląd osadnictwa: starożytność osada: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) osada: późne średniowiecze-okres nowożytny
22.	Konstantynów st. 5	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
23.	Konstantynów st. 6	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny

24.	Konstantynów st. 7	57-86	śląd osadnictwa starożytność-wczesne średniowiecze osada: wczesne średniowiecze (VII-VIII w.) osada: wczesne średniowiecze (X-XII w.) osada: późne średniowiecze-okres nowożytny
25.	Konstantynów st. 8	57-86	śląd osadnictwa: młodszy okres przedrzymski śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) śląd osadnictwa: okres nowożytny
26.	Konstantynów st. 9	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
27.	Konstantynów-Zamiescie st. 9	57-86	cmentarzysko: okres nowożytny?
28.	Konstantynów-Zamiescie st. 1	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
29.	Konstantynów-Zamiescie st. 2	57-86	śląd osadnictwa: młodszy okres rzymski osada: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
30.	Konstantynów-Zamiescie st. 3	57-86	osada: wczesne średniowiecze (VIII w.)
31.	Konstantynów-Zamiescie st. 4	57-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze śląd osadnictwa: okres nowożytny
32.	Konstantynów-Zamiescie st. 5	57-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza śląd osadnictwa: okres nowożytny
33.	Konstantynów-Zamiescie st. 6	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
34.	Konstantynów-Zamiescie st. 7	57-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
35.	Konstantynów-Zamiescie st. 8	57-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza osada: wczesne średniowiecze (X-XII w.) ślady osadnictwa: średniowiecze ślady osadnictwa: okres nowożytny
36.	Międzylesie st. 1	58-86	ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
37.	Siekierki st. 2	58-86	śląd osadnictwa: okres nowożytny
38.	Siekierki st. 1	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
39.	Siekierki st. 3	58-86	śląd osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze
40.	Siekierki st. 4	58-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
41.	Siekierki st. 5	58-86	śląd osadnictwa: mezolit-neolit
42.	Wiechowicze st. 1	58-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (VIII-X w.) śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (XI-XII w.)
43.	Wólka Polinowska st. 1	58-86	ślady osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze osada: okres nowożytny
44.	Wólka Polinowska st. 10	58-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
45.	Wólka Polinowska st. 2	58-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (XII w.) ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
46.	Wólka Polinowska st. 3	58-86	ślady osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (XII w.) ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
47.	Wólka Polinowska st. 4	58-86	osada: wczesne średniowiecze (XII-XII w.)
48.	Wólka Polinowska st. 8	58-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (XIII w.)
49.	Wólka Polinowska st. 9	58-86	śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (XIII w.)
50.	Zakalinki Kolonia st. 1	57-86	śląd osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze osada: wczesne średniowiecze (VII-X w.)
51.	Zakalinki st. 10	56-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (XI-XII w.)

52.	Zakalinki st. 2	57-86	śląd osadnictwa: epoka kamienia-epoka żelaza śląd osadnictwa: okres nowożytny
53.	Zakalinki st. 3	56-86	cmentarzysko: nieokreślone
54.	Zakalinki st. 4	56-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
55.	Zakalinki st. 5	56-86	śląd osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: okres nowożytny
56.	Zakalinki st. 6	56-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze (VIII-X w.)
57.	Zakalinki st. 7	56-86	śląd osadnictwa: nieokreślona ślady osadnictwa: okres nowożytny
58.	Zakalinki st. 8	56-86	ślady osadnictwa: okres nowożytny
59.	Zakalinki st. 9	56-86	śląd osadnictwa: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) śląd osadnictwa: okres nowożytny
60.	Zakalinki Kolonia st. 2	57-86	osada: wczesne średniowiecze (XI-XII w.) śląd osadnictwa: średniowiecze-okres nowożytny
61.	Zakalinki Kolonia st. 3	57-86	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze
62.	Gnojno st. 3	55-86	epoka kamienia, brązu śląd osadnictwa: okres rzymski osada wielokulturowa, okres rzymski, wczesne średniowiecze i późne średniowiecze

9. DZIEDZICTWO DUCHOWE.

9.1. Rys historyczny.

Począwszy od X w. w okresie kształtowania się polskiej państwowości na terenach Podlasia miał miejsce proces kolonizacyjny. Tereny wzdłuż Bugu i Narwi zasiedlała ludność mazowiecka, równolegle występowało osadnictwo ruskie z Wołynia i terenów naddnieprzańskich. Ludność mazowiecka i ruska żyjąc obok siebie przez wiele wieków zachowała cechy własnej odrębności. Dla utrwalenia tych różnic przyczyniło się rozpowszechnienie religii chrześcijańskiej wg dwóch obrządków zachodniego (łacińskiego), oraz wschodniego (bizantyjskiego). Katolicycy władcy polscy dążąc do silniejszego związania tych ziem z polską, popierali Kościół katolicki. Odwrotnie działali książęta ruscy popierając prawosławie.

W kronikach ruskich, pod datą 1005 r., przechowała się wzmianka o ziemi brzeskiej - w związku z utworzeniem diecezji prawosławnej w Turowie, której część składową stanowiła również i ziemia brzeska.

W roku 1349 powstaje biskupstwo łuckie rzym.-kat., do którego zostaje wcielona ziemia brzeska. W XV wieku biskupi łuccy urządzili dla siebie rezydencję w pobliskim Janowie Podlaskim (zwanym dawniej Biskupim), jako leżącym bliżej traktów i ówczesnych stolic Polski. W latach 1790-1796 biskupem łuckim był Adam Naruszewicz - wybitny historyk Polski, współtwórca Konstytucji 3-go Maja. Zmarł i został pochowany w 1796 r. w Janowie Podlaskim.

W roku 1569 na sejmie w Lublinie został podpisany akt Unii Lubelskiej. Rozstrzygnięto między innymi długotrwały spór o Podlasie. Większa część Podlasia zachodniego, w tym też Konstantynów przypadła Koronie, wschodnia pozostała przy Litwie.

Włączenie Podlasia do Korony niekorzystnie odbiło się na sytuacji Cerkwi prawosławnej. Rusini mieszkający w miastach mieli utrudniony dostęp do urzędów miejskich i władzy sądowniczej. Ograniczenia te wynikały z ogólnej zasady obowiązującej we wszystkich miastach środkowoeuropejskich zorganizowanych na prawie magdeburskim, które głosiło, że pełnoprawnym obywatelem miasta może być tylko katolik.

W latach 1590, 1594, 1596 odbyły się w Brześciu trzy synody duchowieństwa wschodniego, na których uchwalono pamiętną unię Cerkwi prawosławnej z Kościołem łacińskim - zwaną Unią Brzeską, tym samym dokonano próby zjednoczenia podzielonego wcześniej Kościoła oraz zrównania praw wszystkich obywateli wyznania chrześcijańskiego. Duchowieństwo prawosławne uznając zwierzchnictwo papieża otrzymało gwarancję zachowania liturgii wg dawnego obrządku, starego kalendarza i małżeństwa duchownych (różnic natury dogmatycznej nie poruszano). Akces do unii zgłosiły wszystkie parafie z obszaru dawnego woj. podlaskiego, z wyjątkiem klasztoru w Jabłecznej, który pozostał wierny prawosławiu.

W 1576 r. erygowano w Konstantynowie, jako pierwszą parafię prawosławną pw. Opieki Matki Bożej. Od zawarcia Unii Brzeskiej do jej kasacji w 1874 r. była to parafia unicka. Bezpośrednio przed skasowaniem unii parafia unicka w Konstantynowie oraz parafia w Gnojnie p.w. Św. Praksedy należały do dekanatu łosickiego wchodzącego w skład biskupstwa unickiego chełmskiego. Mieszkańcy Konstantynowa obrządku łacińskiego należeli do parafii w Janowie Podlaskim, Gnojna do parafii w Niemirowie.

W roku 1818 utworzono diecezję podlaską z siedzibą w Janowie Podlaskim. Wybitną postacią był trzeci biskup podlaski Beniamin Szymański – zakonnik kapucyn. Zadbał o odnowę życia duchowego przewidując nadejście trudnych czasów dla Kościoła katolickiego. Jego zasługą było sprowadzenie z Rzymu relikwii św. Wiktora, męczennika za wiarę z III-go wieku, który stał się patronem męczeńskiego Podlasia w okresie nasilonej rusyfikacji i walki z unią.

Do sprowadzenia relikwii Św. Wiktora przyczyniła się wspierająca biskupa Szymańskiego w działaniach na rzecz krzewienia unii Stanisława Aleksandrowicz – właścicielka dóbr konstantynowskich.

Po upadku powstania styczniowego w 1863 r. nasiliły się represje, likwidowano polskie szkoły, unitów siłą „nawracano” na prawosławie, zakazano biskupowi wydawania

zarządzeń do duchowieństwa bez zezwolenia władz rosyjskich. Kiedy represje nie pomagały rząd rosyjski w 1867 r. bez wiedzy Stolicy Apostolskiej zniósł diecezję podlaską, przyłączając ją do lubelskiej, a niepokornego Biskupa przeniósł do klasztoru w Łomży.

Po skasowaniu klasztorów i seminarium w Janowie Podlaskim przystąpiono do rusyfikacji cerkwi unickiej. Ponieważ miejscowa ludność buntowała się uważając się za Polaków, stosowane metody były często brutalne, panował terror. Rusyfikacja nie przyniosła spodziewanego efektu, gdyż w znacznej większości unicy nie przeszli na prawosławie. Zbierali się potajemnie w lasach, aby przyjmować sakramenty święte. Modlitewniki często były jedynymi książkami, dzięki którym można było nauczyć się czytać po polsku. Duchowieństwo unickie podczas prześladowań unii wykazało wielkie poświęcenie i przywiązanie do polskości. Kapłani często umierali na wygnaniu lub w więzieniach.

Wielce zasłużonym obrońcą unii był ks. Jan Kaliński – biskup nominat, administrator unickiej diecezji chełmskiej w latach 1863 – 1866. dawny proboszcz unickiej parafii w Konstantynowie. Za swoją nieugiętą postawę w obronie praw Stolicy Apostolskiej oraz polskości został zesłany w głąb Rosji i zamordowany w Wiatce na Uralu.

W 1905r. zmuszony względami politycznymi car Mikołaj II wydaje ukaz tolerancyjny, który przywraca unitom wolność religijną. Jednak unicy po wielu latach prześladowań, nie dowierzając władzy rosyjskiej, pozbawieni świątyń i kapłanów zdecydowali się przejść do kościoła rzymsko-katolickiego. Pomimo licznych utrudnień ze strony miejscowych organów rosyjskich, do kościoła katolickiego na terenie dawnego powiatu bialskiego zapisało się ponad 30 tys. byłych unitów.

Bezpośrednio po wydanym ukazie tolerancyjnym w Konstantynowie rozpoczęto budowę kościoła, w 1909 r. erygowano nową parafię pw. św. Elżbiety. Wiele rodzin wyznania prawosławnego podczas I wojny światowej emigrowało w głąb Rosji uciekając przed Niemcami. Po zakończeniu wojny w 1919 r. praktycznie z powodu braku wiernych została skasowana w Konstantynowie parafia prawosławna. Obiekt dawnej cerkwi greko-katolickiej został przebudowany i zamieniony na szkołę.

Pod koniec wojny światowej w 1918 r. papież Benedykt XV odłączył diecezję podlaską od Lublina, mianując jej czwartym biskupem - ks. dr Henryka Przeździeckiego. Początkowo siedzibą biskupstwa był Janów Podlaski, od 1923 r. siedzibą zostały Siedlce. Dzięki zabiegom ks. biskupa Przeździeckiego w roku 1938 złożono w Stolicy Apostolskiej akta w sprawie kanonizacji Męczenników Podlaskich. W roku 1996 w Rzymie papież Jan Paweł II wyniósł na ołtarze błogosławionych Męczenników Podlaskich – Wincentego

Lewoniuka i jego 12-stu towarzyszy – unitów z Pratulina, którzy zginęli w obronie wiary i ojczyzny.

Obecnie na obszarze gminy Konstantynów funkcjonują trzy parafie rzymsko-katolickie. Parafie w Konstantynowie i Komarnie należą do diecezji siedleckiej, której ordynariuszem jest biskup Zbigniew Kiernikowski. Parafia w Gnojnie należy do powstałej w 1991 r. diecezji drohiczyńskiej. Jej ordynariuszem jest biskup Antoni Pacyfik Dydycz (kapucyn), urodzony nieopodal Konstantynowa w Serpelicach nad Bugiem i ochrzczony w konstantynowskim kościele pw. Św. Elżbiety.

9.2. Parafie kościoła rzymsko-katolickiego.

9.2.1. Parafia św. Elżbiety w Konstantynowie.

Parafia erygowana w 1909 roku, księgi metrykalne prowadzone od 1908 r. Kościół wybudowany w latach 1905-1909 kosztem hr. Stanisława Zyberk-Platera i parafian, konsekrowany przez biskupa lubelskiego Franciszka Jaczewskiego.

Parafia liczy 3000 mieszkańców. Zasięgiem terytorialnym obejmuje również miejscowości ze wschodniej części gminy Sarnaki.

Miejscowości należące do parafii: Konstantynów, Bonin wieś, Bonin ogródki, Kazimierzów, Horoszki Małe, Kol. Komarno, Wandopol, Walimek, Witoldów, Wiechowicze, Zakalinki wieś, i kolonia, Zakanale, Zalesie.

Kaplice: Dom Pomocy Społecznej – Konstantynów.

Odpusty: św. Elżbiety 17 XI i **św. Jacka** 17 VIII obchodzone w niedzielę.

ŚW. ELŻBIETA WĘGIERSKA (1207- 1231)

Była córką króla węgierskiego Andrzeja II, oraz żoną Ludwika IV Landgrafa Turyngii. Po śmierci męża. Swoje dobra oddaje na dzieło miłosierdzia, zakładając szpital p.w. św. Franciszka z Asyżu. Za radą kierownika

duchowego oddala od siebie służące i w pełnym wyrzeczeniu i ubóstwie oddaje się bez reszty posłudze chorym. Robiła to z miłości do Chrystusa obecnego w drugim człowieku.. Zmarła młodo już w 1235 r. została ogłoszona świętą. W 1842 r. powstało w Nysie pod jej patronem, zgromadzenie zakonne (zwane elżbietankami) do opieki nad ubogimi i chorymi. Św. Elżbieta jest też patronką III Zakonu św. Franciszka

ŚW. JACEK (1200-1257)

Wywodził się z rodu Odrowążów, wielce zasłużonego dla Kościoła polskiego. Na studiach we Włoszech zetknął się ze św. Dominikiem i założonym przez niego zakonem. Ruch kaznodziejski zapoczątkowany przez tego świętego przyczynił się do coraz głębszego przyjmowania ducha ewangelii. Zakon kaznodziejski otwierał swoje klasztory w pobliżu uniwersytetów. Do zgromadzenia przychodziło wielu ludzi wykształconych, szukających pogłębienia religijnego. Centrum życia dominikanów stał się klasztor w Bolonii. Po powrocie do kraju św. Jacek związał się z Krakowem. Przy kościele św. Trójcy rozpoczął budowę klasztoru. W latach 1228-1243 wyjechał na misje ewangelizacyjne początkowo do Kijowa, potem do Gdańska i do pogańskich Prusów. Po powrocie do Krakowa pracował jeszcze duszpastersko, dał się poznać jako mąż wielkiej pokory i modlitwy. Zmarł w uroczystość Wniebowzięcia N.M.P. Kanonizowany w 1594r., jego kanonizacja przyczyniła się do spopularyzowania Polski w Europie.

W ikonografii przedstawiany z Najświętszym Sakramentem i figurą Matki Bożej.

9.2.2. Parafia św. Stanisława BM w Komarnie

Parafia erygowana w 1936r. Pierwotny kościół murowano – drewniany wybudowany jako prywatna kaplica przez hr Goltza w 1844r.

Jak głosi podanie fundator był protestantem. Kaplicę wybudował żonie i córce, które były wyznania katolickiego, aby umożliwić im odbywanie praktyk religijnych. Kościół nie mógł dominować w krajobrazie, dlatego fundator na jego lokalizację wybrał najniższe miejsce w okolicy.

Obecny kościół parafialny wybudowany w latach 1987-1990 w stylu współczesnym.

Parafia liczy 989 mieszkańców.

Miejscowości należące do parafii: Komarno, Kolonia Komarno, Solnki, Wólka Polinowska.
Odpusty: św. Stanisława BM -8.V., Matki Bożej Różańcowej 7.X.

ŚW. STANISŁAW BISKUP I MĘCZENNIK XI w.

Urodził się w Szczepanowie w bogatej szlacheckiej rodzinie. Zdobył gruntowne wykształcenie, początkowo w Gnieźnie, później w Belgii i w Paryżu. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1060 r., dziesięć lat później został biskupem krakowskim. Był gorliwym pasterzem, troszczył się o ubogich, sieroty i wdowy. Nie zrażał się przeszkodami, aby tylko obyczaje społeczeństwa i jednostek oprzeć na zasadach Ewangelii.

Ściągnął na siebie gniew króla Bolesława Śmiałego, kiedy po bezskutecznych napominaniach za niemoralne i zgubne postępowanie, nałożył na niego ekskomunikę. Król w akcie zemsty wydał rozkaz zabicia biskupa, co stało się podczas Eucharystii w kościele św. Michała na Skalce. Jego śmierć była ofiarą w obronie godności ludzkiej i wolności chrześcijańskiej.

Św. Stanisław BM został kanonizowany 17.IX.1253 r. w bazylice św. Franciszka w Asyżu. Jest on głównym patronem Polski.

9.2.3. Parafia św. Antoniego Padewskiego w Gnojnie.

Parafia erygowana dekretem z dnia 13 grudnia 1946 r. przez ks. Ignacego Świrskiego biskupa siedleckiego.

Obecny murowany kościół w stylu bizantyjskim został wzniesiony przez prawosławnych w 1875 roku na miejscu rozebranej – z nakazu rządu carskiego drewnianej unickiej świątyni p.w. św. Praksedy Mniszki.

Po II wojnie światowej świątynia prawosławna została

opuszczona przez ludność i duchownego prawosławnego, którzy wyjechali do Związku Radzieckiego. Do Gnojna zaś przybyło wielu repatriantów – katolików razem z ks. A.Czyżewiczem, który został pierwszym proboszczem nowej parafii katolickiej.

Parafia liczy 700 mieszkańców

Miejscowości należące do parafii: Antolin, Bubel Stary, Borsuki, Gnojno, Podgórze.

Kaplice: Bubel Stary gm. Janów Podlaski.

Odpusty: Św. Antoniego – 13.IV, M.B.Częstochowskiej – 26.VIII

ŚW. ANTONI PADEWSKI (1195-1231)

Urodził się w Lizbonie w zamożnej rodzinie jako Ferdynand de Bulhoes. Wszechstronnie utalentowany, w wieku 15 –stu lat wstąpił do klasztoru. Za głosem Ducha Świętego przybrał habit św. Franciszka. Zanim poznał tego świętego, miał widzenie jego twarzy. Kierowany Opatrznością Bożą znalazł się w Italii, początkowo w Messynie potem, w Montepaolo, najbardziej związał się z Padwą. Początkowo prowadził życie ukryte, oddając się modlitwie i medytacji wykonywał służebne czynności; sprzątał, gotował. Kiedy ujawnił swój talent kaznodziejski, zaczął podróżować i nauczać. W Rzymie głosił rekolekcje Papieżowi i kardynałom.

W 1230 r. został mianowany „generalnym kaznodzieją” zakonu. Szczególnie wstawiał się za najslabszymi, ubogimi i cierpiącymi, piętnował lichwę. Jego słynne codzienne kazania Wielkopostne w Padwie stały się początkiem imponującej ewangelizacji miasta i jego okolic. Umiera w opinii świętości 13.VI.1231 r. Kanonizowany rok po śmierci, jest patronem żniw, dzieci sierot, narzeczonych więźniów oraz odnajdywania zagubionych rzeczy.

W ikonografii przedstawiany z białą lilią lub dzieciątkiem Jezus na ręku.

III. DIAGNOZA ISTNIEJĄCEGO STANU ZAGOSPODAROWANIA I FUNKCJONOWANIA GMINY.

W oparciu o przeprowadzoną analizę uwarunkowań określono diagnozę istniejącego zagospodarowania i funkcjonowania gminy precyzując mocne i słabe strony jej rozwoju. Identyfikacja atutów oraz występujących problemów jest konieczna dla sformułowania przyszłych scenariuszy rozwoju gminy, które w zależności od uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności polityki makroekonomicznej państwa, mogą być kreatywne, dające szanse na rozwój lub pasywne – potęgujące dysharmonie i zagrożenia.

MOCNE STRONY

- bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe o znaczeniu ponadregionalnym, Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”,
- wyeksponowane i w większości dobrze zachowane obiekty zabytkowe (założenie pałacowo-parkowe w Konstantynowie, kościoły parafialne),
- nieskażone i naturalne środowisko,
- wysoki odsetek gleb chronionych,
- dobre warunki naturalne do rozwoju rolnictwa (tradycje w zakresie upraw warzyw i sadownictwa),
- dobrze rozwinięty, zrównoważony układ osadniczy preferowany w zakresie produkcji ekologicznej, niskotowarowej,
- dobrze rozwinięty układ komunikacyjny, duży udział dróg wojewódzkich i powiatowych,
- wysoki stopień zwodociągowania i telefonizacji gminy (wysokie rezerwy),
- dostępność do gazu przewodowego (wysokie rezerwy),
- zrealizowane komunalne inwestycje (oczyszczalnia ścieków, składowisko odpadów),
- duchowy i intelektualny potencjał ludzki, społeczność zintegrowana pielęgnująca tradycje narodowe, patriotyzm, kulturę regionalną,
- bardzo dobra baza lokalowa w szczególności usług o charakterze publicznym (oświata, instytucje pomocy społecznej i ochrony zdrowia),
- skoncentrowany układ przestrzenny osady Konstantynów.

SŁABE STRONY

- zmniejszający się przyrost naturalny,
- niska dochodowość gospodarstw rolnych,
- wysoki wskaźnik bezrobocia nie uwzględniający bezrobocia ukrytego,

- brak rynków zbytu w tym zakładów przetwórstwa rolnego,
- niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna w tym agroturystyczna,
- wysoki stopień dekapitalizacji substancji mieszkaniowej, w szczególności budownictwa drewnianego,
- niewystarczająca, wymagająca nakładów finansowych sieć infrastruktury sanitarnej,
- problemy ekologiczne w zakresie materiałów budowlanych zawierających azbest oraz wysoki stopień dekapitalizacji znacznej ilości sieci energetycznych Nn (niskiego napięcia),
- słabo rozwinięta lokalna sieć usług komercyjnych (dostosowana do niskich potrzeb w tym zakresie),
- brak urządzonych terenów rekreacyjnych zarówno dla odpoczynku codziennego jak też weekendowego,
- zwiększające się kompetencje i obowiązki gminy przy widocznych zmniejszających się dochodach.

SZANSE

- poprawa dochodowości w rolnictwie poprzez krzewienie idei spółdzielczości, powstawanie rolniczych grup producenckich, promocja ekologicznego rolnictwa, rozwój agroturystyki,
- realizacja nowoczesnej bazy turystyczno-rekreacyjnej,
- harmonijne, ekstensywne zagospodarowanie obszarów wyznaczonych na cele turystyczne,
- rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz oferty świadczonych usług,
- adaptacja na cele użyteczności publicznej zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego w Konstantynowie,
- modernizacja sieci dróg publicznych,
- ułatwienie dostępu do funduszy pomocowych w szczególności przeznaczonych na realizację infrastruktury technicznej,
- opracowanie kompleksowego bilansu energetycznego na zaspokojenie potrzeb gminy w tym promocja niekonwencjonalnych źródeł energetycznych,
- modernizacja istniejącej substancji mieszkaniowej, w tym termomodernizacja, preferencje dla budownictwa niskoenergetycznego,
- integrowanie społeczności lokalnej poprzez wspieranie działalności kulturalnej stowarzyszeń i organizacji, prowadzenie akcji charytatywnych,

- aktywne uczestnictwo w związkach międzygminnych i stowarzyszeniach, platforma współpracy.

ZAGROŻENIA

- depopulacja ludności, niski wskaźnik dzietności i zwiększający się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym,
- zmniejszająca się dochodowość w rolnictwie, istotnie ograniczona produkcja rolnicza – niski stopień świadczonych usług,
- ograniczenie zasięgu niezbędnych usług, degradacja istniejących podmiotów gospodarczych spowodowane zmniejszającym się popytem na świadczone usługi,
- trwałe i niekorzystne przekształcenie krajobrazu wiejskiego na skutek prowadzenia gospodarki wysokotowarowej uprzemysłowionej,
- zachwianie równowagi biologicznej w tym bioróżnorodności w zakresie stosowania upraw rolnych, niebezpieczeństwa wynikające z upraw roślin genetycznie modyfikowanych,
- zwiększające się bezrobocie, wzrost patologii społecznych,
- wzrost zagrożenia ładu i bezpieczeństwa publicznego,
- istotne ograniczenie możliwości budżetowych gminy szczególnie przy udziale zwiększających się i koniecznych wydatków na pomoc społeczną.

IV. FUNKCJE GMINY I CELE ROZWOJU.

Istniejące zagospodarowanie oraz uwarunkowania przyrodniczo-geograficzne determinują dla gminy Konstantynów wiodące funkcje, jakimi pozostaną:

- a. rolnictwo i leśnictwo,**
- b. turystyka i rekreacja,**
- c. osadnictwo z towarzyszącą strefą usług i drobnej przedsiębiorczości.**

Prawidłową uporządkowaną politykę przestrzenną można realizować w gminie skutecznie, tylko wówczas kiedy jej ekonomiczno-społeczny rozwój jest właściwie ukierunkowany i w miarę stabilny. Rozwój ekonomiczny gminy jest z kolei determinowany polityką makroekonomiczną państwa na którą pojedyncza gmina ma niewielki wpływ.

Osiągnięcie zamierzonego celu w zakresie gospodarki przestrzennej stać się może efektem tych działań, które w pierwszej kolejności ukierunkowane są na osiągnięcie celu jakim jest trwały rozwój społeczno-ekonomiczny.

Dla gminy Konstantynów określono główne cele rozwoju, w tym cel strategiczny oraz kierunki działań i przedsięwzięć.

CEL STRATEGICZNY

**Wykorzystanie istniejącego potencjału gminy
dla rozwoju i dobra każdego człowieka**

Cele główne:

Ochrona wartości dziedzictwa chrześcijańskiego

Ochrona zasobów i walorów środowiska naturalnego

Przeciwdziałanie depopulacji ludności

Rozwój ekologicznej produkcji rolniczej

Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej

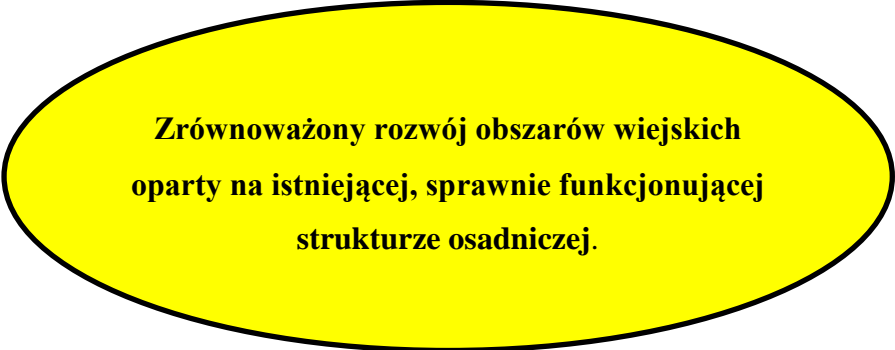
Główne kierunki działań:

- **Integracja środowiska zawodowego rolników**
(Krzewienie idei spółdzielczości, tworzenie i wspieranie grup producenckich rolników, promocja rodzimej zdrowej żywności, pomoc administracji w zakresie obsługi prawnej, możliwości pozyskiwania funduszy pomocowych),
- **Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej**
(Realizacja nowoczesnej bazy turystycznej, zwiększenie ilości gospodarstw agroturystycznych, zwiększenie oferty turystycznej, promocja turystyki profilowanej: wędkarstwo, jazda konna, edukacyjne ścieżki ekologiczne, spływy kajakowe, turystyka piesza, rowerowa, promocja regionalnej kuchni i folkloru).
- **Rozwój infrastruktury technicznej**
(Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, realizacja lokalnych lub indywidualnych oczyszczalni ścieków szczególnie na obszarach objętych ochroną, budowa i modernizacja dróg, rozwój systemów grzewczych opartych na niekonwencjonalnych źródłach energii).
- **Wspieranie inicjatyw edukacyjno-kulturalnych**
(Krzewienie patriotyzmu, dawnych tradycji i obyczajów, promocja lokalnego folkloru i rękodzieła ludowego, organizowanie wystaw, konkursów, w tym konkursów wiedzy o historii regionu; imprez kulturalnych integrujących społeczność lokalną; powoływanie stowarzyszeń działających na rzecz promocji regionu)
- **Ochrona dziedzictwa kulturowego**
(Prowadzenie ewidencji zabytków, objęcie rewitalizacją obszarów i obiektów zabytkowych wymagających działań naprawczych, pomoc w pozyskiwaniu funduszy na te cele, odnowa krajobrazu kulturowego – promocja stylu i form architektonicznych nawiązujących do tradycji regionalnej architektury, nadzór nad cmentarzami i pomnikami).
- **Ochrona środowiska**
(Ochrona naturalnego krajobrazu w szczególności doliny rzeki Bug, przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, promocja rolnictwa ekologicznego, objęcie ochroną prawną szczególnie cennych obiektów i obszarów)

- **Ochrona rodziny**

(Współpraca z poszczególnymi parafiami w zakresie prowadzenia polityki prorodzinnej, uwrażliwienie społeczności na potrzeby najuboższych, wspieranie rodzin wielodzietnych, przeciwdziałanie patologiom społecznym, obrona w życiu publicznym norm moralnych opartych na Dekalogu).

EFEKTY DZIAŁAŃ

**Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
oparty na istniejącej, sprawnie funkcjonującej
strukturze osadniczej.**

V. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.

Potrzeby w zakresie rozwoju przestrzennego w gminie Konstantynów są stosunkowo nieduże. Niewielki ruch budowlany przy jednocześnie występujących dość dużych rezerwach terenu wyznaczonych na cele inwestycyjne w poprzednich opracowaniach planistycznych są powodem, dla którego nie jest celowe wyznaczanie w gminie większych obszarów inwestycyjnych.

Nadrzędnym celem prawidłowej gospodarki przestrzennej powinno być przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, konsekwencją której jest wzrost nakładów inwestycyjnych na uzbrojenie terenu oraz często też dysharmonia w krajobrazie.

W Studium wyznacza się następujące główne obszary funkcjonalne:

1) Obszar rozwoju osadnictwa i funkcji towarzyszących.

Funkcje mieszkaniowe i usługowe powinny być skupione przede wszystkim na terenach obecnie zurbanizowanych oraz przewidywanych do zagospodarowania na ten cel w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczony w Studium obszar rozwoju osadnictwa jest wskazany do rozwoju różnych funkcji związanych z osadnictwem, takich jak: budownictwo mieszkaniowe, budownictwo związane z produkcją rolniczą, usługi, drobne rzemiosło i zakłady produkcyjne niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej itp.

Poszczególne funkcje mogą być realizowane w sposób dowolny o ile nie będą powodować kolizji z istniejącym zagospodarowaniem. Ewentualne negatywne oddziaływanie inwestycji powinno ograniczać się do nieruchomości objętej zamierzeniem.

Dla osady Konstantynów oraz jej bezpośredniego sąsiedztwa (część obszaru Zakanala i kolonii Konstantynów) obszar rozwoju osadnictwa został w zakresie lokalizacji poszczególnych funkcji uszczegółowiony. Przedstawia go załącznik Nr 4 (mapa w skali 1:4000).

W obszarze rozwoju osadnictwa osady Konstantynów wyznaczono następujące obszary funkcjonalne:

- teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- teren zabudowy zagrodowej;

- rezerwa terenu pod budownictwo mieszkaniowo-usługowe;
- tereny usług;
- tereny wielofunkcyjne (mieszkaniowo-usługowe);
- tereny wielofunkcyjne (produkcyjno-usługowo-mieszkaniowe);
- tereny obsługi związane z produkcją rolniczą;
- tereny zabudowy produkcyjno-rzemieślniczej (składy, magazyny);
- tereny urządzeń komunalnych (oczyszczalnia ścieków);
- tereny sportu i rekreacji
- tereny zieleni (parki, skwery, zabytkowe cmentarze);
- cmentarz czynny;
- tereny ogródków działkowych;
- tereny użytków rolnych;
- teren użytków rolnych (dopuszczony do przekształceń)
- retencyjny zbiornik wody (planowany);
- komunikacja.

Występujące tu obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną oraz liczne obszary przestrzeni publicznej kwalifikują osadę do objęcia programem rewitalizacji.

Należy wykluczyć spod zabudowy wyznaczony korytarz ekologiczny rzeki Czyżówki. Dopuszcza się jedynie realizację obiektów i urządzeń związanych z rekreacją i sportem oraz uzupełnienie istniejących zabudowanych działek.

2) Obszar rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych.

Wyznaczony w Studium obszar położony jest w północnej części gminy, w dolinie rzeki Bug. Jest to fragment gminy najbardziej interesujący pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (skarpa widokowa, rozległe łąki, starorzecza). Obszar ten wyznaczony został na cele turystyczno-rekreacyjne jeszcze w poprzednio obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego. Ze względu jednak na unikalne walory tego obszaru, które na skutek zmian i przekształceń mogą ulec zniszczeniu, a także ze względu na funkcje ochronne jaki ten obszar pełni (sieć Natura 2000, Park Krajobrazowy) dopuszcza się jedynie niezbędne zmiany w przekształceniu krajobrazu. Obszar położony w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Bug (tereny zalewowe, skarpa) postuluje się pozostawić w stanie najbardziej naturalnym. Dostosować do potrzeb turystyki kwalifikowanej: turystyka piesza, wodna, rowerowa, wędkarstwo,

jazda konna, ścieżki ekologiczne itp. Możliwość realizacji urządzonych ciągów pieszych, małej architektury, niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej.

Zakaz inwestowania kubaturowego powinien dotyczyć skarpy, oraz tarasu zalewowego.

Strategiczną dla gminy inwestycję tj. bazę turystyczno-rekreacyjną o wysokim standardzie usług dopuszcza się lokalizować na tarasie wysoczyzny w bezpośrednim sąsiedztwie drogi powiatowej. Inwestycja powinna mieć jednorodny architektonicznie charakter, dobrze wkomponowana w krajobraz, nie stanowić w nim dominanty.

Usługi turystyczno-rekreacyjne powinny mieć charakter usług publicznych, ogólnodostępnych. Zabrania się dokonywania wtórnych podziałów geodezyjnych w celu realizacji indywidualnego budownictwa letniskowego. Wszelkie projekty i plany dotyczące zagospodarowania tego obszaru należy uzgadniać z Dyrektorem Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”.

3) Obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Obejmuje cały obszar gruntów rolnych oraz rozproszonej zabudowy związanej z produkcją rolniczą, która zlokalizowana jest poza obszarem rozwoju osadnictwa. Ze względu na ekstensywny charakter istniejącej zabudowy, obszar ten poza obszarem Parku Krajobrazowego jest predestynowany do zagospodarowania w zakresie funkcji bardziej uciążliwych na specjalistyczne gospodarstwa wymagające większej powierzchni, fermy hodowlane itp.

Funkcję uzupełniającą w szczególności w obszarze Parku Krajobrazowego może stanowić agroturystyka.

Poza inwestycjami związanymi z produkcją rolną na obszarze tym dopuszcza się realizację niezbędnej infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń związanych z obsługą komunikacji, a także budownictwo mieszkaniowe o ile jest uzupełnieniem istniejącej enklawy oraz posiada dostęp do niezbędnej infrastruktury technicznej i urządzonej drogi publicznej.

Wyłącza się spod zabudowy kompleks gruntów rolnych położony na obszarze Parku Krajobrazowego (Załącznik Nr 3). Decyduje o tym jakość gleb (IV kl. bonit.) a także unikalne walory krajobrazowe – piękna, szeroka panorama z widokiem na dolinę Bugu. Na tych terenach obowiązuje również zakaz zmiany użytków rolnych na leśne.

4) Obszary leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Obejmuje wszystkie kompleksy lasów państwowych i prywatnych. Prowadzenie gospodarki leśnej jest tu funkcją nadrzędną. Ponadto lasy pełnią funkcje ochronne i

rekreacyjne. W lasach obowiązuje zakaz zabudowy obiektów kubaturowych nie związanych z produkcją leśną. Dopuszcza się możliwość realizacji obiektów małej architektury związanej z rekreacją.

Infrastruktura techniczna powinna być realizowana poza zwartymi kompleksami leśnymi. W wyjątkowych uzasadnionych ekonomicznie przypadkach dopuszcza się realizację głównych sieci przesyłowych zabezpieczając odpowiednie niezbędne korytarze.

5) Obszar wyznaczony do zalesień.

Obejmuje obszar gruntów rolnych gdzie dominują niższe klasy bonitacyjne, nie objęte ochroną. Planowane do zalesienia obszary wyznaczono w sposób umożliwiający łączenie kompleksów leśnych w ciągi ekologiczne.

Funkcje dotychczasowe obszarów wyznaczonych do zalesień mogą być realizowane zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem. Nie ma przeciwwskazań w uzupełnianiu istniejącej na tych terenach zabudowy. Zalesianie jest postulatem, a nie wymogiem koniecznym.

Zalesianie może odbywać się również na gruntach marginalnych i nieużytkach nie wyznaczonych w Studium ze względu na ogólną, pogładową skalę przedstawionej propozycji. W takim przypadku spełnienie wymogów prawnych oraz brak kolizji z pozostającymi w użytkowaniu rolniczym terenami jest wystarczającymi warunkami do przeprowadzenia zalesienia.

Teren gruntów rolnych położony w obszarze Parku Krajobrazowego, wykluczony spod zabudowy jest również wykluczony w zakresie zalesiania.

6) Obszar korytarzy ekologicznych.

Obejmuje obszar dolin rzek i cieków wodnych rzeki Bug, Czyżówki i Komarenki. Są to tereny rolne, głównie użytki zielone. Poza produkcją rolniczą pełnią funkcje ochronne, ekologiczne łącząc ze sobą poszczególne ekosystemy.

Obszar korytarzy ekologicznych nie powinien być zabudowany, ani zalesiany, nie jest też wskazana zmiana użytków rolniczych. Dopuszcza się na tych terenach funkcje rekreacyjne. Obszar ten zalecany jest do rozwoju małej retencji, w tym zakresie planowana jest budowa w Konstancynie niedużego zbiornika wodnego.

Ze względu na występujące w dolinach rzek liczne stanowiska archeologiczne, wyznaczone w Studium korytarze ekologiczne są jednocześnie strefą obserwacji archeologicznej.

Prowadzenie działalności gospodarczej w tym realizacja inwestycji w poszczególnych opisanych wyżej obszarach funkcjonalnych wymaga spełnienia szeregu innych wymogów wynikających z ochrony środowiska, ochrony konserwatorskiej oraz wyznaczonych kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej opisanych w następujących rozdziałach.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.

1. W zagospodarowaniu przestrzennym gminy należy dążyć do poprawy istniejącej struktury osadniczej poprzez:

- a) ograniczenie rozpraszania zabudowy, realizację nowych inwestycji w wyznaczonych obszarach rozwoju osadnictwa
- b) uzupełnienie zabudową wolnych enklaw na terenach wcześniej uzbrojonych,
- c) modernizację Rynku w Konstancynie, dążenie do przywrócenie jego dawnego charakteru funkcjonalnego, jako centrum usługowo-handlowe
- d) ograniczenie zabudowy jednorodzinnej na terenach o niekorzystnych warunkach geotechnicznych, położonych w Konstancynie w sąsiedztwie cmentarza,
- e) wyznaczenie rezerwy terenu na cele budownictwa mieszkaniowego we wschodniej części osady Konstancynów (teren zwarty o lepszym dostępie do infrastruktury technicznej. Kierunki zagospodarowania przestrzennego przedstawiono na Załączniku Nr 3 i Nr 4.

2. Zagospodarowanie terenów obecnie zurbanizowanych oraz przewidzianych w Studium do zagospodarowania przestrzennego na cele inwestycyjne, powinno uwzględnić kształt przestrzenny i architektoniczny gminy, w szczególności:

- a) powinien być zachowany pasmowy (ulicowy) charakter wsi,
- b) budynki mieszkalne i usługowe powinny mieć zachowaną wysokość maksimum dwóch kondygnacji, ewentualnie z użytkowym poddaszem,
- c) w centrum Konstancynowa dopuszcza się budynki o jedną kondygnację wyższą,
- d) budynki przemysłowe i składowe nie powinny przekraczać wysokości opisanych powyżej z wyjątkiem takich w których technologia wykorzystania obiektów powoduje konieczność zwiększenia wysokości,

e) architektura nowych obiektów mieszkalnych realizowanych w szczególności na terenie Parku Krajobrazowego powinna skalą i detalem architektonicznym nawiązywać do tradycyjnych form budownictwa ludowego.

3. W Studium wyłącza się spod zabudowy wszystkie tereny leśne oraz obszar gruntów rolnych położony w obszarze wsi Gnojno i Antolin oznaczony na Załączniku Nr 3. Wyłączone spod zabudowy tereny rolne są chronione ze względu na wyjątkowo cenne walory krajobrazowe tego obszaru oraz wysoką jakość gleb.

3. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

3.1. Rolnictwo.

W gminie Konstantynów rolnictwo pozostanie nadal wiodącym działem gospodarki z uwagi na dobrą jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, oraz przewagę ludności rolniczej w strukturze zatrudnienia. Z przeprowadzonej analizy uwarunkowań wynikają następujące wnioski charakteryzujące rolnictwo w gminie:

- dość dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej (znaczny udział gleb chronionych),
- rozdrobniona struktura obszarowa gospodarstw rolnych,
- wysokie zatrudnienie w rolnictwie indywidualnym,
- niska dochodowość produkcji rolniczej,
- niska towarowość gospodarstw,
- występujące ograniczenia w zakresie rynków zbytu mające wpływ na wielkość produkcji,
- zróżnicowanie przestrzenne warunków do produkcji rolnej na terenie gminy.

W przestrzeni rolniczej gminy Konstantynów wyodrębnia się obszary o zróżnicowanych predyspozycjach rozwoju produkcji, wynikających z następujących uwarunkowań:

- jakość gleb,
- struktura użytkowania gruntów,
- występowanie obszarów chronionych prawnie (Park Krajobrazowy).

◆ **Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone w Parku Krajobrazowym.**

Zgodnie z przesłankami utworzenia takiego obszaru, sposób zagospodarowania na nim polegać ma na nie dopuszczaniu do nadmiernej urbanizacji i zapewnieniu dogodnych warunków dla rozwoju rolnictwa ekologicznego z zachowaniem wszelkich obowiązujących norm higieniczno-sanitarnych.

Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, szachownicowy układ pól, są dla tego regionu czynnikami sprzyjającymi. Walory krajobrazowe, zdrowa i smaczna żywność, nieskażone środowisko są atutami, które mogą przyczynić się do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych. Na obszarze tym powinien obowiązywać zakaz prowadzenia gospodarstw hodowlanych wysokotowarowych, w zakresie upraw polowych nie powinny dominować monokultury. Należy zachować bioróżnorodność upraw rolnych oraz wprowadzić zakaz stosowania upraw genetycznie modyfikowanych.

◆ **Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej położone poza Parkiem Krajobrazowym.**

Przewiduje się przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw zmierzające w kierunku powiększenia ich średniej wielkości. Zakłada się współlistnienie gospodarstw dużych powierzchniowo (wysokotowarowych) z małymi (do 5 ha), dla których proponuje się zmianę produkcji z wielokierunkowej na specjalistyczną (sadownictwo, szkółkarstwo, uprawa ziół, agroturystyka). Prowadzenie gospodarstw hodowlanych wysokotowarowych dopuszcza się jedynie poza obszarem otuliny Parku Krajobrazowego. Przewiduje się zwiększenie korelacji produkcji z przetwórstwem, rozwój specjalistycznej bazy przetwórczej i przechowalniczej powiązanej z rynkiem zbytu. Proponuje się model wsi wielofunkcyjnej, co pozwoliłoby na zagospodarowanie nadwyżki siły roboczej na terenach wiejskich.

Rozwój sektora rolniczego może być w przyszłości oparty o produkcję surowców energetycznych (np. wierzba energetyczna, rzepak). Ze względu na ochronę zasobów genowych również i na tym obszarze powinien obowiązywać zakaz uprawy roślin genetycznie modyfikowanych.

Rozwój rolnictwa wymaga utworzenia tzw. „otoczenia biznesu rolnego”, czyli firm zajmujących się skupem płodów rolnych, przetwórstwem, marketingiem, obsługą prawną i finansową rolnictwa. Niewłaściwe pośrednictwo w tym zakresie może bardzo istotnie przyczynić się do znacznego obniżenia dochodów samych producentów, dlatego bardzo ważną sprawą jest tworzenie grup producenckich bądź spółdzielni.

Funkcjonowanie grup producenckich jest istotne dla rozwoju gospodarki rolnej, dzięki nim można między innymi:

- dokonywać wspólnych transakcji sprzedaży, wg obowiązujących na rynku standardów,
- tworzyć grupy kooperacyjne przyjmujące na siebie różne ogniwa procesu technologicznego,
- prowadzić wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne, przekraczające możliwość pojedynczego producenta,
- prowadzić wspólne zaopatrzenie w środki obrotowe do bieżącej produkcji rolnej,
- organizować działalność zespołową w zakresie przechowywania oraz innych usług.

3.2. Leśnictwo.

Wszystkie obszary leśne gminy Konstantynów, poza lasami prywatnymi, są własnością Skarbu Państwa należą do Lasów Państwowych zarządzane są przez Nadleśnictwo Biała Podlaska. W ramach swoich obowiązków Nadleśnictwo prowadzi planową gospodarkę leśną polegającą głównie na:

- prowadzeniu różnorodnych form ochrony drzewostanu,
- zapewnieniu stabilności ekosystemów,
- zachowaniu bioróżnorodności i leśnych zasobów genowych,
- planowych dolesieniach,
- pozysku drewna.

Główne kierunki działania to:

- 1) bezwzględna ochrona kompleksów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym,
- 2) ochrona drzewostanów nasiennych, drzew doborowych oraz chronionych użytków (np. podmokłych siedlisk),
- 3) prowadzenie dolesień w sposób łączący małe enklawy leśne w większe kompleksy na obszarach najsłabszych gleb,
- 4) zwiększanie dostępności kompleksów leśnych, zwłaszcza obiektów i obszarów najcenniejszych przyrodniczo i krajobrazowo poprzez prowadzenie szlaków turystycznych, ścieżek przyrodniczych i tras rowerowych.

Ważną funkcję glebochronną pełni część najmłodszych drzewostanów (młodziki, drągowiny sosnowe), narażone są jednak na niebezpieczeństwo pożarów.

Enklawy leśne, zwłaszcza na siedliskach wilgotnych (szczególnie w dolinach rzecznych) mają istotne znaczenie jako lasy wodochronne i ostoje faunistyczne w lokalnych i regionalnych ciągach powiązań przyrodniczych.

Wskazane jest powiększanie arealów lasów prywatnych, zwłaszcza na najsłabszych siedliskach, tworząc bazę dla rozwoju gospodarstw leśno-rolnych lub agroturystycznych. Istniejące lasy prywatne zajmują niewielkie powierzchnie, nie posiadają większego znaczenia gospodarczego.

Studium utrzymuje zasięg lasów istniejących, nie przewiduje w tym zakresie żadnych kolizji związanych z urbanizacją. Docelowo proponuje się zalesienie gruntów rolnych o najsłabszych bonitacyjnie glebach oraz położonych w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych. Obszar wyznaczony do zalesień w sposób orientacyjny przedstawia mapa w skali 1:25 000 (Załącznik Nr 3).

4. KIERUNKI I ZASADY SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

4.1. Komunikacja.

Zaspokojenie potrzeb transportowych gospodarki i społeczeństwa jest warunkiem prawidłowego rozwoju i funkcjonowania struktury przestrzennej gminy.

Zrealizowanie tego celu wymaga następujących działań:

- zapewnienia prawidłowych powiązań zewnętrznych z układem dróg krajowych poprzez budowę lub modernizację dróg wojewódzkich i powiatowych;
- zapewnienie właściwego standardu lokalnych powiązań komunikacyjnych poprzez budowę lub modernizację dróg gminnych;
- wspieranie budowy i modernizacji przepustów, mostów oraz skrzyżowań;
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości parkingów, budowa chodników, ciągów pieszo-jezdnym, ścieżek rowerowych;
- zapewnienie właściwej obsługi komunikacji, rozwój stacji obsługi pojazdów i stacji paliw równomiernie na terenie całej gminy.

Gmina Konstantynów posiada w wystarczającym stopniu rozwinięty układ sieci dróg publicznych, dlatego też nie ma potrzeby wyznaczania nowych tras komunikacyjnych.

Rozwój systemu komunikacyjnego gminy będzie dotyczył głównie modernizacji istniejącego trójstopniowego układu drogowego.

Układ sieci drogowej przedstawia Załącznik Nr 1 i Nr 3.

4.1.1. Drogi wojewódzkie.

Położone na obszarze gminy Konstantynów dwie drogi wojewódzkie zapewniają powiązanie komunikacyjne z drogami krajowymi. Droga Nr 811 z drogą krajową Nr 2 (Warszawa – Terespol), droga Nr 896 z drogą krajową Nr 19 (Białystok-Lublin).

Kierunki rozwoju sieci dróg wojewódzkich są następujące:

- dla drogi Nr 811 kl. GP (główna ruchu przyspieszonego) należy zabezpieczyć szerokość w liniach rozgraniczających min. 30,0 m w przypadku przekroju jednojezdniowego oraz min. 25,0 m poza terenem zabudowy i nie przeznaczonym pod zabudowę przy przekroju jednojezdniowym,
- dla drogi Nr 609 kl. G (główna) należy zabezpieczyć szerokość w liniach rozgraniczających min. 25,0 m,
- rezerwowane pasy drogowe przebiegające przez teren zwartej zabudowy w uzasadnionych przypadkach mogą ulec zwężeniu, pod warunkiem, że nie będzie kolizji w zakresie budowy ciągów ruchu pieszego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej,
- przewiduje się modernizację dróg do pełnych parametrów normatywnych, poszerzenie jezdni, budowa nowej nawierzchni, regulacja i poszerzenie poboczy, udrożnienie odwodnienia, przebudowę niebezpiecznych łuków,
- wskazana realizacja rond na skrzyżowaniach dróg wojewódzkich,
- droga klasy GP powinna mieć powiązania z drogami klasy Z (zbiorcze) wyjątkowo klasy L (lokalne) i drogami wyższych klas z zachowaniem odstępów między skrzyżowaniami zgodnie z przepisami technicznymi,
- droga klasy G powinna mieć powiązania z drogami nie niższej klasy niż L (lokalne), wyjątkowo z D (dojazdowe) z zachowaniem właściwych odległości między skrzyżowaniami,
- należy ograniczyć liczbę i częstość zjazdów przez zapewnienie dojazdu z innych dróg niższych klas, w szczególności do terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

W studium nie wyznacza się nowych terenów inwestycyjnych w bezpośrednim zasięgu dróg wojewódzkich.

4.1.2. Drogi powiatowe.

Sieć dróg powiatowych na obszarze gminy Konstantynów nie jest szczególnie rozbudowana.

Pod względem powiązań regionalnych największe znaczenie ma droga Nr 1027L łącząca miejscowości nadbużańskie (Kózki-Serpelice) dla której przypisana jest klasa techniczna drogi zbiorczej oraz droga lokalna Nr 0028 Konstantynów-Gnojno. Pozostałe drogi, choć o niejednakowym standardzie posiadają charakter dróg lokalnych, przy czym najmniejsze znaczenie pod względem funkcjonalnym ma droga Nr 0028Lw relacji Witoldów-Łukowiska, zaliczona do kategorii dróg dojazdowych.

Kierunki rozwoju sieci dróg powiatowych są następujące:

- adaptuje się istniejący układ dróg powiatowych, budowa i modernizacja dróg do uzyskania właściwych parametrów technicznych,
- należy zabezpieczyć właściwą szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających dla drogi zbiorczej 20,0 m, dla dróg lokalnych 12,0 m,
- drogi należy dostosować do obowiązujących norm i standardów (budowa nawierzchni, modernizacja przepustów i skrzyżowań, regulacja poboczy),
- na terenach zwartej zabudowy należy dopuścić możliwość realizacji ciągów ruchu pieszego oraz niezbędnej infrastruktury technicznej.

4.1.3. Drogi gminne.

Drogi gminne są układem lokalnych powiązań komunikacyjnych między poszczególnymi miejscowościami oraz ulicami obsługującymi tereny mieszkaniowe w osadzie Konstantynów. Ulice oraz ważniejsze lokalne powiązania w większości są drogami utwardzonymi.

Kierunki rozwoju sieci dróg gminnych są następujące:

- adaptuje się istniejący układ dróg gminnych uwzględniając budowę i modernizację istniejących ciągów,
- należy zabezpieczyć szerokość pasa drogowego min. 10,0 m w liniach rozgraniczających umożliwiającą budowę infrastruktury technicznej,

- wymagana budowa lub modernizacja nawierzchni i urządzeń drogowych (mosty, przepusty),
- docelowo modernizacja dróg do pełnych parametrów normatywnych oraz prawidłowe ich oznakowanie
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości parkingów, budowa ciągów komunikacji pieszej.

Ulice gminne w osadzie Konstantynów wprowadzie są w większości utwardzone, jednak nie spełniają wymagań normatywnych, są zbyt wąskie, a istniejące zagospodarowanie uniemożliwia ich modernizację.

Ulice gminne, które nie spełniają wymagań normatywnych ze względu na zbyt wąski pas drogowy uznano w Studium za ciągi pieszo-jezdne, oznaczono je na Załączniku Nr 4.

Znaczny jest udział dróg gminnych nieutwardzonych. Większość z nich nie ma istotnego znaczenia w układzie komunikacyjnym gminy. Pełnią one funkcje głównie dróg dojazdowych do pól.

4.2. Infrastruktura sanitarna.

4.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Wszystkie tereny zwartej zabudowy w gminie Konstantynów zaopatrzone są w wodę z wodociągu gminnego pracującego na bazie ujęcia głębinowego zlokalizowanego na gruntach Kolonii Konstantynów.

Istniejące ujęcie wody posiada dużą rezerwę w zakresie możliwości dostaw wody, zatem w Studium nie przewiduje się nowych inwestycji. Rozbudowa ujęcia wody lub budowa nowych ujęć wód podziemnych może wynikać jedynie ze wzrostu zapotrzebowania na wodę pitną. Zapotrzebowanie na wodę niekomunalną powinno być pokrywane z wód powierzchniowych.

Istnieje możliwość rozbudowy istniejącej sieci wodociągowej w miarę pojawiania się nowych potrzeb w tym zakresie.

4.2.2. Unieszkodliwianie odpadów.

Problem oczyszczania ścieków w gminie Konstantynów został częściowo rozwiązany – w 2004 r. oddano do użytku nowoczesną oczyszczalnię ścieków typu „BIO-BLOK”. Istniejąca infrastruktura sieci kanalizacji sanitarnej obejmuje wschodnią, najbardziej zurbanizowaną część osady, gdzie zlokalizowane jest osiedle wielorodzinne oraz ważniejsze instytucje i usługi publiczne. Zasięg sieci jest ograniczony i nie obejmuje całej osady, zaś

oczyszczalnia ścieków posiada duże niewykorzystane rezerwy. Zakłada się rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie całej miejscowości.

W miejscowościach objętych obsługą wodociągową odnotowuje się wzrost ilości odprowadzanych ścieków sanitarnych o ok. 30 %. Wymusza to w naturalny sposób konieczność utylizacji ścieków. Istniejące we wsiach zbiorniki w przeważającej części nie są szczelne, stanowią więc zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Realizacja kanalizacji sanitarnej na obszarach o ekstensywnej rolniczej zabudowie ze względów ekonomicznych jest mało realna, dlatego też należy przewidywać raczej rozwiązania indywidualne (prywatne oczyszczalnie ścieków).

W pierwszej kolejności programem zapewniającym uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej należy objąć miejscowości położone w Parku Krajobrazowym tj. Gnojno i Antolin.

4.2.3. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy znajduje się urządzone zgodnie z obowiązującymi normami komunalne składowisko odpadów, które obsługuje również obszar gminy Leśna Podlaska. Posiada ono dużą rezerwę, może być eksploatowane do 2029 r. Nie wszystkie jednak odpady z gospodarstw trafiają na składowisko, oraz niedostatecznie dobrze jest rozpowszechniona segregacja odpadów.

Za utrzymanie czystości i porządku w gminie jest odpowiedzialny samorząd gminy. Do głównych zadań w tym zakresie należy:

- aktualizacja gminnych regulaminów czystości i porządku,
- organizowanie selektywnej zbiórki odpadów,
- rozpowszechnianie idei segregacji odpadów u „źródła” tj. w gospodarstwie,
- rozpoznanie i likwidacja dzikich wysypisk,
- organizowanie odbioru odpadów niebezpiecznych pochodzenia komunalnego (niepotrzebne leki, zużyte baterie, akumulatory, opony itp.),
- organizowanie zbiórki odpadów gabarytowych (zużyty sprzęt agd, meble, itp.),
- zagospodarowanie odpadów ściekowych,
- objęcie stałym lub okresowym monitoringiem wszystkich gospodarstw w zakresie gospodarki odpadami (wyeliminowanie dzikich wysypisk, zaśmiecania lasów),
- objęcie ewidencją szczelnych osadników ścieków (wyeliminowanie niekontrolowanego zrzutu ścieków),
- działalność edukacyjno-promocyjna w zakresie wymogów ekologii.

4.3. Gazyfikacja przewodowa.

Eksploatację sieci gazu przewodowego w gminie Konstantynów zajmuje się Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Warszawie.

Przez teren gminy przebiega magistralna sieć gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 Hołowczyce-Biała Podlaska oraz sieć rozdzielcza zasilana przez stacje redukcyjne I stopnia zlokalizowane w Konstantynowie i Wólce Polinowskiej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego nie przewiduje wprowadzania w obszar gminy nowych magistrali gazowych wymagających ustanowienia nowych stref ochronnych. Schemat układu sieci gazowych przedstawia Załącznik Nr 1.

Dalsza gazyfikacja gminy jest możliwa, o ile zawarte będzie porozumienie pomiędzy dostawcą gazu i odbiorcą po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw gazu dla Przedsiębiorstwa Gazowniczego. Aktualnie obie strony nie zgłosiły zapotrzebowania na rozbudowę istniejącej infrastruktury sieci gazowniczej.

W Studium zakłada się możliwość rozbudowy istniejącej infrastruktury i wprowadza się następujące ustalenie, które należy uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych stanowiących dostęp do terenów z zabudową mieszkaniową, należy rezerwować trasy dla sieci gazowej.

4.4. Energetyka

Eksploatację podsystemu prowadzą Lubelskie Zakłady Energetyczna LUBZEL S.A. Zakład Energetyczny Biała Podlaska. We wnioskach do Studium inwestor ten poinformował o zakresie planowanych modernizacji sieci elektroenergetycznych w gminie, która w najbliższym czasie dotyczyć będzie modernizacji jednostki transformatorowej Zakanale.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego nie przewiduje wprowadzenia w obszar gminy nowych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia generujących strefy ochronne.

Przebieg istniejących napowietrznych linii WN 110 kV i SN 15 kV przedstawiono na Załączniku Nr 1.

W Studium zakłada się, że rozwój urządzeń lokalnych (odgałęźne linie SN 15 kV, stacje trafo 15/04 kV, linie niskiego napięcia 0,4 kV) zasilających poszczególne wsie polegać będzie głównie na modernizacji i rozbudowie istniejących urządzeń. Niektóre odcinki linii nN ulec mogą demontażowi ze względu na brak odbiorców, dotyczy to głównie opuszczonych gospodarstw w zabudowie kolonijnej. Ze względu na znaczne wyeksploatowanie istniejąca sieć nN jest sukcesywnie modernizowana. Dokonuje się wymiany istniejących „gołych” linii

nN oraz przyłączy na izolowane typu ASxSn. Wprowadza się nową technologię prac pod napięciem oraz stosuje się do pracy urządzenia sieciowe o niskiej awaryjności.

Inne ważne kierunki rozwoju energetyki to:

- budowa lokalnych, alternatywnych (ekologicznych) miniźródeł energii elektrycznej i ciepłej pochodzących z naturalnych odnawialnych źródeł (geotermia, energia słońca, wiatru, biomasa),
- racjonalizacja gospodarki energią elektryczną, stosowanie energooszczędnych technologii i odbiorników energii,
- budowa nowoczesnych sieci i instalacji elektrycznych ograniczających straty energii oraz zmniejszających zagrożenia pożarowe.

W celu wyeliminowania ewentualnych kolizji, jakie powodować może istniejąca bądź planowana infrastruktura elektroenergetyczna w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące ustalenia:

- Tereny planowanej nowej zabudowy przewidywać z uwzględnieniem pasów technicznych pod istniejącymi i przewidywanymi liniami elektroenergetycznymi średnich i niskich napięć. W pasach tych nie wolno sadzić drzew, budować budynków oraz składować materiałów.
- Na obszarach przewidzianych pod zalesianie należy pozostawić pod istniejącymi liniami SN i nn pas bez zalesienia min. 9,3 m.
- Dla planowanej nowej zabudowy przewidzieć budowę odpowiedniej ilości linii i urządzeń elektroenergetycznych.
- Stacje transformatorowe lokalizować na terenach wywłaszczonych z dogodnym dojazdem.
- Istniejące urządzenia elektroenergetyczne kolidujące z planowanym zagospodarowaniem należy przebudować na koszt inwestora.

4.5. Dalekosiężny ropociąg przesyłowy

Na terenie gminy planowany jest dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa-Brody-Płock. W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.).

Dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa-Brody-Płock to rurociąg służący do przesyłania lub dystrybucji ropy naftowej lub produktów naftowych, do lub z instalacji znajdującej się na lądzie, począwszy od ostatniego elementu odcinającego w granicach instalacji, łącznie z tym elementem i wszystkimi przyłączonymi urządzeniami przeznaczonymi specjalnie dla tych rurociągów. W skład rurociągu wchodzi ponadto:

- 1) liniowe stacje zaworów (zasuw);
- 2) rozdzielnie technologiczne;
- 3) urządzenia inżynierskie (przejście przez przeszkody naturalne i sztuczne);
- 4) instalacje i obiekty katodowej ochrony rurociągów przed korozją;
- 5) linie i urządzenia elektroenergetyczne służące do zasilania stacji zaworowych i stacji ochrony katodowej;
- 6) linie i urządzenia służące do sterowania stacjami zaworowymi i stacjami ochrony katodowej;
- 7) linie oraz obiekty i urządzenia systemów łączności i nadzoru rurociągów przesyłowych dalekosiężnych.

Wskazany na rysunku Zmiany Studium przebieg ropociągu jest orientacyjny i dopuszcza się jego zmianę na etapie zmiany miejscowego planu lub projektu budowlanego.

Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu. Zgodnie z art. 137 ww. Rozporządzenia:

- strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem,
- wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesienia, z wyjątkiem dopuszczenia usytuowania innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego,
- na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5 m od rurociągu.

Strefy bezpieczeństwa, ze względu na skalę Rysunku Studium nie przedstawiono w formie graficznej.

Jednocześnie, w Zmianie Studium zaleca się ograniczenia:

- lokalizacji nowych budynków mieszkalnych w odległości 65 m od osi ropociągu;
- lokalizacji budynków użyteczności publicznej w odległości minimum 100 m od osi ropociągu.

W zakresie obsługi komunikacyjnej i infrastruktury technicznej:

- 1) zakłada się zapewnienie dostępności komunikacyjnej poprzez realizację dróg dojazdowych łączących tereny, na których zlokalizowane będą stacje rurociągowie (stacje zaworowe) z istniejącą siecią dróg publicznych;
- 2) zakłada się obsługę komunikacyjną urządzeń technicznych związanych z funkcjonowaniem rurociągu poprzez sieć dróg publicznych niższych kategorii tj. bez bezpośredniego włączenia do dróg krajowych;
- 3) zakłada się zaspokojenie potrzeb infrastrukturalnych, w tym energetycznych urządzeń i obiektów rurociągu z wykorzystaniem istniejących sieci i systemów infrastruktury technicznej.

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- 1) przy realizacji rurociągu naftowego na obszarach chronionych przyrodniczo należy zachować szczególną dbałość o maksymalne ograniczenie negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych minimalizujących prawdopodobieństwo wystąpienia awarii oraz ewentualnych skutków w przypadku jej zaistnienia;
- 2) przy realizacji planowanej inwestycji wymaga się zastosowania rozwiązań technologicznych w pełni zabezpieczających wody podziemne silnie zagrożone migracją zanieczyszczeń oraz

rozwiązań spełniających uwarunkowania wynikające z ochrony Głównych Zbiorników Podziemnych;

- 3) w odniesieniu do istniejących terenów leśnych i zadrzewień, ustala się ograniczenie wycinki drzew do niezbędnego minimum wynikającego z potrzeb inwestycyjnych rurociągu naftowego;
- 4) w stosunku do terenów przekształconych w trakcie realizacji inwestycji wymaga się odtworzenia ukształtowania i przywrócenia pierwotnych funkcji terenu uwzględniając przy tym ograniczenia obowiązujące w strefie bezpieczeństwa rurociągu naftowego;
- 5) przy lokalizacji rurociągu naftowego obowiązuje zasada wyznaczenia jego przebiegu w sposób bezkolizyjny w stosunku do udokumentowanych złóż kopalin, z zachowaniem procedur określonych w przepisach odrębnych;
- 6) przy realizacji rurociągu naftowego obowiązuje pełna ochrona obiektów i obszarów stanowiących dziedzictwo kulturowe oraz zachowanie przestrzeni historycznie ukształtowanej, na warunkach szczegółowo określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin;
- 7) realizacja inwestycji wymaga uwzględnienia wytycznych konserwatorskich, w tym szczególnych w przypadku wystąpienia prac budowlanych na terenach objętych granicami stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych.

W zakresie kolizyjności z innymi elementami zagospodarowania terenu:

- 1) dla lokalizacji ropociągu ustala się zasadę prowadzenia jego przebiegu w sposób najmniej kolizyjny z istniejącym stanem zagospodarowania;
- 2) zakłada się minimalną ingerencję w stan i funkcjonowanie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, technicznej komunalnej i elektroenergetycznej, obszarów zabudowanych oraz rzek, cieków wodnych, urządzeń melioracji wodnych, lasów i innych terenów podlegających ochronie prawnej;
- 3) w stosunku do kolizyjnych elementów zagospodarowania terenu wymaga się zastosowania szczególnych rozwiązań technicznych realizacji inwestycji, zapewniających minimalizację oddziaływań na przekraczany obiekt terenowy lub infrastrukturalny;
- 4) dopuszcza się przebudowę i odtworzenie lokalnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej kolizyjnej w stosunku do rurociągu naftowego;
- 5) lokalizacja rurociągu naftowego powinna uwzględniać przebieg i parametry techniczno – użytkowe istniejącej oraz planowanej infrastruktury komunikacyjnej drogowej i kolejowej;
- 6) zakłada się bezkolizyjność przebiegu ropociągu z terenami i obiektami wojskowymi pozostającymi w zarządzie MON oraz nie ogranicza się ich użytkowania zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem.

5. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.

Na wszystkich terenach przewidzianych do urbanizacji tj. w obszarze rozwoju osadnictwa, Studium dopuszcza lokalizację nowych inwestycji celu publicznego takich jak obiekty oświaty, ochrony zdrowia, opieki społecznej, usługi w zakresie turystyki (hotele) itp. Studium nie wyznacza ich szczegółowej lokalizacji, która na tym etapie planowania jest niemożliwa.

Inwestycjami celu publicznego znaczenia lokalnego są również wyznaczone w Studium ciągi komunikacyjne (gminne drogi publiczne) oraz sieć infrastruktury

technicznej, której realizację dopuszcza się również na terenach użytkowanych rolniczo a w uzasadnionych przypadkach również i leśnych.

6. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.

Na terenie gminy Konstantynów wyznacza się obszary na których są już zlokalizowane zajmując teren w całości lub w części, inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Należą do nich:

- drogi wojewódzkie Nr 811 i Nr 698,
- gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia,
- linia elektroenergetyczna 110 kV,
- **dalekosiężny ropociąg przesyłowy Odessa-Brody-Płock,**

Programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim i krajowym nie przewidują aktualnie inwestycji planowanych do realizacji na obszarze gminy Konstantynów.

7. OBSZARY WYMAGAJĄCE SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

W północno-wschodniej części osady Konstantynów wyznacza się rezerwę terenu przeznaczoną na cele budownictwa mieszkaniowo-usługowego o powierzchni ok. 4,7 ha, która wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedstawia go Załącznik Nr 4.

Obszar ten nie był uwzględniony w dawnych opracowaniach planistycznych, z tego względu wymagane jest uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

W wyznaczonym obszarze dominują grunty rolne skalsyfikowane jako łąki IV klasy bonitacyjnej. Zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze w tym przypadku udziela Wojewoda. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego powinien m.in. uszczegółwić rozwiązania w zakresie komunikacji, dostępności do niezbędnej infrastruktury, dać propozycję podziału nieruchomości oraz określić wysokość renty planistycznej.

8. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW.

Obszar gminy Konstantynów jest w niewielkim stopniu narażony na zagrożenia środowiska wynikające z niewłaściwego zagospodarowania. Brak jest zakładów przemysłowych, linii kolejowych, dróg krajowych o dużym natężeniu ruchu. Nie występują na terenie gminy obszary o ponadnormatywnym stężeniu zanieczyszczeń środowiska.

W gminie najbardziej podatna na degradację jest hydrosfera, a w następnej kolejności szata roślinna łąk i lasów oraz gleby. Nie najlepszy stan wód powierzchniowych, szczątkowa kanalizacja sanitarna, nieszczelne zbiorniki na ścieki to główne przyczyny zanieczyszczenia wód podziemnych. Podlegają one również degradacji ilościowej. Wieloletnia susza hydrologiczna oraz nieprawidłowe melioracje odwadniające doprowadziły do generalnego obniżenia wód gruntowych, czego przejawem jest skracanie i wysychanie cieków i przekształcanie się mokradeł stałych w okresowe.

Uznane za cenne i objęte ochroną prawną tereny położone w dolinie Bugu mogą ulec degradacji ze względu na niewłaściwe zagospodarowanie, nadmierną penetrację turystyczną, oraz nieprawidłową (nieekologiczną) gospodarkę rolną.

Podstawowe ograniczenia dotyczące zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Konstantynów wynikają z następujących potrzeb:

- 1) Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych szczególnie cennych obiektów i obszarów
 - **obszar sieci NATURA 2000,**
 - **Park Krajobrazowy Podlaski Przełom Bugu wraz z otuliną,**
 - **rezerwat przyrody „Stary Las”,**
 - **planowane rezerваты („Borsuki Las”, „Kalinnik”),**
 - **pomniki przyrody.**
- 2) Eliminowanie występujących nieprawidłowości dotyczących korzystania ze środowiska w szczególności
 - gromadzenie ścieków w niewłaściwych warunkach,
 - wylewanie gnojowicy,
 - niewłaściwe gromadzenie odpadów w tym odpadów niebezpiecznych.
- 3) Dostosowanie funkcjonowania poszczególnych form zagospodarowania terenu i poszczególnych użytkowników środowiska do aktualnych warunków określonych przepisami ochrony środowiska w tym norm emisyjnych (gospodarka, komunalna, usługi, przemysł, rolnictwo).

W Studium proponuje się ustalenie 3-ech stref charakteryzujących się zróżnicowanym przeznaczeniem przyrodniczym i rangą ochrony. Zasięg poszczególnych stref oznaczono na rysunku studium (załącznik Nr 4).

- 1) **Obszar priorytetu 1** – teren obejmujący obszar sieci NATURA 2000 (obszary o znaczeniu krajowym i ponadlokalnym),
- 2) **Obszar priorytetu 2** – teren zajmowany przez Park Krajobrazowy (obszar o znaczeniu krajowym i wojewódzkim),
- 3) **Obszar priorytetu 3** – otulina Parku Krajobrazowego, pozostały teren.

1) **Obszar objęty priorytetem 1** – Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000. Obejmuje powierzchnię ok. 3,2 % obszaru gminy. W skład sieci NATURA 2000 wchodzi obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Ustalenia ochronne dla tego obszaru będą wynikały z planu ochrony, który jest w trakcie opracowywania. Obowiązywać będzie zasada, że użytkowanie nie może spowodować zaniku określonego typu siedliska, zmniejszenia jego powierzchni czy zaburzenia jego struktury i funkcji. Do czasu wdrożenia planu ochrony dla obszaru NATURA 2000 należy dla tego obszaru przyjąć zalecenia i uwarunkowania jak dla obszaru priorytetu 2.

2) **Obszar objęty priorytetem 2** – obszar Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. Obejmuje powierzchnię 32 % obszaru całej gminy.

Na terenie parku obowiązują następujące zakazy wprowadzone rozporządzeniem Wojewody Lubelskiego.

Zakaz:

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.); z wyjątkiem niezbędnych urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenie ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienie

- bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.
 7. budowa nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
 8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
 9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
 11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
 12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
 13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych – nie dotyczy statków jednostek ratowniczych, jednostek organizacyjnych właściciela wód lub urządzeń wodnych zlokalizowanych na wodach, inspektorów żeglugi śródlądowych, Państwowej i Społecznej Straży Rybackiej, promów w ciągu dróg publicznych, prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej oraz wykonywania zadań z zakresu ochrony przyrody przez Służbę Parku Krajobrazowego.

Wyżej wymienione zakazy nie dotyczą: wykonywania zadań, wynikających z planu ochrony oraz zadań wykonywanych na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa i prowadzenia akcji ratowniczej i działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym.

Ochronę środowiska jego walorów krajobrazowo-przyrodniczych w obszarze objętym priorytetem 2 zapewnia się poprzez:

- a) ograniczenie rozwoju sieci osadniczej do granic wyznaczonych w dotychczasowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (Gnojno, Antolin),

- b) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy – realizacja nowej zabudowy jako uzupełnienie istniejących enklaw lub w bezpośrednim sąsiedztwie, uzbrojonych zagospodarowanych siedlisk,
- c) wyłączenie z zabudowy obszaru położonego pomiędzy osadą Gnojno a kompleksem Lasu Konstantynowskiego – tereny posiadają wyjątkowe walory naturalnego, nieprzekształconego krajobrazu oraz stanowią zwarty kompleks gleb chronionych (IV kl. bonitacyjnej),
- d) zachowanie różnorodności użytkowania gruntów z jego dostosowaniem do warunków naturalnych – promocja rolnictwa ekologicznego, drobnotowarowego,
- e) zakaz prowadzenia wysokotowarowej produkcji zwierzęcej oraz realizacji zakładów produkcyjnych i przetwórstwa rolniczego.

3) **Obszar objęty priorytetem 3** – obszar otuliny Parku Krajobrazowego, pozostały obszar gminy.

Ustalenia w zakresie ochrony środowiska obowiązujące dla obszaru objętego priorytetem 3 są jednocześnie ustaleniami obowiązującymi w obszarze całej gminy, obowiązują:

- a) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez realizację lokalnych lub indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków,
- b) stosowanie nasadzeń zadrzewień przy brzegach małych cieków rowów melioracyjnych jako stref buforowych dla spływów powierzchniowych,
- c) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jako ważnego elementu lokalnego układu powiązań ekologicznych,
- d) maksymalne zachowanie w użytkowaniu rolniczym gleb najlepszych (chronionych),
- e) modernizacja istniejącego systemu melioracyjnego,
- f) budowa systemu małej retencji wodnej na rzece Czyżówce i Komarence,
- g) racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin, wyeliminowanie nielegalnej eksploatacji, rekultywacja istniejących wyrobisk,
- h) objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych, rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
- i) promocja proekologicznych niekonwencjonalnych systemów grzewczych, termomodernizacja istniejących obiektów,

- j) ochrona zespołów roślinnych zapewniających wysoki poziom bioróżnorodności oraz zachowanie zasobów genowych,
- k) zakaz stosowania upraw roślin genetycznie modyfikowanych,
- l) zachowanie dotychczasowego stanu użytków ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem warunków wodnych,
- m) ochrona pomników przyrody polegająca na zakazie wycinania, uszkodzania, a także zanieczyszczania terenu w pobliżu obiektu, wzniesienia ognia oraz wznoszenia obiektów budowlanych w promieniu 15 m od drzewa.

Obszar gminy Konstantynów, a w szczególności obszar Parku Krajobrazowego jest predestynowany do rozwoju funkcji turystycznej. Nie może ona jednak być funkcją dominującą, jej rozwój powinien być dostosowany do wymogów wynikających z funkcji ochronnych tego obszaru.

Ustalenia z zakresie turystyki obowiązujące dla obszaru Parku Krajobrazowego.

1. Turystyczne i edukacyjne udostępnianie obszaru Parku powinno być podporządkowane ochronie walorów przyrodniczych i kulturowych.
2. Na całym obszarze Parku rodzaj, formy i wielkość zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego muszą być dostosowane do rodzaju walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.
3. Na terenie Parku mogą być rozwijane następujące rodzaje turystyki:
 - a) turystyka krajoznawcza, kwalifikowana (piesza, rowerowa, konna);
 - b) turystyka poznawcza (turystyka przyrodnicza) oraz edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych;
 - c) turystyka pobytowa związana z wypoczynkiem w gospodarstwach agroturystycznych;
4. Na terenie PKPPB zakazuje się organizowania rajdów motorowych i samochodowych oraz pokazów lotów akrobacyjnych.
5. Postuluje się podjęcie działań mających na celu rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym w szczególności:
 - a) szlaków turystyki pieszej, rowerowej, narciarskiej oraz wyposażenie ich w elementy małej architektury (miejsca odpoczynku z wiatami, ławki, kładki, pomosty, wieże obserwacyjne, oznakowanie, drogowskazy),

- b) wyznaczanie szlaków dla turystyki konnej wyposażonych w elementy małej architektury nie kolidujących z trasami turystycznymi wyznaczonymi dla innych rodzajów turystyki,
 - c) wyznaczenie ścieżek przyrodniczych w obszarach cennych pod względem dydaktycznym i krajobrazowym oraz wyposażenie ich w elementy małej architektury,
 - d) powstawanie obiektów noclegowych oraz bazy gastronomicznej,
 - e) sieć parkingów (w tym parkingów leśnych),
 - f) miejsc obsługi podróżnych,
 - g) systemu informacji turystycznej:
 - sezonowe punkty informacji,
 - całoroczne punkty informacji turystycznej,
 - informacja planszowa,
6. Dopuszcza się możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, narciarskiej i przyrodniczej poza wyznaczonymi szlakami.
7. Postuluje się wytyczenie szlaku turystyki kulturowej (zabytki architektury wiejskiej, zachowane układy przestrzenne wsi, zabytkowe wiejskie kapliczki).
8. Szlaki piesze w okresie zimowym mogą być wykorzystywane na potrzeby narciarstwa śladowego.
9. Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny koncentrować się na:
 - powołaniu ośrodków edukacji ekologicznej,
 - świadczeniu usług przewodnickich w zakresie uprawiania turystyki przyrodniczej i kulturowej,
 - organizowaniu zajęć kameralnych (laboratoryjnych, audiowizualnych itd.) związanych z edukacją przyrodniczą,
 - organizowaniu zajęć terenowych w oparciu o ścieżki przyrodnicze i szlaki turystyczne,
 - podejmowaniu działań mających na celu podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody i środowiska.
10. W obrębie obszarów przeznaczonych pod zabudowę turystyczno-rekreacyjną zakazuje się:

- lokalizowania obiektów substandardowych, nieodpowiadających warunkom wypoczynku,
- lokalizowania budynków gospodarczych,
- wznoszenia wolnostojących garaży (dopuszcza się wbudowywanie ich w bryłę budynku).

11. Preferowane jest przystosowanie wiejskich budynków mieszkalnych i gospodarskich na cele agroturystyczne.

9. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

9.1. Ochrona zabytków.

W studium wyznacza się trzy strefy ochrony obiektów zabytkowych z ich otoczeniem, są to:

- **strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej,**
- **strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej,**
- **strefa ochrony ekspozycji.**

Powyższe strefy przedstawiono na rysunku studium: załącznik Nr 3 i Nr 4.

9.1.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje obiekty zabytkowe o wysokiej randze historycznej objęte ochroną prawną poprzez umieszczenie ich w rejestrze zabytków. Na terenie gminy Konstantynów są to:

Konstantynów

- **zespół kościoła rzym.-kat. p.w. Św. Elżbiety**, pocz. XX w. (kościół, cmentarz przykościelny, dwie kostnice, plebania, brama główna, brama gospodarcza, drzewostan),
- **zespół pałacowo-parkowy XIX w.**,
- **zespół folwarczny Nr I XIX-XX w.** (rządówka z ogrodem, gorzelnia, spichlerz, stajnia cugowa, magazyn, cztery obory),
- **dawna cerkiew I poł. XIX w.**, przebudowana, adaptowana na cele świeckie

Kol. Komarno

- **zespół kościoła rzym.-kat. pw. św. Stanisława BM XIX w.** (kościół, dzwonnica, drzewostan),

Gnojno

- **kościół pw. Św. Antoniego Padewskiego XIX w.** (dawna cerkiew prawosławna wraz z otaczającym drzewostanem),
- **cmentarz unicki XIX w.** (później prawosławny) wraz z istniejącym drzewostanem,

Wiechowicze

- **zespół dworsko-parkowy XIX-XX w.** (dwór, dawna suszarnia, spichlerz).

W strefie tej obowiązuje zakaz dokonywania zmian wyglądu obiektu zabytkowego i jego otoczenia.

Studium wyznacza obiekt **zespołu dworsko-parkowego w Wiechowiczach** do objęcia programem rewitalizacji, którego celem będzie:

***odtworzenie zabytkowego układu przestrzennego
i powiązanie go z otaczającym krajobrazem.***

Do głównych działań w ramach realizacji należeć będą:

- remont kapitalny obiektu dawnego dworu,
- możliwość uzupełnienia nową zabudową południowej gospodarczej części siedliska,
- utrzymanie istniejącej zieleni (zabiegi pielęgnacyjne, porządkowe), uzupełnienie nowymi nasadzeniami (gatunki rodzime dostosowane do siedliska),
- modernizację istniejących stawów,
- zamknięcie ciągu komunikacyjnego dzielącego nieruchomość, który utrudnia prawidłowe funkcjonowanie gospodarstwa,
- utwardzenie ciągów komunikacyjnych naturalnymi materiałami (bruk, żwir).

Szczegółowy program rewitalizacji powinien być uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Wszelkie prace prowadzone w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej wymagają pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wydanego w formie decyzji administracyjnej.

W przypadku realizacji inwestycji wymagających wydania decyzji o warunkach zabudowy lub ustalających lokalizację celu publicznego, szczegółowe wytyczne konserwatorskie są określone przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na etapie uzgadniania projektów w/w decyzji.

Wszelkie roboty budowlane (budowa, montaż, remont, rozbiórka) wykonywane mogą być jedynie na podstawie ważnego pozwolenia na budowę, w oparciu o dokumentację uzgodnioną z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

9.1.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje dobra kultury nie wpisane do rejestru zabytków, mające jednak istotne znaczenie dla ochrony dziedzictwa kulturowego.

Należą do nich: wszystkie znajdujące się na terenie gminy cmentarze grzebalne czynne i zamknięte. Ochroną obejmuje się układ kompozycyjny cmentarzy, zabytkowe nagrobki oraz istniejący starodrzew. Nowe inwestycje kubaturowe realizowane na terenie cmentarzy wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Konstantynów

- cmentarz rzym.-katolicki
- dawny cmentarz żydowski

Konstantynów - Zakanale

- dawny cmentarz unicki

Komarńo

- cmentarz katolicki

Gnojno

- cmentarz katolicki

Strefą pośrednią ochrony konserwatorskiej obejmuje się istniejące obiekty architektoniczne znajdujące się w ewidencji zabytków służb konserwatorskich oraz zabytkowe obiekty małej architektury (kapliczki).

Konstantynów

- dawny młyn p. XX w.

Konstantynów Kolonia

- zespół folwarczny Nr II XIX/XX w.,
- leśniczówka k. XIX w.,
- kapliczka przydrożna p. XX w. (sąsiedztwo leśniczówki)

Zakalinki

- wiatrak „Kozłak” p. XX w.

Ochroną obejmuje się tylko zewnętrzny wygląd obiektów (elewacje), układ wewnętrzny nie podlega ochronie, może zostać przebudowany, adaptowany na inne cele. Do najlepiej

zachowanych obiektów zabytkowych należy leśniczówka w Kolonii Konstantynów oraz zabytkowy młyn.

Obiekty dawnej architektury takie jak wiatrak w Zakalinkach oraz obiekty dawnego zespołu folwarcznego Nr II w Konstantynowie wymagają zabiegów konserwatorskich ze względu na zły stan zachowania zabytkowej substancji.

Wiatrak
(Zakalinki)	- odbudowa, przewiezienie do skansenu,
Folwark Nr II
(Konstantynów)	- opracowanie programu rewitalizacji w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków (zachowanie dawnego układu przestrzennego oraz niektórych lepiej zachowanych obiektów, uporządkowanie terenu, możliwość adaptacji ruin np. na cele rekreacyjne jako elementy małej architektury, preferowana zmiana funkcji, dopuszcza się funkcje usługowo-produkcyjne).

Strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zakres prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz remontowych w strefie pośredniej ochrony konserwatorskiej wymaga uzgodnienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty zabytkowe objęte pośrednią ochroną konserwatorską powinny być umieszczone w gminnej ewidencji zabytków.

9.1.3. Strefa ochrony ekspozycji.

Ochroną ekspozycji obejmuje się otoczenie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Obowiązuje tu zakaz realizacji inwestycji mogących wprowadzić dysharmonię w krajobrazie najbliższego otoczenia.

Ochrona ekspozycji dotyczy również zachowania widoków z głównych ciągów komunikacyjnych. Obowiązuje tu zakaz realizacji inwestycji mogących przesłonić eksponowane obiekty oraz prowadzenia nasadzeń wysoką roślinnością. Najbliższe otoczenie zabytku powinno być terenem szczególnie zadbanym, uporządkowanym. Zagospodarowanie otoczenia zabytku powinno być zharmonizowane z całością założenia. Wskazana urządzona zieleń oraz elementy małej architektury z naturalnych materiałów (drewno, cegła, kamień).

Zakaz instalowania reklam mogących przesłonić zabytek. Zaleca się przebudowę istniejących napowietrznych sieci energetycznych na kablowe.

Wyznaczenie strefy ochrony ekspozycji jest zależne od wielkości i bogactwa sylwety obiektu zabytkowego, a także od ukształtowania terenu, na którym położony jest obiekt oraz tereny otaczające. Szczegółowy zakres strefy ochrony ekspozycji powinien być określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Orientacyjną strefę ochrony ekspozycji dla zabytków położonych w osadzie Konstantynów przedstawiono na Załączniku Nr 4 - mapa w skali 1:4 000. Strefy ochrony ekspozycji pozostałych obiektów zabytkowych położonych poza osadą Konstantynów przedstawiono na mapach tekstowych Nr 4-6, (mapy ewidencyjne w skali 1:5000). W strefie ochrony ekspozycji obowiązuje wymóg opiniowania wszelkiej działalności inwestycyjnej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

9.2.Ochrona zasobów archeologicznych.

9.2.1. Obszar obserwacji archeologicznej.

Obejmuje się ochroną archeologiczną obszary będące pod obserwacją archeologiczną. Są to obszary występowania znalezisk archeologicznych położone głównie w dolinach rzek: Bugu, Czyżówki, Komarenki. Inwestycje budowlane realizowane na tym obszarze, szczególnie rozbudowa infrastruktury technicznej, powinny być prowadzone zgodnie z warunkami uzgodnionymi z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Obszar obserwacji archeologicznej pokrywa się częściowo z obszarami wyznaczonymi w Studium jako korytarze ekologiczne oraz obszarem znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie strefy ochrony archeologicznej (udokumentowanych stanowisk archeologicznych). Zakres przestrzenny obszaru obserwacji archeologicznej przedstawiono na rysunku studium – Załącznik Nr 3

9.2.2. Strefy ochrony archeologicznej.

Obejmują obszary udokumentowanych stanowisk archeologicznych. Wszelkie prace ziemne prowadzone w tej strefie muszą mieć zgodę Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Poprzedzone powinny być badaniami wykopaliskowymi lub prowadzone jednocześnie z nadzorem archeologicznym.

Strefy ochrony archeologicznej przedstawiono na załączniku Nr 3 i Nr 4.

Wyznaczone strefy ochrony archeologicznej powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

10. OCHRONA WARTOŚCI DUCHOWYCH

Dziedzictwo wiary chrześcijańskiej leży u podstaw współczesnego dorobku cywilizacyjnego Europy. Wiara katolicka dla Narodu polskiego ma wyjątkowe znaczenie, gdyż pozwoliła mu przetrwać najtrudniejsze lata zniewolenia i nie zatracić własnej tożsamości.

Dokumentem strategicznym na podstawie którego konstruowanych jest wiele planów i programów przystosowujących gospodarkę polską do wymogów UE jest:

„Zrównoważona Europa dla Lepszego Świata:

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej”

Celem nadrzędnym zapisanym w Strategii województwa lubelskiego jest –

„trwały i zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny”.

Zrównoważony rozwój tzn. taki, który nie powoduje kolizji i dysharmonii, nie poszerza dysproporcji, a niweluje je, nie wyklucza słabszych, lecz ich wspiera.

Zrównoważony rozwój to rozwój zgodny z zasadami ewangelicznymi.

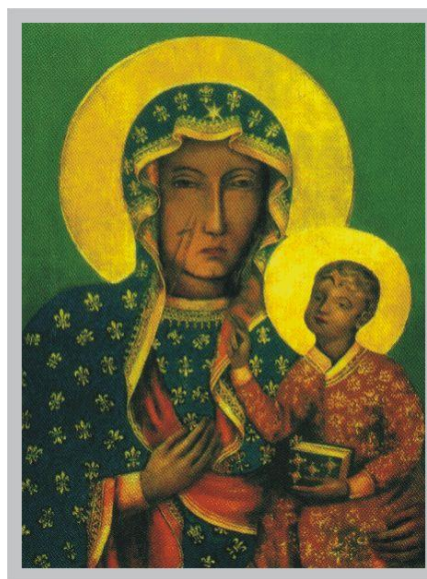
Odnowa duchowa jest niezbędna do właściwego zrozumienia, że dalszy szeroko rozumiany postęp, o ile ma mieć rzeczywiste na względzie dobro człowieka musi czerpać ze źródła jakim jest chrześcijaństwo.

Główne założenia uniwersalnego programu odnowy duchowej przekazuje nam Matka Boża oraz święci – Patroni konstantynowskich parafii:

RÓŻANIEC ŚWIĘTY **ŚLUBY JASNOGÓRKIE**

7 X

26 VIII

Św. Stanisław
Biskup i Męczennik
9 V

OBRONA WARTOŚCI MORALNYCH
OPARTYCH NA DEKALOGU

Św. Antoni Padewski
franciszkanin
13 VI

ŻYCIE
SŁOWEM BOŻYM

Św. Jacek
dominikanin
17 VIII

MIŁOŚĆ DO EUCHARYSTII
I MATKI BOŻEJ

Św. Elżbieta Węgierska
17 XI

MIŁOŚĆ OFIAROWANA
CHORYM I UBOGIM

VI. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA STUDIUM

Gmina Konstantynów jest gminą graniczną położoną na styku trzech województw: lubelskiego, podlaskiego i mazowieckiego. Pomimo peryferyjnego położenia w stosunku do ośrodka regionalnego, jakim jest miasto Lublin, posiada dobre powiązania komunikacyjne o znaczeniu regionalnym (drogi wojewódzkie Białystok-Chełm, Sarnaki-Terespol).

Konstantynów ma charakter gminy wiejskiej, rolniczej ze znacznym udziałem obszarów podlegających ochronie prawnej ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe. Park Krajobrazowy Podlaski Przełom Bugu wraz otuliną zajmuje łącznie 49 % powierzchni całej gminy. Ponadto gminę charakteryzuje lesistość 24,7 % będąca na poziomie średniej lesistości w województwie lubelskim oraz znaczny odsetek gleb chronionych 75 %, z których dominują gleby IV klasy bonitacyjnej.

Ciekawa historia dawnego miasteczka Konstantynów i jego okolic pozostawia swój ślad w postaci kilku znaczących zabytków kultury materialnej. Do najciekawszych należy neogotycki zespół pałacowo-parkowy w Konstantynowie – przykład dawnej rezydencji ziemiańskiej powiązany z zabytkowym Zespołem Folwarku, trzy obiekty sakralne (Konstantynów, Gnojno, Komarno), cmentarze oraz liczne udokumentowane stanowiska archeologiczne.

Osadnictwo w gminie zlokalizowane jest w kilkunastu wsiach o charakterze ulicowym z ośrodkiem centralnym w osadzie Konstantynów, który pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno-usługowo-kulturalnego. Znaczny jest też udział rozproszonej kolonijnej zabudowy rolniczej.

Infrastruktura w gminie nie jest rozwinięta równomiernie. Prawie całkowicie stelefonizowana i zwodociągowana, częściowo zgazyfikowana, posiada jednak niewystarczająco rozbudowaną sieć kanalizacji sanitarnej oraz nie posiada rozwiązanego problemu oczyszczania ścieków na terenach ekstensywnej zabudowy.

Do istotnych negatywnych czynników mogących hamować rozwój społeczno-gospodarczy gminy należą: niska dochodowość w sektorze rolniczym, brak opłacalności produkcji rolnej, rosnące bezrobocie, negatywne tendencje demograficzne (niski wskaźnik dzietności).

Zadaniem Studium było stworzenie warunków dla harmonijnego wykorzystania istniejących walorów oraz potencjalnych możliwości gminy w celu efektywnego jej zagospodarowania. Celem nadrzędnym jest tu dobro każdego człowieka jego integralny rozwój, zarówno w sferze materialnej jak i duchowej. Studium nawiązuje do dziedzictwa

duchowego zbudowanego na fundamencie wiary chrześcijańskiej, uwypukla rolę jaką pełni religia i tradycja w życiu społecznym.

W rozwiązaniach przestrzennych Studium wyznacza następujące obszary funkcjonalne: obszar rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, obszary rozwoju osadnictwa, rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej, korytarze ekologiczne oraz obszary wskazane do zalesień.

Kierunki rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej są różne w zależności od stopnia ochrony danego obszaru. Na obszarze Parku Krajobrazowego postuluje się rozwój rolnictwa wyłącznie ekologicznego, drobnotowarowego. Istotne jest tu zachowanie walorów istniejącego krajobrazu (szachownicowy układ pól, śródpolne zadrzewienia, śródpolne oczka wodne, starorzecza, łągi topolowo-wierzbowe). Poza obszarem Parku Krajobrazowego wskazuje się na możliwość realizacji zakładów przetwórstwa rolniczego, gospodarstw specjalistycznych w tym ferm hodowlanych, choć i tu preferowane powinno być rolnictwo ekologiczne. Zakaz stosowania i rozpowszechniania nasion roślin genetycznie zmodyfikowanych obejmuje obszar całej gminy. Studium zakłada powiększanie terenów leśnych poprzez tzw. zalesianie głównie gruntów marginalnych o niższych klasach bonitacyjnych, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, łącząc je w system ciągów ekologicznych. Wyznaczone w Studium korytarze ekologiczne rzeki Bug, Czyżówki i Komarenki powinny pozostać w stanie naturalnym. Pełnią one funkcje ochronne łącząc w jedną strukturę poszczególne ekosystemy. Występujące tu grunty rolne głównie użytki zielone nie powinny zmieniać swojego przeznaczenia. Obszar ten powinien pozostać wolny od zabudowy, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się tu funkcje sportowo-rekreacyjne.

Źródłem dochodu gminy oprócz rolnictwa, powinny być dochody z turystyki i agroturystyki, która może rozwijać się na atrakcyjnych przyrodniczo terenach. Rozwojowi temu powinno sprzyjać wykorzystanie i uatrakcyjnienie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego. W Studium wyznaczono specjalny obszar rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej położony w miejscowości Gnojno, który jest kontynuacją wcześniejszych rozstrzygnięć planistycznych. Teren ten posiada zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Wykonane wcześniej analizy dotyczące zagospodarowania tego obszaru zakładają funkcje ochronne dla skarpy oraz terenu zalewowego, dopuszczając zabudowę jedynie na górnym tarasie wysoczyzny. Planowana do realizacji inwestycja powinna spełniać wysokie wymagania w zakresie standardu usług oraz ochrony środowiska, zapewniając bogatą ofertę usług powinna uatrakcyjnić i ożywić gospodarczo ten fragment regionu.

Obszary rozwoju osadnictwa oraz funkcji towarzyszących, głównie usług i przedsiębiorczości wyznaczono w Studium w obszarach przeznaczonych na ten cel w poprzednich opracowaniach planistycznych. Założeniem Studium jest przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony krajobrazu oraz minimalizowania kosztów uzbrojenia terenu. Wyznaczona w Konstancyńowie rezerwa terenu pod przyszłą realizację budownictwa mieszkaniowego jest alternatywą dla istniejącej dość dużej rezerwy terenu wyznaczonej w poprzednich planach, która ze względu na niekorzystne położenie (sąsiedztwo cmentarza, niekorzystne warunki geotechniczne, kosztowne uzbrojenie) nie będzie zagospodarowana w najbliższych latach.

Studium przewiduje rozbudowę istniejącej sieci infrastruktury technicznej dla lokalnych potrzeb, nie przewiduje realizacji magistrali przesyłowych (gazowych, energetycznych), które wymagałyby zabezpieczenia stref ochronnych. Istniejące ujęcie wody, oczyszczalnia ścieków oraz składowisko odpadów posiadają wystarczające rezerwy.

W zakresie ochrony środowiska w gminie Konstancyńów wyznaczono trzy strefy objęte różnym stopniem ochrony, są to: obszar sieć NATURA 2000, obszar Parku Krajobrazowego, pozostały obszar gminy wraz z otuliną Parku Krajobrazowego. Ponadto postuluje się objąć ochroną prawną projektowane rezerваты przyrody „Borsucki Las” oraz „Kalinnik”.

Studium wyznacza do ochrony wszystkie obiekty zabytkowe różnej rangi określając dla nich strefy ochrony: bezpośrednią, pośrednią, ochrony ekspozycji oraz strefę ochrony archeologicznej. Ze względu na zły stan zachowanej substancji zabytkowej wyznaczono do objęcia projektem rewitalizacji zespół dworsko-parkowy w Wiechowiczach oraz dawny folwark w Kol. Konstancyńów.

Dzieje Konstancyńowa, związane z losami jego dawnych właścicieli oraz losami Kościoła powszechnego może stanowić inspirację dla wszelkich lokalnych projektów i programów opartych na nauce społecznej kościoła katolickiego. Pomóc w tym mogą święci – Patroni konstancyńowskich parafii oraz pamięć zasłużonych przodków, ich niezłomna wiara, szlachetne cele i troska o wspólne dobro.

1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń Zmiany Studium pod lokalizację ropociągu przesyłowego

Planowany dalekosiężny rurociąg przesyłowy Odessa -Brody – Płock stanowić ma jeden z elementów Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej. Rurociąg jest jedną z inwestycji planowaną w ramach zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez niezbędną dywersyfikację w zakresie dostaw ropy. W dniu 25 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XXIII/393/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjął przebieg rurociągu na terenie województwa lubelskiego i w przyjętym w 2012 r. kształcie został on uwzględniony w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.).

Planowany rurociąg prowadzony jest w większości przez tereny niezainwestowane, tj. tereny rolne i leśne.

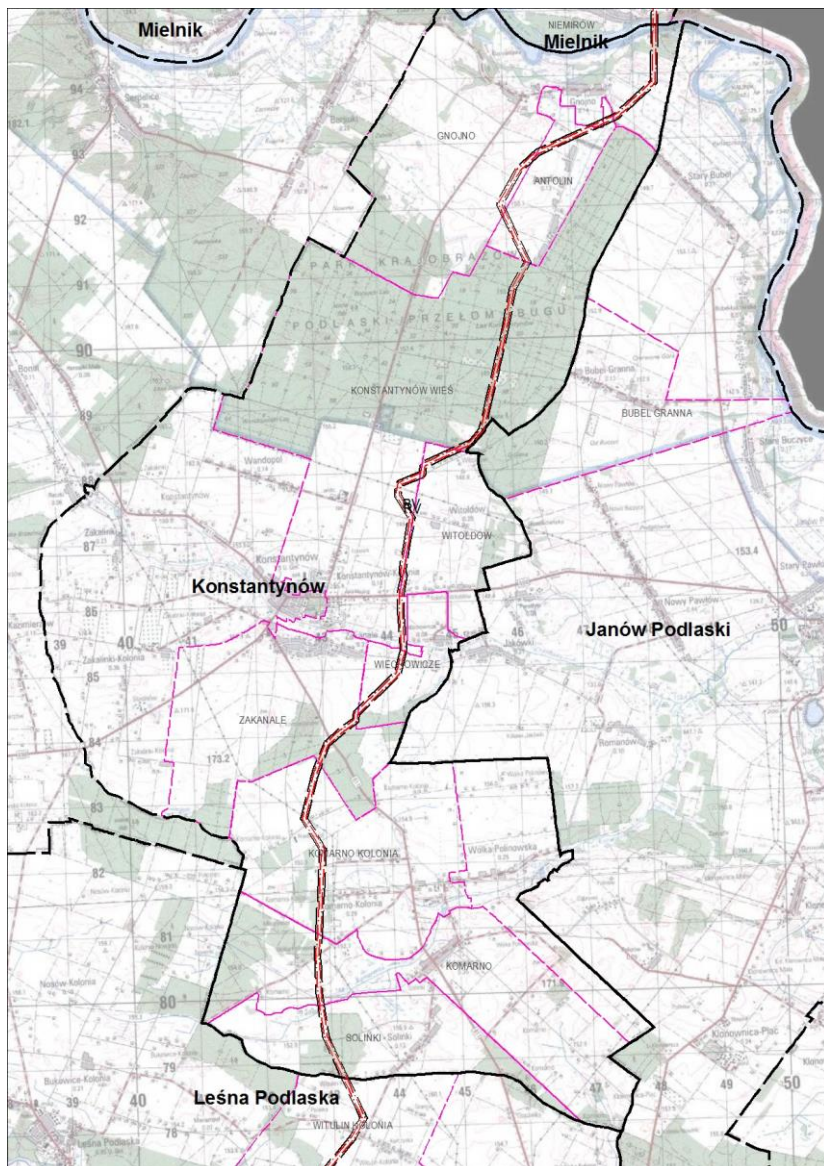
Planowane przedsięwzięcie jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Planowany ropociąg będzie miał średnicę powyżej 800 mm. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, lokalizacja tego typu ropociągu generuje konieczność ustanowienia strefy bezpieczeństwa o minimalnej szerokości 20 m, której środek stanowi oś ropociągu.

W analizie uwarunkowań do Zmiany Studium przeprowadzono analizy w zakresie wymaganym ze względu na specyfikę Zmiany Studium. W związku z tym, że celem Zmiany Studium nie jest rozwój zabudowy (w tym zabezpieczający potrzeby mieszkańców gminy wynikającej z rozwoju demograficznego), a planowana inwestycja nie generuje konieczności finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, nie przeprowadzono analiz wymienionych w art. 10.1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w pełnym zakresie.

Aneks I Uwarunkowania obszaru Zmiany Studium

Położenie i zagospodarowanie obszaru Zmiany Studium

Obszar Zmiany Studium gminy Konstantynów obejmuje pas terenu o szerokości około 50m przewidziany pod lokalizację ropociągu przesyłowego DN 800 wraz z jego strefą bezpieczeństwa. Teren ten, o przebiegu w przybliżeniu południkowym, rozciąga się na obszarze gminy Konstantynów na długości ok. 19,04 km.

Obszar opracowania rozpoczyna się na granicy gmin Konstantynów i Leśna Podlaska i kończy się w okolicach Gnojna na granicy Konstantynowa i Mielnika, położony jest w obrębie następujących sołectw: Solniki, Komarno, Komarno Kolonia, Zakanale, Wiechowicze, Konstantynów Wieś, Witoldów, Antolin i Gnojno.

Schemat 1 Lokalizacja obszaru analiz na terenie gminy Konstantynów

Obszar Zmiany Studium gminy Konstantynów w korytarzu lokalizacji ropociągu obejmuje następujące formy zagospodarowania i użytkowania:

- obręb Solniki – część południowa kompleks leśny, które graniczy na północy z gruntami ornymi, dalej, na skraju północnym obrębu, trwałe użytki zielone,
- obręb Komarno – skraj południowy – trwałe użytki zielone, dalej na północ mozaika gruntów ornich i trwałych użytków zielonych, dalej lasy a na skraju północnym obrębu – grunty orne,

- obręb Komarno Kolonia - skraj południowy mozaika gruntów ornych, trwałych użytków zielonych i lasów, a dalej dominacja gruntów ornych z połaciami lasów i gruntów zadrzewionych,
- obręb Zakanale – skraj południowych – lasy z połaciami gruntów ornych i gruntów zadrzewionych, dalej grunty orne i sady, a w części północnej -lasy
- obręb Wiechowicze – dominacja gruntów ornych,
- obręb Konstantynów Wieś – skraj południowy – trwałe użytki zielone z połaciami nieużytków, w tym nurt rzeki Czyżówka, dalej sady z udziałem gruntów ornych, na południe od drogi wojewódzkiej 698 – trwałe użytki zielone i zabudowa zagrodowa, na północ od drogi wojewódzkiej 698 – grunty orne, sady i grunty zadrzewione, dalej zwarty kompleks leśny – Las Konstantynów,
- obręb Witoldów – tereny rolne – grunty orne,
- obręb Antolin – tereny gruntów ornych z domieszką sadów i trwałych użytków zielonych, a w północnej części obrębu w korytarzu analiz przewaga trwałych użytków zielonych,
- obręb Gnojno – grunty orne, dalej – trwałe użytki zielone z połaciami gruntów ornych, a dolinie Bugu – lasy, grunty zadrzewione i trwałe użytki zielone wraz z nieużytkami, skraj północny – nurt rzeki Bug.

Podsumowując, obszar objęty opracowaniem to w większości tereny niezainwestowane, użytkowane rolniczo oraz tereny lasów.

Pas analiz przecina:

- pas drogowy dróg wojewódzkich:
 - nr 811 - Sarnaki – Konstantynów – Biała Podlaska, droga klasy głównej,
 - nr 698 - Siedlce – Łosice – Konstantynów – Terespol, droga klasy głównej,
- drogę powiatową relacji: gr.woj. - Janów Podlaski, klasa L - lokalna,
- drogi gminne,
- Europejską Turystyczną Trasę Rowerową EuroVelo,
- Trasę Rowerową Polski Wschodniej,
- dojazdy do pól i dukty leśne,
- rowy melioracyjne,
- gazociąg wysokiego ciśnienia, w rejonie drogi 698,
- linia WN 110 kV.

Korytarz analiz obejmuje tereny oddalone od zwartej zabudowy z wyjątkiem zabudowy miejscowości Konstantynów i Witoldów, gdzie zabudowa ciągnie się bardziej lub mniej zwartą ulicówką wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 698. Tutaj w pasie znajduje się zabudowa zagrodowa.

Poza tym korytarz analiz położony jest w następującej odległości od zabudowy zwartej wsi:

- Gnojno – 350 m na N,
- Antolin – 70 m na E,
- Witoldów (przysiółki) – 25 m na E i 50 m na S,

- Wiechowicze (przysiółek) – 110 m na E,
- Niedźwiedz – 200 m na E.

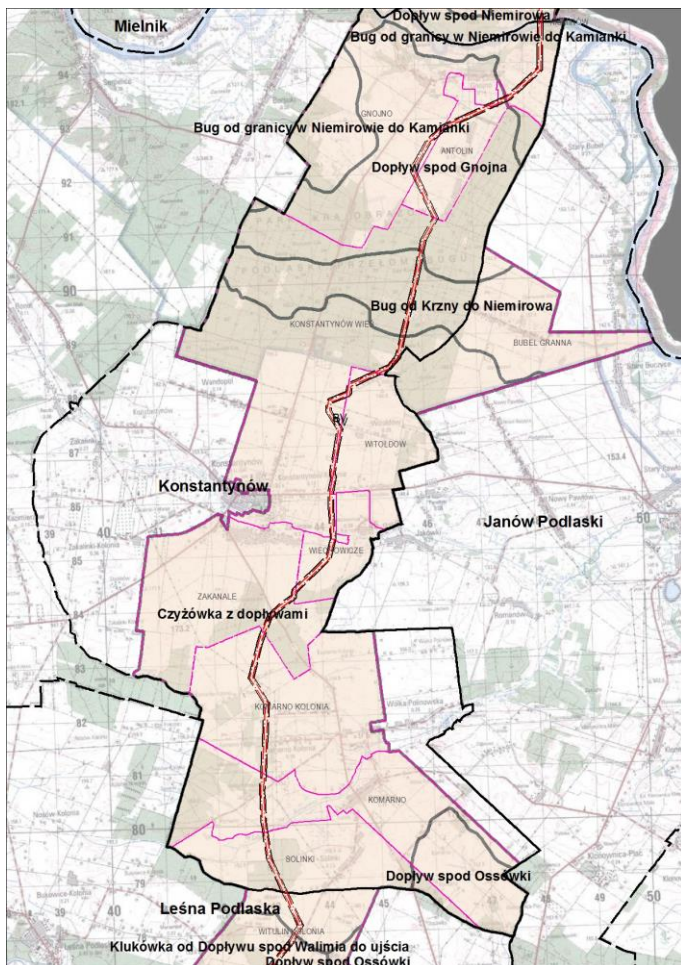
Zasoby surowcowe

Na omawianym obszarze nie występują surowce mineralne. Udokumentowane złoża surowców występują w dalszym sąsiedztwie pasa analiz w rejonie Komarna (kruszywa naturalne) i w rejonie Bubel Granna (kruszywa naturalne).

Wody powierzchniowe

Zgodnie z nowym podziałem kraju na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), analizowany pas zlokalizowany jest w całości w Regionie Wodnym Środkowej Wisły, w granicach 4 jednolitych części wód powierzchniowych, zestawionych w poniższej tabeli. Granice JCWP pokrywają się z granicami naturalnych zlewni cieków powierzchniowych.

Kod jednostki	Nazwa jednostki	Obręby w korytarzu analiz	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych / derogacje
RW2000232665529	Czyżówka z dopływami	Do obrębu Solniki do obrębu Konstantynów Wieś	Zagrożona/ Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW
RW2000212665533	Bug od Krzny do Niemirowa	Obręb północny fragment obrębu Gnojno	Zagrożona/ Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW
RW2000172665536	Dopływ spod Gnojna	Obręb Antolin i fragment obrębu Gnojno	Zagrożona/ Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW
RW200021266559	Bug od granicy w Niemirowie do Kamianki	Fragment obrębu Konstantynów Wieś	Zagrożona/ Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW

Schemat 2 JCWP w pasie analiz

W ramach wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, której najważniejszym przesłaniem jest ochrona zasobów wodnych, na obszarze kraju wprowadzono planowanie gospodarowaniem wodami na obszarze dorzeczy. Dla dorzecza Wisły został opracowany „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (M.P. nr 49 z 2011, poz. 549). W planie tym określono cele środowiskowe, które stanowią wartości graniczne, odpowiadające dobremu stanowi wód. Dla wszystkich JCWP położonych na terenie gminy Konstantynów, wymienionych w tabeli powyżej, osiągnięcie celów środowiskowych jest zagrożone.

Wody podziemne

Obszar gminy Konstantynów według podziału na jednolite części wód podziemnych, którego wprowadzenie jest planowane w 2016 r., jest położony w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych:

- część południowa korytarza analiz - nr 67 (PLGW 200067), według poprzedniego podziału w JCWPd 85 (PLGW 230085), ,
- północny fragment obrębu Konstantynów Wieś, obręby Antolin i Gnojno - nr 55 (PLGW 200055), według poprzedniego podziału w JCWPd 54 (PLGW 230054) .

Charakterystyka JCWPd 67

Głębokość występowania wód słodkich- Strefa aktywnej wymiany wód w obrębie kredy sięga do 120 m p.p.t. Występowanie wód o mineralizacji >1 g/dm³ nierozpoznane, brak podstaw do oceny.

Utwory wodonośne zasilane są prawdopodobnie z kierunku wschodniego (z Białorusi).

JCWPd 67 charakteryzuje się znaczną nadwyżką zasobów wód podziemnych w odniesieniu do wielkości poboru, wynoszącego około 13 % wielkości zasobów.

Na obszarze JCWPd nie występują zanieczyszczenia wód podziemnych.

Wody dobrej jakości, wymagają na ogół prostego uzdatniania.

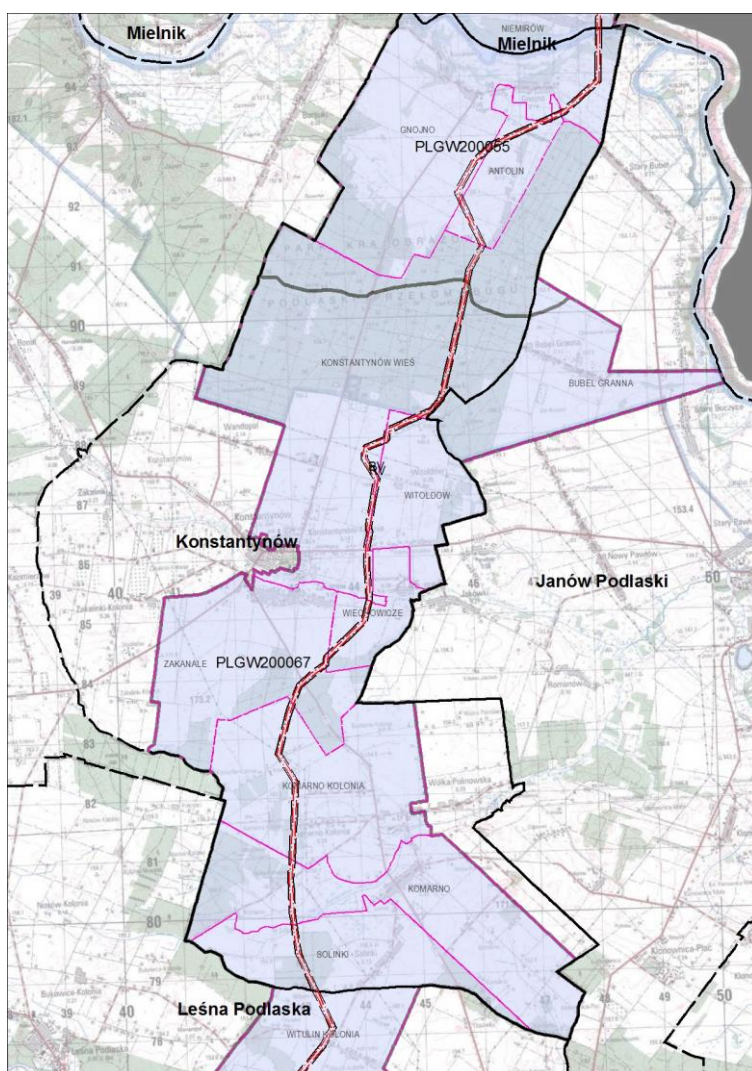
W obszarze JCWPd 67 występują dwa zbiorniki trzeciorzędowe: GZWP 215, Tr – Subniecka warszawska i GZWP 224, Tr – Podlasie; oraz zbiornik kredowy - GZWP 407, Cr3 - niecka lubelska (zbiornik Chełm-Zamość).

Charakterystyka JCWPd: 55

Na obszarze całej jednostki występuje jeden bądź dwa a lokalnie nawet trzy poziomy czwartorzędowe. Ponadto wykształcone są poziomy wodonośne: mioceński, oligoceński oraz lokalnie kredowy. Generalnie wszystkie wymienione poziomy nie są ze sobą w bezpośredniej więzi hydraulicznej. Jedynie lokalnie poziom mioceński i oligoceński występują ze sobą w łączności hydraulicznej.

Cecha szczególna JCWPd (ilościowa, chemiczna): brak

Obszar analizowanego korytarza położony jest częściowo w GZWP nr 224, Subzbiornik Podlasie – zbiornik w ośrodku porowym, w utworach czwartorzędu i trzeciorzęd. Szacunkowe zasoby GZWP wynoszą 75 [tys. m³/d], średnia głębokość ujęć wód podziemnych wynosi 90 m. W rejonie trasy rurociągu piętro to jest izolowane od powierzchni kompleksem osadów czwartorzędowych wykształconych w postaci glin zwałowych i mułków o łącznej miąższości 40 - 50 m. Lokalnie, na obszarach występowania dolin kopalnych lub redukcji glin zwałowych piętro to pozbawione jest izolacji.

Schemat 3 JCWPd w pasie analizy

Krajobraz

W Opracowaniu ekofizjograficznym wykonanym na potrzeby Planu Zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubelskiego (2015) dokonano podziału terenu województwa na klasy, rodzaje i typy krajobrazu naturalnego. Krajobraz naturalny to system o swoistej strukturze i wewnętrznych powiązaniach, identyfikowany i klasyfikowany na podstawie cech przyrodniczych. Podziału krajobrazów dokonano na podstawie dominujących cech przyrodniczych, wychodząc z założenia, że w różnych sytuacjach przeważają różne czynniki (Richling 1992).

Większość terenu gminy Konstantinów została zaliczona do klasy krajobrazów – krajobraz nizin, typ - peryglacialny, rodzaj – równiny faliste oraz na niewielkich połaciach do rodzaju – wzgórzowe.

Południowo-zachodnią część gminy zaliczono do klasy – krajobrazów dolin i obniżeń, typ tarasów nadzalewowych akumulacyjnych, rodzaj równin tarasowych w terenach nizinnych i wyżynnych oraz w dolinach Bugu i Czyżówki typu zalewowych den dolin – akumulacyjnych – rodzaj równiny zalewowe w terenach nizinnych i wyżynnych.

W południowej części obszaru analiz dominują krajobrazy rozległych, otwartych wewnątrz krajobrazowych wypełnionych mozaiką pól, łąk i niewielkich lasów i zadrzewień z niewielkim udziałem zabudowy. W części centralnej udział zabudowy i zadrzewień wzrasta. W północnej części znajduje się obszerny kompleks leśny, który zamyka od północy krajobrazy części centralnej, a od południa krajobrazy części północnej. W części północnej krajobraz od strony południowej i wschodniej jest ograniczony kompleksem leśnym i wypełniony polami i trwałymi użytkami zielonymi. Wyróżnia się w korytarzu analiz krajobraz doliny Bugu- niżej położony o bardziej zróżnicowanej strukturze – z zabudową wsi Gnojno i rzeką Bug wraz z jej starorzeczami.

Gleby

W pasie analiz znajdują się następujące typy i kompleksy rolniczej przydatności gleb:

- obręb Solniki- typy gleb: skraj południowy gleby brunatne wylugowane, dalej gleby biellicowe, a na skraju północnym –czarne ziemie właściwe; kompleksy rolniczej przydatności: grunty orne - w części południowej 6 (żytni słaby), a w części centralnej i północnej kompleks 4 (żytni bardzo dobry) z domieszką 8 (zbożowo-pastewny mocny) i 9 (zbożowo-pastewny słaby);
- obręb Komarno – typy gleb: skraj południowy obrębu – czarne ziemie właściwe, następnie gleby biellicowe z połąciami gleb glejowych, a dalej gleby brunatne wylugowane; kompleksy rolniczej przydatności: na gruntach ornym dominują 5 (żytni dobry) i 6 (żytni słaby) z połąciami 4 (żytni bardzo dobry) oraz 8 (zbożowo-pastewny mocny), a na trwałych użytkach zielonych – 2 z (użytki zielone średnie);
- obręb Komarno Kolonia – typy gleb: skraj południowy – gleby brunatne wylugowane, dalej gleby biellicowe i na skraju północnym znowu gleby brunatne wylugowane; kompleksy rolniczej przydatności: dominują kompleksy 4 (żytni bardzo dobry) i 8 (zbożowo-pastewny mocny) z domieszką 5 (żytni dobry);
- obręb Zakanale- typy gleb: dominują gleby biellicowe, a na skraju północnym gleby brunatne wylugowane; kompleksy rolniczej przydatności: 8 (zbożowo-pastewny mocny), 6 (żytni słaby) i 3 (pszenny wadliwy);
- obręb Wiechowicze – typy gleb: dominują gleby brunatne wylugowane z połąciami gleb biellicowych, a na skraju północnym występują czarne ziemie właściwe; kompleksy rolniczej przydatności: 6 (żytni słaby) z połąciami 4 (żytni bardzo dobry) i 8 (zbożowo-pastewny mocny);
- obręb Konstantynów Wieś – typy gleb: skraj południowy – czarne ziemie właściwe, czarne ziemie zdegradowane oraz gleby brunatne wylugowane, dalej gleby biellicowe i gleby brunatne z połąciami czarnych ziem właściwych; kompleksy rolniczej przydatności: dominuje 6 (żytni słaby) z domieszkami 7 (żytni bardzo słaby) i 4 (żytni bardzo dobry) oraz 8 (zbożowo-pastewny mocny), na użytkach zielonych występuje kompleks 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe);
- obręb Antolin – typy gleb: dominują gleby biellicowe z połąciami gleb brunatnych wylugowanych oraz, w części północnej, gleb murszowo-mineralnych, gleb torfowych i mad;

kompleksy rolniczej przydatności: w południowej części dominuje kompleks 5 (żytni dobry), a w części północnej – 6 (żytni słaby) z połączeniami 4 (żytni bardzo dobry), na użytkach zielonych występują kompleksy 2z (użytki zielone średnie) oraz 3z (u.z. słabe i bardzo słabe);

- obręb Gnojno- typy gleb: w części południowej -gleby bielcowe i gleby brunatne wyługowane, a na skraju północnym dominują mady i gleby torfowe z domieszką gleb glejowych i brunatnych wyługowanych; kompleksy rolniczej przydatności: w części południowej – dominują 5 (żytni dobry) i 6 (żytni słaby) z połączeniami 4 (żytni bardzo dobry), w części północnej dominują trwałe użytki zielone 2z (średnie) i 3z (słabe i bardzo słabe) z połączeniami gruntów ornych 5 (żytni dobry), 6 (żytni słaby) i 7 (żytni bardzo słaby).

Zagrożenie powodziowe

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) wymaga przygotowania map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP) w terminie do 22 grudnia 2013 r. Za opracowanie map w Polsce, zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.), odpowiada Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB – Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu, Krakowie i we Wrocławiu.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
2. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%),
3. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%),

oraz obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku:

- zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
- zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego (budowli ochronnych pasa technicznego – według ustawy Prawo wodne, obowiązującej przed 12 lipca 2014 r.)

Ponadto na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono:

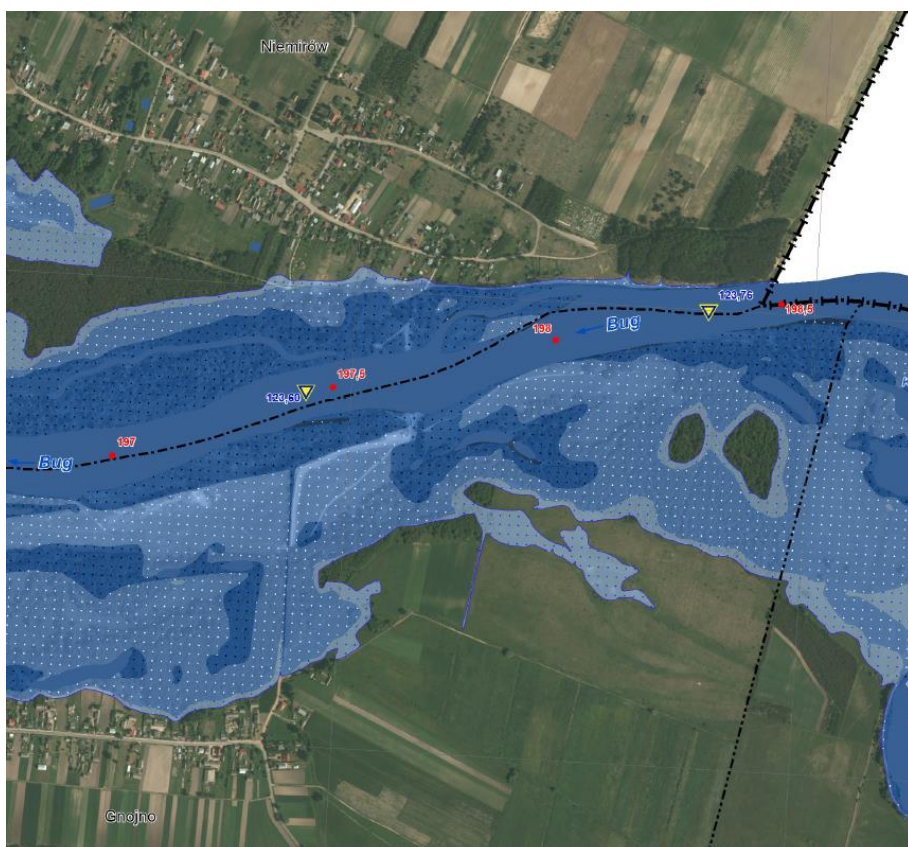
- głębokość wody;
- oraz prędkość wody i kierunki przepływu wody – dla miast wojewódzkich i miast na prawach powiatu oraz innych miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 000 osób.

Uzupełnieniem map zagrożenia powodziowego są mapy ryzyka powodziowego, określające wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiające obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Są to obiekty, które pozwolą na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i

działalności gospodarczej, czyli grupy, dla których należy ograniczyć negatywne skutki powodzi zgodnie z celami Dyrektywy Powodziowej.

W tym celu dla obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia powodziowego, zostały naniesione takie elementy jak:

- szacunkowa liczba ludności zamieszkującej obszar zagrożony;
- budynki mieszkalne oraz obiekty o szczególnym znaczeniu społecznym (tj. szpitale, szkoły, przedszkola, hotele, centra handlowe i inne) - dla których głębokość wody wynosi > 2 m oraz < 2 m (graniczna wartość głębokości wody - 2m została przyjęta w związku z przyjętymi przedziałami głębokości wody i ich wpływu na stopień zagrożenia dla ludności i obiektów budowlanych);
- obszary i obiekty zabytkowe;
- obszary chronione tj. ujęcia wód, strefy ochronne ujęć wody, kąpieliska, obszary ochrony przyrody;
- potencjalne ogniska zanieczyszczeń wody, w przypadku wystąpienia powodzi tj. zakłady przemysłowe, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, cementarze;
- wartości potencjalnych strat dla poszczególnych klas użytkowania terenu, tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, tereny komunikacyjne, lasy, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, użytki rolne, wody.

Obszar pasa analiz objęty został sporządzeniem map zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego, o których mowa powyżej, dla prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi 0,2% tj. raz na 500 lat, 1% tj. raz na 100 lat oraz 10% tj. raz na 10 lat.

Zagrożenie powodzią 10% występuje jedynie w skrajnych fragmentach obrębu Gnojno, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Bug i obejmuje jedynie tereny otwarte tj. lasy, grunty zadrzewione i użytki zielone.

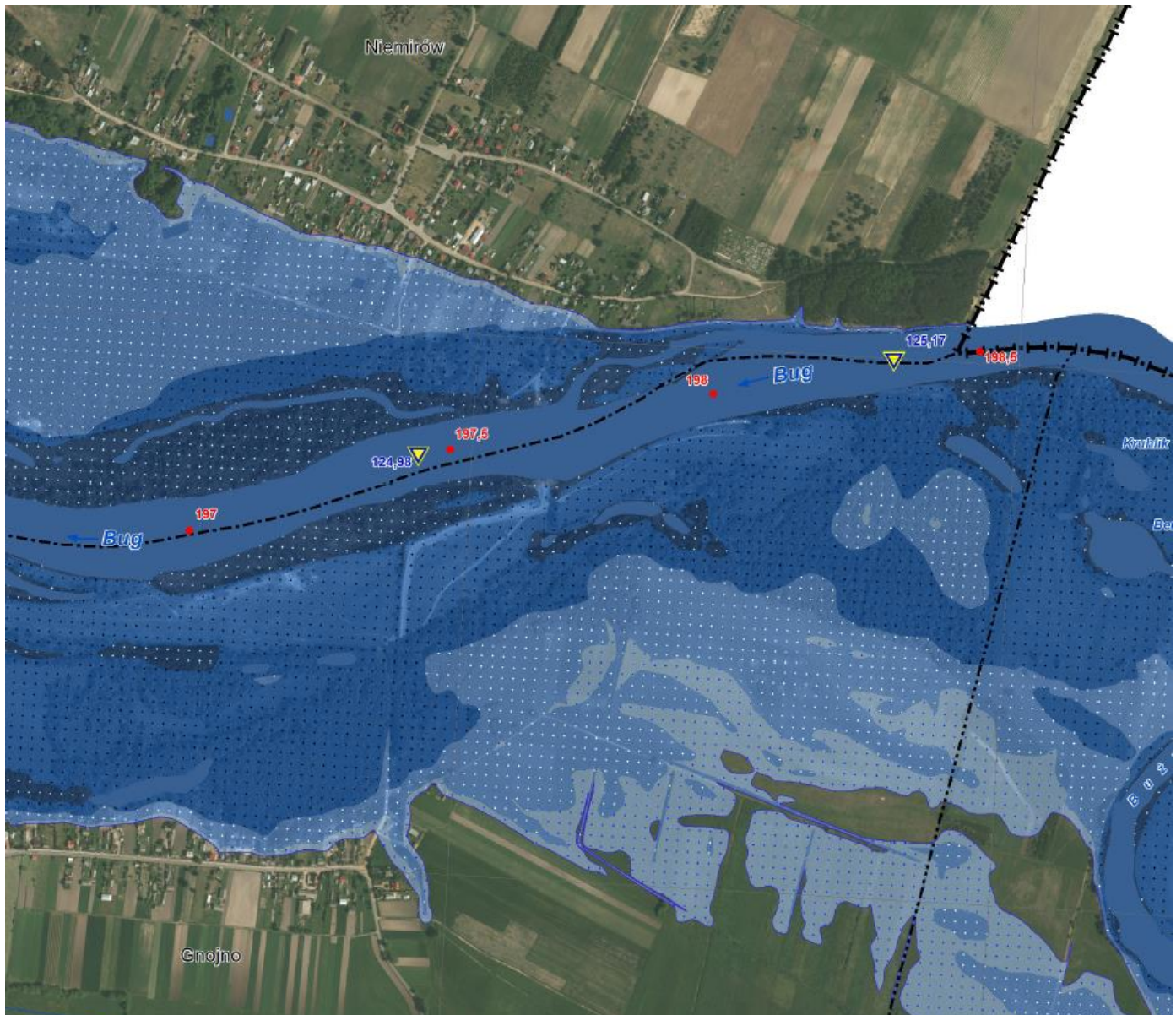
Rys. 1 Zagrożenie powodziowe 10% (źródło: www.isok.gov.pl)

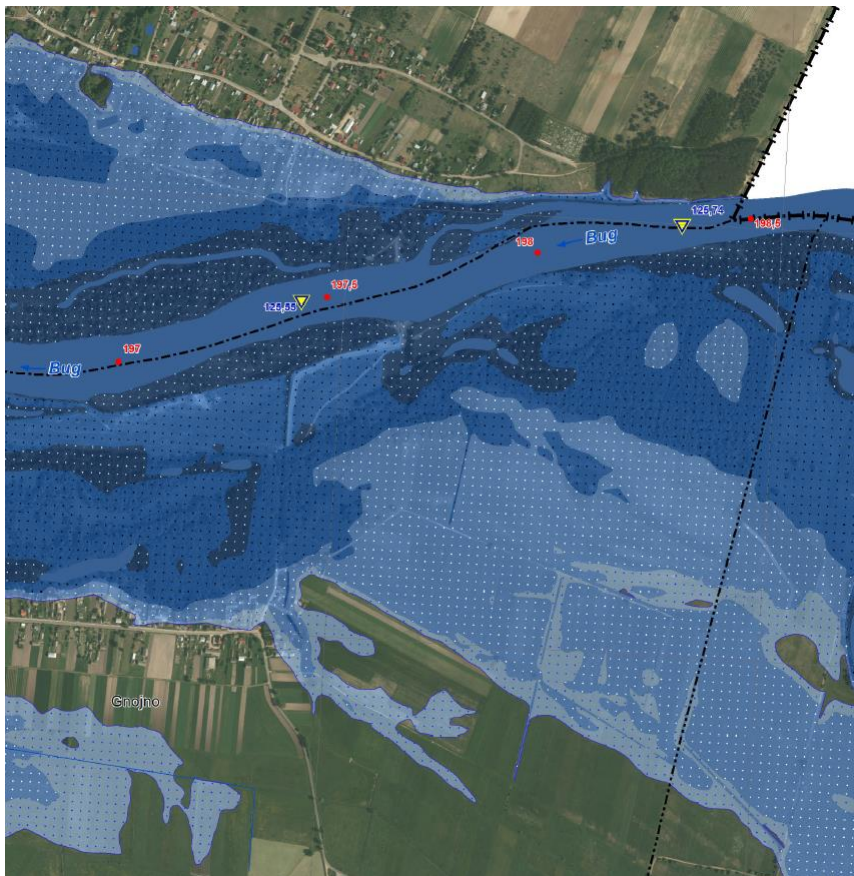
Zagrożenie powodzią 1% obejmuje północne fragmenty obrębu Gnojno w szerszym przestrzennie zakresie niż zagrożenie powodziowe 10%. Są to tereny otwarte lasy, grunty zadrzewione i trwałe użytki zielone. Poza pasem analiz zagrożenie 1% obejmuje fragmenty zabudowy wsi Gnojno.

Zgodnie z art.88l ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 1%) zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
- 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego.

Rys. 2 Zagrożenie powodziowe 1% (źródło:www.isok.gov.pl)

Zagrożenie powodziowe 0,2% obejmuje szerszy pas terenu niż zagrożenie powodziowe 1% w północnej części obrębu Gnojno. Są to tereny otwarte lasy, grunty zadrzewione i trwałe użytki zielone oraz niewielki fragment gruntów ornych. Poza pasem analiz zagrożenie 0,2% obejmuje fragmenty zabudowy wsi Gnojno.

Rys. 3 Zagrożenie powodziowe 0,2%
(źródło:www.isok.gov.pl)

Osuwiska i tereny zagrożone masowymi ruchami ziemi

Według informacji zawartych w Systemie Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy Konstantynów nie zinventaryzowano osuwisk i obszarów zagrożonych tym zjawiskiem.

Według Opracowania ekofizjograficznego do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (2015), w strefie krawędziowej doliny Bugu występują obszary predysponowane do ruchów masowych.

Roślinność

Inwentaryzacja przyrodnicza na trasie i w sąsiedztwie projektowanego rurociągu naftowego Brody – Płock wykonana w 2012 r. w korytarzu ropociągu i jego sąsiedztwie obejmowała: grzyby, rośliny naczyniowe i siedliska przyrodnicze.

Wykaz stanowisk bioty grzybów chronionej częściowo na mocy prawa krajowego, stwierdzonej w obszarze analizy i jego sąsiedztwie

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Liczebność	Siedlisko	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP
czarka szkarłatna – Sc (<i>Sarcoscypha coccinea</i>)	kilka owocników	łęg	B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [B]
mąkla tarniowa – Ep (<i>Evernia prunastri</i>)	kilkanaście plech	na starym dębie szypułkowym	A		
	kilka plech	łęg	B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [B]

OOP – obszar oddziaływania przedsięwzięcia; A – obszar bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia; B – obszar pośredniego oddziaływania przedsięwzięcia; OSO – obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000; SOO – specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000; OŚ – gatunek objęty ochroną ścisłą na mocy prawa krajowego; OC – gatunek objęty ochroną częściową na mocy prawa krajowego; CLZGiZ – gatunek figurujący na Czerwonej Liście Gatunków Ginących i Zagrożonych; PCKZ – gatunek figurujący w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt; ZII – gatunek figurujący w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej

Wykaz stanowisk gatunków flory chronionej ściśle na mocy prawa krajowego,

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Liczebność	Siedlisko	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP
wawrzynek wilczełyko – Dme (<i>Daphne mezereum</i>)	1 krzew	grąd	A		
	6 krzewów	grąd	B		
	kilka osobników	łąka	B		
	kilka osobników	łąka	B		

Stanowisk gatunków flory chronionej częściowo na mocy prawa krajowego nie stwierdzono.

Siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliska, stwierdzone w obszarze analiz

Siedlisko przyrodnicze kod, typ	Orientacyjna długość kontaktu w OOP [km]	Powierzchnia w OOP [ha]	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP
91E0* łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	0,13	0,81	A, B		
	0,47	13,66	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	0,15	0,95	A, B		
	0,26	2,33	A, B		
	0,14	2,27	A, B		
	0,08	1,02	A, B		
	0,48	16,82	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	0,21	3,53	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
	0,68	15,13	A, B		
	0,32	2,21	B		
	0,42	2,62	B		
	0,22	1,34	A, B		

Świat zwierzęcy

Inwentaryzacja przyrodnicza na trasie i w sąsiedztwie projektowanego rurociągu naftowego Brody – Płock wykonana w 2012 r. w korytarzu ropociągu i jego sąsiedztwie obejmowała:

- Bezkręgowce,
- Ryby,
- Płazy,
- Gady,
- Ptaki,
- Ssaki,
- Nietoperze.

Chronione bezkręgowce w obrębie obszaru analiz i jego sąsiedztwie (OOP)

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Liczebność	Siedlisko	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP	Gmina
Gatunki z Załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej (i objęte ochroną wg prawa krajowego)						
czerwończyk nieparek - Ld (<i>Lycaena dispar</i>)	kilkanaście osobników	łąka w dolinie Bugu	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]	Konstantynów
Gatunki objęte ochroną ścisłą na mocy prawa krajowego						
biegacz ogrodowy (<i>Carabus hortensis</i>)	kilka osobników	lasy	A			Konstantynów
Gatunki objęte ochroną częściową na mocy prawa krajowego						
trzmieł ziemny (<i>Bombus terrestris</i>)	kilkanaście osobników	łąka „naturowa”	A	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]	Konstantynów

Objaśnienia do tabeli: OOP – obszar oddziaływania przedsięwzięcia, SOO – Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk w sieci Natura 2000, OSO – Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków w sieci Natura 2000, L – strona lewa od osi ropociągu, P – strona prawa od osi ropociągu; A – strefa bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia, B – strefa pośredniego oddziaływania przedsięwzięcia, ° - gatunek chroniony wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko żyjących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237), poza ochroną wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

Cenna ichtiofauna w obrębie OOP (wszystkie wymienione w tabeli gatunki występują w rzece Bug)

Nazwa gatunkowa, status ochrony	Liczebność	Siedlisko	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP
boleń (<i>Aspius aspius</i>) ZII	występuje	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
brzana (<i>Barbus barbus</i>) CLZGiZ	występuje	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
kiełb białopłetwy (<i>Gobio albipinnatus</i>) ZII, OŚ, CLZGiZ, PCKZ	liczny	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
koza (<i>Cobitis taenia</i>) ZII, OŚ, CLZGiZ	liczny	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
minóg ukraiński (<i>Eudontomyzon (Lampetra) mariae</i>) ZII, OŚ, CLZGiZ, PCKZ	występuje	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
piekielnica (<i>Alburnoides bipunctatus</i>) OŚ, CLZGiZ, PCKZ	liczna	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>) ZII, OŚ, CLZGiZ, PCKZ	prawdopodobnie występuje, ale nie potwierdzony w bezpośrednich połowach	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) ZII, OŚ, CLZGiZ, PCKZ	liczna	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]

Nazwa gatunkowa, status ochrony	Liczebność	Siedlisko	Strefa OOP	SOO strefa OOP	OSO strefa OOP
śliz (Barbatula barbatula) OŚ	występuje	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]
troć wędrowną (Salmo trutta)	prawdopodobnie występuje, ale nie potwierdzona w bezpośrednich połowach	rzeka Bug	A, B	Ostoja Nadbużańska PLH140011 [A, B]	Dolina Dolnego Bugu PLB140001 [A, B]

Objaśnienia do tabeli: OOP – obszar oddziaływania przedsięwzięcia, SOO – Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk w sieci Natura 2000, OSO – Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków w sieci Natura 2000, L – strona lewa od osi ropociągu, P – strona prawa od osi ropociągu; A – strefa bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia, B – strefa pośredniego oddziaływania przedsięwzięcia; ZII – gatunek wymieniony w Dyrektywie Siedliskowej, PCKZ – Polska Czerwona Księga Zwierząt, CLZGiZ – Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce, OŚ – ochrona ścisła na mocy prawa krajowego

Wyniki inwentaryzacji płazów w obrębie analiz

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Gmina	Liczba os.	Siedlisko	Znaczenie siedliska	Strefa OOP	OSO	SOO
Gatunki z Załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej							
kumak nizinny – Bob (Bombina bombina)	Konstantynów	11 – 20	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
Gatunki z Załącznika IV Dyrektywy Siedliskowej							
rzekotka drzewna – Ha (Hyla arborea)	Konstantynów	1-10	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	11 – 20	dolina Bugu	miejsce bytowania	[B]	[B]	[B]
żaba jeziorkowa – RI (Rana lessonae)	Konstantynów	21 – 50	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
żaba moczarowa – Ra (Rana arvalis)	Konstantynów	1 – 10	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
grzebiuszka ziemna – Pf (Pelobates fuscus)	Konstantynów	1 – 10 kijanki	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
Pozostałe gatunki płazów objęte ochroną ścisłą							
żaba trawna – Rt (Rana temporaria)	Konstantynów	1 – 10	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	dolina Bugu	miejsce bytowania	[B]	[B]	[B]
żaba wodna – Re (Rana esculenta)	Konstantynów	21 – 50	podtopiony las	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
	Konstantynów	1 – 10	staw/dolina Czyżówki	miejsce rozrodu i bytowania	[B]		
ropucha szara – Bb (Bufo bufo)	Konstantynów	1 – 10	las	miejsce bytowania	[B]		

Wyniki inwentaryzacji gadów w obszarze analizy i jego sąsiedztwie

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Gmina	Liczba os.	Siedlisko	Znaczenie siedliska	Strefa	OSO	SOO
Gatunki z Załącznika IV Dyrektywy Siedliskowej							
jaszczurka zwinka – Laa (<i>Lacerta agilis</i>)	Konstantynów	1	skraj gruntowej drogi leśnej	miejsce bytowania/możliwe miejsce rozrodu	[B]		
Pozostałe gatunki objęte ochroną ścisłą							
padalec zwyczajny – Af (<i>Anguis fragilis</i>)	Konstantynów	1	gruntowa droga leśna	miejsce bytowania/możliwe miejsce rozrodu	[B]		
	Konstantynów	1	las	miejsce bytowania/możliwe miejsce rozrodu	[A]		
zaskroniec zwyczajny – Nn (<i>Natrix natrix</i>)	Konstantynów	1	dolina Bugu	miejsce bytowania/możliwe miejsce rozrodu	[A]	[A]	[A]

W trakcie inwentaryzacji stwierdzono występowanie następujących gatunków chronionych ptaków.

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Gmina	Szczegóły	Siedlisko	Strefa OOP	OSO, strefa OOP	SOO, strefa OOP
Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej						
gąsiorek – LC (<i>Lanius collurio</i>)	Konstantynów	samiec	zakrzewienie śródpolne	242+730 L	[B]	
	Konstantynów	samiec	uprawa porzeczeki	247+430 L	[B]	
	Konstantynów	samiec	zakrzewienie śródpolne	250+680 L	[B]	
dzięcioł średni – DE (<i>Dendrocopos medius</i>)	Konstantynów	odzywający się	las	253+330 L	[B]	
żuraw – GR (<i>Grus grus</i>)	Konstantynów	odzywające się 2 ptaki	łąki/łęgi	259+930 P	[B]	[B]
Gatunki waloryzujące obszary Natura 2000						
krzyżówka – ANP (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Konstantynów	para	dolina Czyżówki	248+690 P	[B]	
srokosz – LE (<i>Lanius excubitor</i>)	Konstantynów	para	zadrzewienie śródpolne	248+790 L	[B]	

Wyniki inwentaryzacji ptaków w okresie przelotów w obrębie OOP

Nazwa gatunkowa	Punkt obserwacyjny
	Dolina Dolnego Bugu
Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej	
batalion (<i>Philomachus pugnax</i>)	
bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	
blotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	+
blotniak zbożowy (<i>Circus cyaneus</i>)	
bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)	
bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>)	
czapla biała (<i>Ardea alba</i>)	
żuraw (<i>Grus grus</i>)	+
Gatunki waloryzujące obszary Natura 2000	
cyraneczka (<i>Anas crecca</i>)	
cyranka (<i>Anas querquedula</i>)	+
czajka (<i>Vanellus vanellus</i>)	+
czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)	+
gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)	+
gęgawa (<i>Anser anser</i>)	+
gęś białoczelna (<i>Anser albifrons</i>)	+
gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>)	+
gęsi nieozn. (<i>Anser sp.</i>)	
głowienka (<i>Aythya ferina</i>)	
kormoran czarny (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	+
krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>)	
krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)	+
łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>)	+
łyska (<i>Fulica atra</i>)	
mewa siwa (<i>Larus canus</i>)	+
piszkiewicz (<i>Actitis hypoleucos</i>)	
plaskonos (<i>Anas clypeata</i>)	
samotnik (<i>Tringa ochropus</i>)	+

Nazwa gatunkowa	Punkt obserwacyjny
	Dolina Dolnego Bugu
śmieszka (<i>Larus ridibundus</i>)	+
świstun (<i>Anas penelope</i>)	+
bogatka (<i>Parus major</i>)	+
czarnogłówka (<i>Poecile montana</i>)	+
czyż (<i>Carduelis spinus</i>)	+
dymówka (<i>Hirundo rustica</i>)	
dzwonec (<i>Carduelis chloris</i>)	+
gł (Pyrrhula pyrhulla)	+
grubodziób (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	+
jer (<i>Fringilla montifringilla</i>)	+
krogulec (<i>Accipiter nisus</i>)	
kwiczoł (<i>Turdus pilaris</i>)	
makolągwa (<i>Carduelis cannabina</i>)	+
modraszka (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	+
myszolów (<i>Buteo buteo</i>)	+
pliszka siwa (<i>Motacilla alba</i>)	
pliszka żółta (<i>Motacilla flava</i>)	
pustułka (<i>Falco tinnunculus</i>)	+
skowronek zwyczajny (<i>Alauda arvensis</i>)	+
sójka (<i>Garrulus glandarius</i>)	+
szczygieł (<i>Carduelis carduelis</i>)	+
szpak (<i>Sturnus vulgaris</i>)	+
trznadel (<i>Emberiza citrinella</i>)	+
zięba (<i>Fringilla coelebs</i>)	+
gawron (<i>Corvus frugilegus</i>)	
grzywacz (<i>Columba palambus</i>)	+
kruk (<i>Corvus corax</i>)	+
sroka (<i>Pica pica</i>)	
wrona (<i>Corvus corone</i>)	+

Objaśnienia do tabeli: + – gatunek odnotowany podczas badań przelotów

Wyniki inwentaryzacji ssaków w obrębie OOP

Nazwa gatunkowa – skrót używany na mapie	Gmina	Siedlisko	Znaczenie siedliska	Strefa OOP	OSO, strefa OOP	SOO, strefa OOP
Gatunki z Załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej						
bóbr europejski – Cf (<i>Castor fiber</i>)	Konstantynów /Mielnik	dolina Bugu	miejsce bytowania/żerowisko	[A, B]	[A, B]	[A, B]
wydra europejska – Ll (<i>Lutra lutra</i>)	Konstantynów /Mielnik	dolina Bugu	miejsce bytowania/żerowisko	[A, B]	[A, B]	[A, B]
Pozostałe gatunki objęte ochroną ścisłą						
wiewiórka pospolita – Sv (<i>Sciurus vulgaris</i>)	Konstantynów	lasy	miejsce bytowania/żerowisko	[B]		
jeż wschodni – Ee (<i>Erinaceus roumanicus</i>)	Konstantynów	lasy	miejsce bytowania/żerowisko	[B]		

Wyniki inwentaryzacji nietoperzy w obrębie OOP

Nazwa gatunkowa	Gmina	Siedlisko	Znaczenie siedliska	Strefa OOP	OSO, strefa OOP	SOO, strefa OOP
nocek nierozpoznany (<i>Myotis sp.</i>)	Konstantynów	dolina Bugu	przelot i żerowanie	[A, B]	[A, B]	[A, B]
karlik malutki (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Konstantynów	droga leśna	przelot i żerowanie	[A, B]		
karlik drobny (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Konstantynów	dolina Bugu	przelot i żerowanie	[A, B]	[A, B]	[A, B]
karlik większy (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Konstantynów	dolina Bugu	przelot i żerowanie	[A, B]	[A, B]	[A, B]
mroczek późny (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Konstantynów	droga leśna	przelot i żerowanie	[A, B]		
	Konstantynów	dolina Czyżówki	przelot i żerowanie	[A, B]		
borowiec wielki	Konstantynów	droga leśna	przelot i żerowanie	[A, B]		

Nazwa gatunkowa	Gmina	Siedlisko	Znaczenie siedliska	Strefa OOP	OSO, strefa OOP	SOO, strefa OOP
<i>(Nyctalus noctula)</i>	Konstantynów	dolina Czyżówki	przelot i żerowanie	[A, B]		
	Konstantynów	droga leśna / las Konstantynowski	przelot i żerowanie	[A, B]		
	Konstantynów	dolina Bugu	przelot i żerowanie	[A, B]	[A, B]	[A, B]

Ochrona przyrody

Obszar analiz obejmuje fragmenty następujących wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”, przecinany przez korytarz analiz na długości 8150 m,
- Obszary Natura 2000
 - OSO Dolina Dolnego Bugu PLB140001 – przecinany na odcinku około 1870 m,
 - SOO Ostoja Nadbużańska PLH140011 – przecinany przez korytarz analiz na odcinku około 780 m.

Ponadto, w sąsiedztwie analizowanego obszaru znajdują się:

- Rezerwat przyrody - "Stary Las" – w odległości ok. 580 m,
- Pomniki przyrody:

Rodzaj pomnika	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Położenie	Rok ustanowienia	Odległość od korytarza analiz
Dąb szypułkowy	443	31	Leśn. Konstantynów, oddz. 39	1983	100 W
Jesion wyniosły – szt. 2	287, 365	24-26	Konstantynów – park zabytkowy	1983	1000 m W
Świerk pospolity – szt. 2	265, 297	30	Leśn. Konstantynów, oddz. 41	1986	1400 m NW
Jesion wyniosły	293	26	Konstantynów – park zabytkowy	1986	1000 m W
Aleja lipowa im. Kajetana Sawczuka – szt. 41	123, 253	18-22	Komarno – przy drodze do szkoły podstawowej	1982	1400 m E
Dąb szypułkowy – szt. 2	282, 322	18-20	Leśn. Konstantynów – osada leśna	1988	900 m E
Lipa drobnolistna	490	18	droga Konstantynów – Gnojno	1994	600 m W
Modrzew europejski - szt. 2	280	24	Leśn. Konstantynów, oddz. 57	1994	1000 m NW
Lipa drobnolistna, dwupniowa	297-330	21	Konstantynów - - obok szkoły podstawowej	1995	1000 m W
Dąb szypułkowy	380	24	Konstantynów – park zabytkowy	1996	1000 m W
Lipa drobnolistna	370	22	Konstantynów, park zabytkowy, koło szkoły podstawowej	1996	1000 m W
Dąb szypułkowy	360	25	Leśn. Konstantynów, oddz. 38	1996	200 E

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”, na terenie województwa podlaskiego w bezpośrednim sąsiedztwie pasa analiz na granicy gmin Konstantynów i Mielnik.

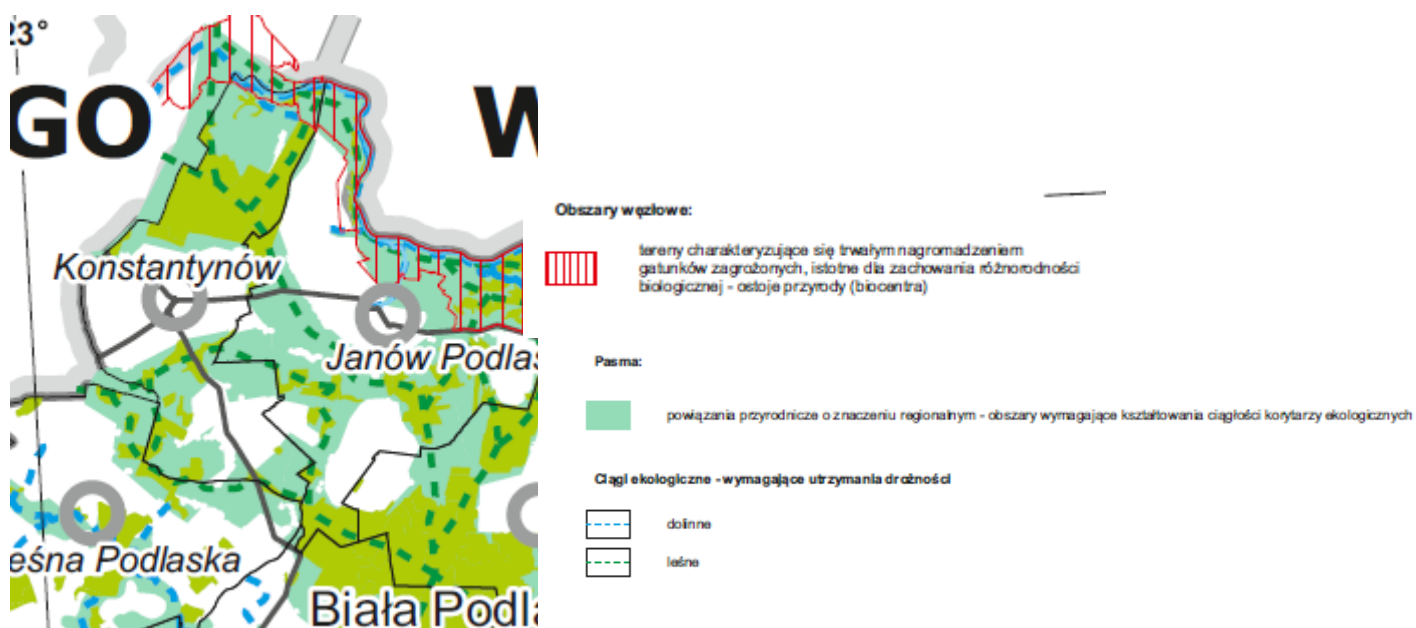
Powiązania przyrodnicze

Powiązania przyrodnicze tworzą korytarze ekologiczne, czyli obszary umożliwiające migrację zwierząt, roślin lub grzybów, czyli posiadające ciągłość przestrzenną.

Obszar objęty opracowaniem w północnej części przecina korytarz Polesie – Przełom Bugu, który stanowi fragment międzynarodowego korytarza i głównego krajowego korytarza wschodniego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (2015) wyznaczono dodatkowe korytarze: leśne, dolin rzecznych i rzeczne. W obszarze opracowania lub w jego sąsiedztwie znajdują się:

- korytarz leśny o randze krajowej – łącznik lasu Niedźwiedź, fragment korytarza krajowego – łączącego Las Jakówki – Las Solinki,
- korytarz leśny o randze krajowej - Lasów Podlaskiego Przełom Bugu –Lasów Chotyłowskich - lasu Sugry - Łąki Konoplińska (k. Gnojna) – Lasy Kopytowskie – Ur. Leniuszek,
- korytarz dolinny – Dolina Bugu – główny krajowy,
- korytarz rzeczny – rzeka Bug, Czyżówka i Komarenka.

Dziedzictwo kulturowe

W pasie analiz i w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie występują obiekty i obszary wpisane do rejestru i ewidencji zabytków. W dalszym sąsiedztwie (ponad 500 m) występują:

- obiekty wpisane do rejestru zabytków:

MIEJSCOWOŚĆ	REJESTR	CHARAKTER	CHRONOLOGIA
Kolonia Komarno	A/428	zespół kościoła rzymskokat. pw. św. Stanisława: kościół, dzwonnica, otaczający drzewostan na działce wskazanej w dec.,	1922 r.
Jakówki	A/1417	założenie dworsko-ogrodowe: dwór, d. suszarnia tytoniu, drewn., spichlerz,	1934-36 r.
Konstantynów	A/128	pałac z wyposażeniem, park w granicach wg opisu w decyzji (od północy, wschodu i zachodu – ogrodzenie, od południa – rzeka Czyżówka)	XIX
Konstantynów	A/128	zespół folwarczny: rządówka z ogrodem, gorzelnia (d. budynek administracyjny), spichlerz, obora (d. magazyn), stajnia cugowa, obora (d. czworak), magazyn (d.	XVIII/XIX w.

		czworak), obora (d. gorzelnia), obora, na działkach wskazanych w dec.,	
Konstantynów	A/128	zespół folwarczny nr I: budynek adm., spichlerz, stajnia cugowa, magazyn, rządówka, obora, ośmiorak	XIX w.
Konstantynów	A/1289	zespół kościoła rzymskokat. pw. św. Elżbiety: kościół, cmentarz przykościelny, drzewostan, dwie kostnice, plebania, brama główna, brama gospodarcza z ogrodzeniem,	pocz. XX w.
Konstantynów	A/1432	dawna cerkiew	
Gnojno	A/1362	cmentarz unicki, późn. prawosławny (nieczynny), wraz z drzewostanem,	poł. XIX w.
Gnojno	A/429	d. cerkiew prawosławna, ob.kościół paraf. rzymskokat. pw. św. Antoniego Padewskiego, wraz z otaczającym drzewostanem, w gran. cmentarza przykościelnego,	1875 r.

• Obiekty w ewidencji zabytków:

MIEJSCOWOŚĆ	CHARAKTER	CHRONOLOGIA	UWAGI
Konstantynów	zespół folwarczny nr II: rządówka, sześciórak, dziesięćorak, stajnia, obora, piwnica		
Konstantynów	cmentarz ofiar zbrodni hitlerowskich, na pld. kirtut z XIX w.	od XIX w.	na połd. Kirkut z XIX w
Konstantynów	cmentarz prawosławny	k. XIX w.	
Konstantynów	leśniczówka	XIX w.	
Gnojno	cmentarz katolicki	ok.. 1945 r.	

Rozpoznanie w zakresie stanowisk archeologicznych obejmuje przede wszystkim tereny rolne i obszary wsi. W terenach leśnych badania archeologiczne są ograniczone.

W pasie analiz występuje stanowisko archeologiczne (AZP 57-86) nr 28, gdzie stwierdzono ślady osadnictwa z epoki kamienia i brązu oraz nowożytną osadę.

W bezpośrednim sąsiedztwie korytarza analiz występują następujące stanowiska archeologiczne:

MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZ.	CHARAKTER STANOWISKA	CHRONOLOGIA	WNIOSKI	AZP
Antolin	2	osada	PŚ	mała	56-86
Gnojno	3	1-2. ślad osad.	1. PZP, 2. WŚ	średnia	55-87

PZP lub PS - pradzieje, stanowisko nieokreślone chronologicznie; Ne – neolit; OPR - okres przedrzymski; EB - epoka brązu; Śr – średniowiecze, OWR – Okres wpływów rzymskich, WŚ – wczesne średniowiecze, Mez – mezolit, NOW – nowożytność

Poniżej lista stanowiska archeologicznych położonych w dalszym sąsiedztwie od pasa analiz.

MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZ.	CHARAKTER STANOWISKA	CHRONOLOGIA	WNIOSKI	AZP
Komarno	17	osada	PZP	bd	58-86
Komarno	16	ślad osad.	NOW	mała	58-86
Międzyzlesie	18	ślad osad.	PŚ	mała	58-86
Komarno-Kolonia	19	ślad osad.	NOW	mała	58-86
Komarno-Kolonia	20	1-2. ślad osad.	1. WŚ, 2. PŚ	średnia	58-86
Konstantynów	27	ślad osad.	NOW	mała	57-86
Konstantynów	26	1-2. ślad osad., 3-4. osada	1. PZP, 2-3. WŚ, 4.NOW	średnia	57-86
Jakówki	29	1-2. ślad osad.	1. EK/EB, 2. NOW	mała	57-86
Wiechowice	39	1-3. ślad osad.	1. EK, 2-3. WŚ	średnia	57-86
Konstantynów	1	ślad osad.	OWR	bd	57-86
Konstantynów	2	ślad osad.	EB	bd	57-86
Konstantynów	3	1-2. ślad osad.	1-2. NOW	bd	57-86
Antolin	4	1. ślad osad., 2. osada	1. PZP, 2. WS	średnia	56-86
Antolin	3	osada	PŚ	mała	56-86
Gnojno	41	osada	NOW	średnia	55-86
Gnojno	40	1. ślad osad., 2. osada, 3. ślad osad.	1. EK, 2. WŚ, 3. NOW	duża	55-86

Gnojno	46	śląd osad.	Ne/EB	mała	55-86
Gnojno	42	śląd osad.	PZP	mała	55-86
Gnojno	43	śląd osad.	EK/EB	mała	55-86
Bubel Stary	65	1. cmentarzysko, 2. śląd osad.	1. EB, 2. EK/EB	duża	56-87
Gnojno	67	cmentarzysko	PZP	bd	56-87
Gnojno	1	cmentarzysko	PZP	bd	55-87
Bubel Stary	64	śląd osad.	EB/WŚ	mała	56-87
Gnojno	4	śląd osad.	WŚ	mała	55-87
Gnojno	2	1-2. śląd osad.	1. EK/EB, 2. NOW	mała	55-87